

Onderwijsmonitor Nijmegen 2003

oktober 2004

Gemeente Nijmegen, afd. Onderzoek & Statistiek

Inhoudsopgave

1	Samenvattend beeld	3
1.1	Inleiding	3
1.2	Voorschoolse periode	3
1.3	Primair onderwijs	5
1.4	Voortgezet onderwijs	9
1.5	MBO en Educatie	13
1.6	Hbo en universiteit	14
2	Opzet en uitvoering van de monitor	15
2.1	Inleiding	15
2.2	Doel monitoring	15
2.3	Uitgangspunten voor de onderwijsmonitor Nijmegen	15
2.4	De belangrijkste beleidskaders voor het onderwijs	15
2.5	Inhoud van de tweede onderwijsmonitor	16
2.6	Uitvoering	16
2.7	Controle op volledigheid van monitor gegevens	17
2.8	Wensen en verbeter suggesties	18
3	Kinderopvang	19
3.1	Inleiding	19
3.2	Soorten opvangvoorzieningen	19
3.3	Kinderdagverblijven	20
3.4	Peuterspeelzalen	23
3.5	Het gezamenlijk bereik van kinderdagverblijven en peuterspeelzalen	26
3.6	Gastouderopvang	27
3.7	Buitenschoolse opvang	27
3.8	Wensen en verbeter suggesties	28
4	Primair onderwijs	29
4.1	Inleiding	29
4.2	De onderwijssoorten	29
4.3	Scholen en leerlingen in het primair onderwijs	30
4.4	Etnische groepen en gewichten in het basisonderwijs	33
4.5	Omvang doelgroep VVE in het basisonderwijs	38
4.6	Scholen en leerlingen basisonderwijs	40
4.7	Wijken en leerlingen basisonderwijs	42
4.8	Indicatoren om achterstand te meten	44
4.9	Verzuim in het primair onderwijs	54
4.10	Wensen en verbeter suggesties	54

5	Voortgezet onderwijs	57
5.1	Inleiding	57
5.2	De onderwijssoorten	57
5.3	Scholen en leerlingen in het voortgezet (speciaal) onderwijs	58
5.4	Binnenleerlingen en buitenleerlingen	60
5.5	De zorg voor risicoleerlingen	62
5.6	Jongens en meisjes	62
5.7	Allochtone leerlingen	62
5.8	Indicatoren om achterstand te meten	66
5.9	Verzuim in het voortgezet onderwijs	76
5.10	Voortijdig schoolverlaten	76
6	Middelbaar beroepsonderwijs en Educatie	79
6.1	Inleiding	79
6.2	Soorten opleidingen mbo	79
6.3	Aantallen leerlingen mbo en deelname aan mbo door 17-22 jarigen	80
6.4	Educatie	84
6.5	Aantallen deelnemers educatie	84
6.6	Voortijdig schoolverlaten	85
6.7	Wensen en verbeter suggesties	85
7	Hoger beroepsonderwijs en universiteit	87
7.1	Inleiding	87
7.2	Aantallen studenten	87
7.3	Spreiding van studenten over de stad	88
8	Bijlage 1: Tabellen	91
9	Bijlage 2: Kaart Stadsdelen en Wijken Nijmegen	103

1 Samenvattend beeld

1.1 Inleiding

Op basis van de diverse hoofdstukken van deze onderwijsmonitor geven we in dit hoofdstuk een samenvattend beeld van het onderwijs in Nijmegen. In de navolgende paragrafen komen de voorschoolse periode, het primair onderwijs, het voortgezet onderwijs, het middelbaar beroepsonderwijs en educatie en het hoger onderwijs aan de orde.

Op diverse plaatsen geeft de monitor en ook deze samenvatting gebiedsspecifieke informatie. Bijlage 2 van dit rapport bevat een kaart met de Nijmeegse stadsdelen en wijken.

In deze samenvatting wordt niet ingegaan op de verantwoording van de opzet en de uitvoering van deze tweede monitor (opgenomen in hoofdstuk 2).

1.2 Voorschoolse periode

Een van de doelen van het onderwijsachterstandenbeleid is de verbetering van de startcondities van kinderen met verhoogd risico op ontwikkelingsachterstand bij binnenkomst in de basisschool. In dit kader dient een onderwijsmonitor in te gaan op voorzieningen voor kinderopvang.

Aanbod en spreiding van voorzieningen

Begin 2004 telt Nijmegen 34 kinderdagverblijven en 45 peuterspeelzalen. Daarnaast is er gastouderopvang en buitenschoolse opvang op 20 locaties. De halve dagopvang is komen te vervallen. Er zijn verschillende organisaties voor kinderopvang waarvan stichting Kinderopvang Nijmegen (KION) de grootste is met 18 kinderdagverblijven en 44 peuterspeelzalen.

De totale opvangcapaciteit van de kinderdagverblijven bedraagt 1552 kindplaatsen. Een kindplaats is opvang van 1 kind gedurende 48 weken gedurende 5 dagen per week.

Op 21 kinderdagverblijven worden programma's voor taalstimulering aangeboden. De kinderdagverblijven en de opvangplaatsen zijn niet gelijkmatig verspreid over de stad.

In totaal kunnen 2002 kinderen van 2-3 jaar 2,4 dagdelen per week (de gemiddelde bezoekfrequentie in 2004) een peuterspeelzaal bezoeken. De peuterspeelzalen zijn redelijk verspreid over de stad. Twaalf peuterspeelzalen zijn intensieve peuterspeelzalen waar kinderen met een ontwikkelingsachterstand extra worden begeleid.

Bij het gebruik van 1,85 middagen per week (de gemiddelde bezoekfrequentie in 2004), kunnen 2000 kinderen geplaatst worden op buitenschoolse opvang (bso). De bso's zijn niet gelijkmatig verspreid over de stad.

Deelnamepercentages

De deelname door 0-3 jarigen aan kinderdagverblijf (kdv) in 2002 is in de vorige onderwijsmonitor geraamd op 24%. De deelname kon niet exact bepaald worden omdat van vrijwel alle niet-Kion kinderdagverblijven de gegevens over het aantal deelnemers ontbraken. Bij de raming is gebruik gemaakt van capaciteitsgegevens van de niet-Kion kinderdagverblijven die achteraf verouderd zijn gebleken.

Ook nu kan de deelname niet exact vastgesteld worden omdat van vier kinderdagverblijven de aantallen deelnemers ontbreken. Gezien de capaciteit van deze vier en de verhouding capaciteit – aantal deelnemers op de andere kinderdagverblijven, gaan we voor begin 2004 uit van een deelname van 33 %.

Deelname door 2-3 jarigen aan de peuterspeelzaal (psz) is in 2004 50,7 % (in 2002 50,0).

Op basis van gegevens van 29 kinderdagverblijven en 44 peuterspeelzalen is het gezamenlijk bereik van kinderdagverblijven en peuterspeelzalen van 2-3 jarigen per wijk bepaald. Van de Nijmeegse kinderen van 2-3 jaar maakt 27,6 % alleen gebruik van een kinderdagverblijf, 49,4 % alleen van een peuterspeelzaal en 2,0 % maakt gebruik van beide voorzieningen. De deelname aan kdv en of psz tezamen bedraagt 78,3 %. De totale deelname aan kdv en of psz is hoger. Deze kan berekend worden als de som van de afzonderlijke deelnamepercentages (kdv 33 en psz 50,7) minus het percentage van 2 dat van beide voorzieningen gebruik maakt: 82 %.

In de wijken Bottendaal, Altrade, Galgenveld Kwakkenberg, Groenewoud, Hazenkamp en Heijendaal wordt betrekkelijk veel gebruik gemaakt van een kinderdagverblijf en weinig van een peuterspeelzaal.

In de wijken Nije Veld, Wolfskuil, Grootstal, Hatert, Neerbosch Oost, Tolhuis, Zwanenveld, Meijhorst, Aldenhof, Malvert, 't Acker, De Kamp en 't Broek is het omgekeerd. Hier wordt betrekkelijk weinig gebruik gemaakt van een kinderdagverblijf en veel van een peuterspeelzaal.

De verschillen tussen wijken in het gebruik van kinderopvangvoorzieningen zullen te maken hebben met verschillen tussen wijken met betrekking tot de werksituatie van de ouders met jonge kinderen.

Het hebben van werk is voor ouders de belangrijkste reden om gebruik te maken van een kinderdagverblijf. Voor werkende ouders is een peuterspeelzaal in het algemeen geen geschikte opvangmogelijkheid omdat openingstijden van een peuterspeelzaal niet aansluiten op de werktijden.

Een spreiding van kinderdagverblijven en peuterspeelzalen over de wijken, waarbij plaatsen van beide voorzieningen evenredig aan het aantal in de wijken woonachtige kinderen zijn verdeeld, is derhalve niet zondermeer een optimale spreiding.

Het bereik van gastouderopvang is beperkt. Het aantal opgevangen kinderen, inclusief niet-Nijmeegse kinderen, bedraagt 3 % van de Nijmeegse kinderen van 0-12 jaar.

Van de Nijmeegse kinderen van 4-12 jaar maakt 8 % gebruik van buitenschoolse opvang (bso).

Deelname aan taalstimulering

Op 21 kinderdagverblijven nemen alle kinderen deel aan programma's voor taalstimulering. Het deelnamepercentage aan taalprogramma's van de Nijmeegse kinderen op kinderdagverblijven is 70.

Op 18 peuterspeelzalen nemen 130 kinderen (7,6% van de psz-gebruikers) deel aan programma's voor taalstimulering. Niet-westerse allochtone kinderen nemen aanmerkelijk vaker deel aan deze programma's dan de autochtone en westers allochtone kinderen (20,7% vs 2,2%).

Bezetting

Vanuit het perspectief van de stad bezien, zijn alle soorten voorzieningen onderbezet. De bezettingspercentages per soort voorziening zijn: kdvd 75 %, psz 87 % (intensieve psz 79 %) en bso 68 %.

Vanuit het perspectief van de voorzieningen bezien komt bij de kinderdagverblijven, peuterspeelzalen en bso's naast onderbezetting ook volledige bezetting cq overbezetting voor.

Wachlijsten

Wachlijsten doen zich voor bij elke soort voorziening. Ondanks de onderbezetting van voorzieningen zijn er 16 kinderdagverblijven, 26 peuterspeelzalen en 15 bso's met kinderen op een actieve wachtlijst. Met een actieve wachtlijst wordt bedoeld dat het gaat om kinderen die meteen geplaatst willen worden en die voldoen aan plaatsingscriteria. Het aantal kinderen op een actieve wachtlijst is ten opzichte van de totaal aantallen kinderen klein. Bij de kinderdagverblijven gaat het om 135 kinderen (2,0% van de 0-3 jarigen), bij de peuterspeelzalen om 49 kinderen (1,5 % van de 2-3 jarigen) en bij de bso's om 104 kinderen (0,7 % van de 4-12 jarigen).

De grote actieve wachtlijst bij drie kinderdagverblijven en de onderbezetting op een veel groter aantal andere kinderdagverblijven, duidt erop dat ouders sterke voorkeuren hebben voor sommige kinderdagverblijven.

De grootte van de actieve wachtlijst bij de bso's duidt erop dat er een sterke voorkeur is voor bepaalde middagen.

1.3 Primair onderwijs

Scholen en leerlingen

Nijmegen telt in het schooljaar 2002-2003 41 scholen voor basisonderwijs (bo) met in totaal 12387 leerlingen, zes scholen voor speciaal basisonderwijs (sbo) met in totaal 489 leerlingen en vier scholen voor speciaal onderwijs (so) met in totaal 428 leerlingen. Het aantal leerlingen in het sbo is vanaf het schooljaar 1995-1996 met 30% afgenomen.

Het aantal buitenleerlingen op Nijmeegse scholen bedraagt in het schooljaar 2002-2003 in het bo 3%, in het sbo 7% en in het so 53%.

Het aantal in Nijmegen woonachtige leerlingen op niet-Nijmeegse scholen bedraagt in het bo 104 leerlingen, in het sbo 10 leerlingen en in het so 204 leerlingen.

Verhouding tussen basis- en speciaal onderwijs

Het aantal leerlingen in het basisonderwijs is vanaf 1995-1996 toegenomen. Het aantal leerlingen in het speciaal basisonderwijs is vanaf 1995-1996 elk jaar afgenomen. Bij het speciaal onderwijs komt afwisselend groei en afname voor.

Uitgaande van de in Nijmegen woonachtige leerlingen ongeacht waar ze naar school gaan, is de verdeling over de drie onderwijstypen in 2002-2003 als volgt:

- = basisonderwijs: 93,4%
- = speciaal basisonderwijs: 3,7%
- = speciaal onderwijs: 3,0%.

De landelijke verdeling is 94,8%, 3,2% en 2,0%. De Nijmeegse kinderen gaan meer dan landelijk naar speciaal basisonderwijs en meer naar speciaal onderwijs. Wellicht woont in steden een groter aandeel leerlingen die zijn aangewezen op speciaal onderwijs dan landelijk gemiddeld. Uit een vergelijking met de situatie in de steden Den Haag en Utrecht komt dit niet naar voren.

Aandeel allochtone leerlingen

Iets meer dan een kwart van de basisschoolleerlingen in Nijmegen is niet-westerse allochtoon (in 2001-2002 25,6% en in 2002-2003 25,9%). Het percentage niet-westerse allochtone leerlingen is in Oud West, Nieuw West en Dukenburg aanzienlijk hoger dan het stadsgemiddelde. In Oud West en Nieuw West wonen veel Turkse en Marokkaanse leerlingen. In Dukenburg wonen veel leerlingen behorend tot de overige niet-westerse allochtonen. Deze groep omvat Noord-Mediterranen en personen uit landen in Oost Europa, Azië, Latijns Amerika en Afrika.

Aandeel "gewichtisleerlingen"

Voor de leerlingen met een verhoogd risico op onderwijsachterstanden ontvangen basisscholen extra formatie, de zogenaamde gewichtenformatie. Leerlingen krijgen een gewicht toegekend op basis van de opleiding van de ouders en de etniciteit. In 2002-2003 heeft 27,4% van de basisschoolleerlingen in Nijmegen een gewichtsfactor groter dan 1.00.

Het aandeel gewichtenleerlingen (1,25 t/m 1,9 leerlingen) in Nijmegen is vanaf het schooljaar 94-95 met 12% afgenomen. De afname hangt samen met het stijgend opleidingsniveau van ouders. Hierbij hoort wel de kanttekening, dat de criteria voor de 1,25-leerlingen in 1997 zijn aangescherpt. Vanaf het schooljaar 96-97 neemt het aandeel 1,25-leerlingen jaarlijks sterk af. Het aandeel 1,9 leerlingen is bijna jaarlijks licht toegenomen maar neemt in de laatste paar jaar ook af.

Stadsdelen waar een bovengemiddeld aantal gewichtisleerlingen naar school gaan zijn Oud West, Nieuw West, Zuidrand en Dukenburg. Een zeer opvallende positie neemt het stadsdeel Oud West in. In schooljaar 2003-2004 is 88 % van de leerlingen op de scholen in Oud West gewichtisleerling. In 2001-2002 was dit cijfer 92 %.

Omvang basisscholen

Tussen de basisscholen doen zich grote verschillen voor in omvang. Scholen met veel leerlingen zijn de Jenaplanscholen en de Montessorischolen. De Islamitische school valt op vanwege zijn klein aantal leerlingen.

Voedingsgebieden

Ongeveer de helft van de basisscholen betreft zijn leerlingen voor ten minste 70% uit de eigen wijk, dat wil zeggen uit de wijk waar de school gevestigd is. De Jenaplanscholen en de Montessorischolen hebben een veel groter voedingsgebied dan de wijk waar de school ligt. Het percentage leerlingen van deze scholen afkomstig uit de eigen wijk is over het algemeen klein. Een tweetal scholen heeft de regio als voedingsgebied.

Verschillen naar aandeel allochtone leerlingen, gewichtsl leerlingen en leerlingen uit eigen wijk

Het aandeel niet-westerse allochtone leerlingen op de scholen varieert sterk.

Van de 41 scholen hebben zeven scholen een percentage niet-westerse allochtone leerlingen hoger dan 50%.

Tussen de scholen doen zich ook grote verschillen voor in de samenstelling van de schoolpopulatie naar leerlinggewicht. Van de 41 scholen hebben 11 scholen een percentage gewichtsl leerlingen hoger dan 50%.

Bijna 60 % van de leerlingen bezoekt basisonderwijs in de eigen wijk. Er treden grote verschillen op tussen de wijken. De niet-westerse allochtone leerlingen bezoeken vaker een school in de eigen wijk dan de Nederlandse + westerse allochtone leerlingen. Voor de gehele stad bedraagt het verschil 10%. Wanneer we het percentage allochtone leerlingen in een wijk vergelijken met het percentage allochtone leerlingen op de daar gevestigde school of scholen, verkrijgen we een idee van de mate waarin een schoolpopulatie een afspiegeling vormt van de wijkpopulatie. Van de 18 scholen die 70 % of meer van de leerlingen hebben uit de wijk waarin de school ligt, blijkt dat 14 scholen meer allochtone leerlingen hebben dan op basis van de wijksamenstelling verwacht kan worden. Bij zes scholen gaat het om een verschil van 10 % of meer. Opvallend zijn in een aantal gevallen de verschillen in samenstelling tussen de scholen die in dezelfde wijk liggen.

Vertraging

Het aandeel leerlingen dat gezien hun leeftijd vertraging oploopt in het basisonderwijs bedraagt in het schooljaar 02-03 4,6 %.

Het aandeel vertraagde leerlingen is bij allochtone leerlingen aanmerkelijk hoger dan bij de autochtone. Het aandeel vertraagde leerlingen bij de leerlingen met gewicht 1,00 bedraagt 1,7 %, bij de 1,25-leerlingen 6,0 % en bij de 1,90-leerlingen 13,9 %.

Het percentage vertraagde leerlingen is in de afgelopen drie schooljaren toegenomen van 3,3 % in schooljaar 2000-2001 naar 4,6 % in schooljaar 2002-2003

Citoscores en schooladviezen; verschillen naar groepen en gebieden

Globaal beschouwd zijn de gemiddelde cito-eindtoetsscores van Nijmegen, met uitzondering van de schooljaren 1998-1999 en 2002-2003, in de tijd vrij constant. Nijmegen scoort op de cito-eindtoets in een reeks van jaren hoger dan het Nederlandse gemiddelde.

De ontwikkeling in de schooljaren 00-01 t/m 02-03 is voor Nijmegen ongunstig. De Nijmeegse scores zijn achteruitgegaan ten opzichte van de twee schooljaren daarvoor en constant gebleven ten opzichte van de periode 95-96 t/m 97-98, terwijl de landelijke scores juist vooruit zijn gegaan. De Nijmeegse score in 02-03 is de laagste in de reeks scores vanaf 1996. Groepen leerlingen die in dit schooljaar slecht hebben gescoord zijn de 1,00-leerlingen in wijken met relatief weinig hoger opgeleide ouders, de 1,90-leerlingen, de Turkse, Marokkaanse en de overig niet-westerse allochtone leerlingen.

Om de verschillen tussen stadsdelen, tussen etnische groepen en tussen groepen gewichtsl leerlingen te laten zien, is uitgegaan van de gemiddelde scores berekend over drie schooljaren, te weten 00-01, 01-02 en 02-03. De reden hiervoor is dat in een aantal stadsdelen en bij een aantal etnische groepen het aantal leerlingen klein is, waardoor scores gevoelig zijn voor toeval.

Tussen de stadsdelen doen zich aanzienlijke verschillen voor in scores. Met name de score van Oud West is laag: gemiddelde van 529,1. Citoscores van de stadsdelen waar

kinderen naar school gaan, zijn beschikbaar vanaf 1996. Hieruit blijkt dat de positie van de stadsdelen ten opzichte van het stadsgemiddelde relatief stabiel is. De positie van Oud West is in de gehele periode het laagst. De gemiddelde score in dit stadsdeel is in de periode 1999-2003 wel ruim 2 punten hoger dan in de periode 1996-1998. De scores in Zuidrand, Dukenburg en Lindenholt zijn in de laatste paar jaar lager geworden.

De verschillen in schooladviezen tussen de stadsdelen sluiten aan bij de gevonden verschillen in cito-scores.

In het schooljaar 2002-2003 heeft 10% van de leerlingen advies voor leerwegondersteuning binnen het vmbo gekregen.

De verschillen in cito-scores tussen etnische groepen zijn groot. De Marokkaanse leerlingen hebben de laagste score (525,3). De score van de Turkse leerlingen (527,9) is ruim twee punten hoger. De score van de Surinaamse leerlingen (529,8) is ruim vier punten hoger. De scores van de overige niet-westerse allochtone leerlingen (533,7) en van de Antilliaanse leerlingen (534,0) zitten hoog boven de scores van de Marokkaanse, Turkse en Surinaamse leerlingen maar ze zitten ruim twee punten onder de score van de autochtone + niet-westerse allochtone leerlingen (536,5). De verstrekte schooladviezen sluiten goed aan bij de behaalde citoscores.

De verschillen in cito-scores tussen de leerlingen met gewicht 1,00 (score 539,0) en de leerlingen met gewicht 1,25 (score 527,6) of 1,9 (score 527,9) zijn groot. Opvallend is dat de gemiddelde scores over de afgelopen drie jaar van de leerlingen met gewicht 1,25 en de leerlingen met gewicht 1,9 zo dicht bij elkaar zitten. Leerlingen met gewicht 1,9 tellen in de gewichtenregeling immers aanmerkelijk zwaarder mee dan leerlingen met gewicht 1,25.

De 1,25-leerlingen krijgen lagere schooladviezen dan de 1,90-leerlingen.

De gemiddelde cito-score van de 1,00-leerlingen in wijken met relatief veel hoger opgeleide ouders is hoger dan van de 1,00-leerlingen in de wijken met relatief minder hoger opgeleide ouders. De 1,00-leerlingen in wijken met relatief veel hoger opgeleide ouders hebben voorts veel minder vaak een schooladvies lager dan vmbo-t/havo dan de 1,00-leerlingen in de wijken met relatief minder hoger opgeleide ouders.

Over de afgelopen drie schooljaren bezien scoren jongens iets hoger dan meisjes bij de cito-eindtoets (535,4 vs 534,8). Dit verschil is iets groter bij de autochtone dan bij de allochtone leerlingen.

Verzuim

Het verzuim in het primair onderwijs bedraagt in het schooljaar 02-03 1,6 %. In het basisonderwijs 1,3 %, in het speciaal basisonderwijs 6,3 % en in het speciaal onderwijs 5,4 %. Het aantal kinderen dat niet stond ingeschreven bij een school of onderwijsinstelling bedroeg 0 kinderen. Deze cijfers zijn gebaseerd op gegevens in het Jaarverslag Leerplicht 2002-2003.

1.4 Voortgezet onderwijs

Scholen en leerlingen

Vanuit het primair onderwijs kunnen de leerlingen uitstromen naar het voortgezet onderwijs (vo) en het voortgezet speciaal onderwijs (vso).

Nijmegen telt in het schooljaar 2002-2003 14 scholen voor voortgezet onderwijs (vo) met in totaal 13683 leerlingen en vier scholen voor voortgezet speciaal onderwijs (vso) met in totaal 410 leerlingen.

Het aantal buitenleerlingen op Nijmeegse vo scholen bedraagt in het schooljaar 2002-2003 47 %.

Scholen met meer dan 50% buitenleerlingen zijn het Stedelijk Gymnasium, Montessori College, het Karel de Grote College, Praktijkschool Joannes en de Groenschool.

Het aantal buitenleerlingen op Nijmeegse vso scholen is 52 %.

Op basis van de gegevens van de leerplichtregistratie 2002-2003 komen we tot de volgende aantallen in Nijmegen woonachtige leerlingen op scholen buiten Nijmegen: in het vo 330 leerlingen en in het vso 33 leerlingen.

Aandeel allochtone leerlingen

Uit de bevolkingscijfers van Nijmegen is duidelijk dat het aandeel niet-westerse allochtone leerlingen in de afgelopen jaren is toegenomen in het voortgezet onderwijs. In 1995 behoort van de 13-17 jarigen in Nijmegen 19 % tot de niet-westers allochtonen. In 2003 is dit percentage 25.

Het aantal allochtone leerlingen op de Nijmeegse scholen varieert sterk per school en per vestiging. Een belangrijk deel van de verklaring voor de verschillen dient gezocht te worden in het onderwijsaanbod van de scholen. Allochtone leerlingen zijn oververtegenwoordigd in het praktijkonderwijs en in het vmbo.

Daarnaast blijkt dat de spreiding van allochtonen over de stad van invloed is op het percentage allochtone leerlingen van een schoollocatie. Het voedingsgebied van de vo scholen omvat meerdere stadsdelen en ook buitengemeenten waardoor de gevolgen van de scheve spreiding van allochtonen over de stad minder groot zijn dan in het basisonderwijs. Het voortgezet onderwijs kent anders dan in het basisonderwijs geen vestigingen met meer dan 50 % allochtone leerlingen.

Cumi-leerlingen

Voor leerlingen uit de culturele minderheden ontvangen scholen in het voortgezet onderwijs extra geld in de vorm van extra personeelsformatie op basis van de zogenaamde cumi-regeling. Niet iedere leerling behorend tot een culturele minderheid echter valt onder deze regeling.

Het percentage cumi-leerlingen op Nijmeegse scholen is in het schooljaar 2003-2004 9. Dit percentage is vrij constant vanaf schooljaar 2000-2001.

Voor 2001-2002 beschikken we over de percentages cumi-leerlingen, gespecificeerd naar de in Nijmegen woonachtige leerlingen en de buitenleerlingen. De percentages zijn resp. 15 en 3. Van de in Nijmegen woonachtige leerlingen is in 2001-2002 tenminste 20 % niet-westers allochtoon. Het aandeel leerlingen met cumi-faciliteit is dus aanzienlijk lager dan het aandeel allochtone leerlingen.

Verschillen naar groep en gebied in verdeling over onderwijstypen in derde leerjaar

De verdeling over de vo-schooltypen in het derde leerjaar, aangevuld met de deelname aan het vso (15-jarigen), geeft een goed beeld van de onderwijspositie van een groep leerlingen. De 'derdeklassers' woonachtig in Nijmegen zijn in schooljaar 2002-2003 als

volgt verdeeld over de onderwijstypen: vso 3 %, praktijkonderwijs 2 %, vmbo, excl. vmbo-t 32 %, vmbo-t 18 %, havo 20 % en vwo 25 %.

De Nijmeegse verdeling wijkt sterk af van de landelijke verdeling. In Nijmegen nemen minder leerlingen deel aan het vmbo-t (-7 %) en meer leerlingen aan het vwo (+ 7 %).

In Oud West en Lindenholt is de deelname aan vso hoog (resp. 5 % en 4%). Voor Lindenholt geldt dat de aanwezigheid van een internaat een rol speelt. In Oud West is verder de deelname aan het vmbo, exclusief het vmbo-t, hoog (48 %). In de stadsdelen Centrum, Oud Oost, Midden Zuid en Waalsprong is de deelname aan havo en vwo hoog. Terwijl de deelname aan havo/vwo voor de gehele stad 45 % is, zijn de deelnamepercentages havo/vwo in de genoemde stadsdelen zijn als volgt: Centrum 60, Oud Oost 67, Midden Zuid 69 en Waalsprong 57.

De niet-westerse allochtone leerlingen nemen relatief veel deel aan het vmbo, excl. vmbo-t (43 %) en weinig aan het vwo (17 %).

De onderwijspositie van de Marokkaanse leerlingen het laagst en die van de groep overige niet-westerse allochtone leerlingen het hoogst. De deelname aan havo/vwo bij Marokkanen is 16 % en bij de overige niet-westerse allochtonen 45 %.

We kunnen de onderwijspositie van de etnische groepen in het derde leerjaar in 2002-2003 niet leggen naast hun gemiddelde scores op de cito-eindtoets in groep 8. We beschikken niet over de cito-scores naar etniciteit in schooljaar 1999-2000.

We kunnen dit wel doen voor jongere schooljaren.

De onderwijspositie van etnische groepen in het derde leerjaar van het vo in 2002-2003 strookt niet helemaal met de huidige gegevens uit het basisonderwijs. In de schooljaren 00-01, 01-02 en 02-03 zijn de cito-eindtoetsscores van de Marokkaanse groep 8 leerlingen opvallend laag. De scores van de overige niet-westerse allochtone leerlingen zitten hoog boven de scores van de Marokkaanse, Turkse en Surinaamse leerlingen. De scores van de Antilliaanse leerlingen zijn vergelijkbaar met die van de overige niet-westerse allochtonen maar hun onderwijspositie in het derde leerjaar is veel lager.

Er is in Nijmegen sprake geweest van een verschuiving in de richting van de hogere onderwijssoorten havo/vwo. De verschuiving stemt overeen met de landelijke trend. De toename van het aandeel havo/vwo leerlingen heeft zich in alle stadsdelen voorgedaan. In Oud West is weliswaar sprake van een verdubbeling van het aandeel havo/vwo leerlingen maar het aandeel is nog laag (30 % in 2002-2003).

In de afgelopen drie jaar is het percentage havo/vwo leerlingen toegenomen bij de Nederlandse, Antilliaanse, Turkse en Marokkaanse leerlingen en niet bij de Surinaamse en overig allochtone leerlingen. De sterkste toename van havo/vwo leerlingen treedt op bij de Turkse groep

De verschillen tussen etnische groepen zijn weliswaar afgenomen maar de verschillen blijven groot.

Uit gegevens over de deelname aan leerjaar 3 en 4 van het vo vanaf 1988 komt naar voren dat de groei van de havo en vwo al lang geleden is ingezet. Havo en vwo zijn gegroeid ten koste van de (inmiddels vervallen) mavo en (i)vbo. Vanaf 1993 is de groei van de havo/vwo ten koste gegaan van de mavo en niet meer ten koste van (i)vbo.

Doubleren

Het doubleren in 2002-2003 is bepaald voor de leerjaren 3 en hoger. Het percentage zittenblijvers is berekend door het aantal zittenblijvers te delen door het totale aantal leerlingen bij wie ze in het vorig schooljaar (2001-2002) in de klas zaten. Het stedelijk totaalpercentage zittenblijvers in het voortgezet onderwijs in het schooljaar 2002-2003 is 6,5. Tussen de stadsdelen doen zich behoorlijke verschillen voor. Jongens blijven vaker zitten dan meisjes met name in het vmbo en de havo. De niet-westerse allochtone leerlingen blijven aanmerkelijk meer zitten dan de autochtonen, incl. westerse allochtonen met name in het vmbo en de havo. In de havo wordt bijna drie keer zo vaak gedoubleerd als in het vmbo en het vwo.

Leeftijdsachterstand in 2002-2003

Leerlingen in leerjaar 1 zijn als vertraagde leerlingen beschouwd indien ze per 31 december de leeftijd van 14 hebben bereikt. Leerlingen in leerjaar 4 zijn als vertraagde leerlingen beschouwd indien ze per 31 december de leeftijd van 17 hebben bereikt.

In leerjaar 1 bedraagt het percentage vertraagde leerlingen 4,6. Tussen de stadsdelen doen zich grote verschillen voor.

In leerjaar 4 is het percentage vertraagde leerlingen 12,9. De verschillen tussen stadsdelen zijn verminderd.

Het grote verschil in de percentages vertraagde leerlingen in de leerjaren 1 en 4 is vooral het gevolg van het zittenblijven in de leerjaren 2, 3 en 4.

Er zijn grote verschillen in het percentage vertraagde leerlingen tussen de Nederlandse + westerse allochtone leerlingen en de niet-westerse allochtone leerlingen zowel in leerjaar 1 als in leerjaar 4. De hoogste percentages vertraagde leerlingen komen voor bij de leerlingen behorend tot de overige niet-westerse allochtonen.

Het percentage vertraagde leerlingen bij de Nederlandse + westerse allochtone leerlingen is in het eerste leerjaar 3,0 % en in het vierde leerjaar 10,3 %. Bij de overige niet-westerse allochtone leerlingen zijn de percentages 10,3 en 21,9.

Percentage leerlingen dat vanaf 3e leerjaar zonder zittenblijven het diploma haalt

De kwaliteitskaarten 2003 van de Inspectie van Onderwijs bevatten ondermeer gegevens over het zittenblijven. Per opleiding wordt aangegeven hoe scholen het vergelijkenderwijze doen. Er wordt hierbij geen onderscheid gemaakt voor de in Nijmegen woonachtige leerlingen en de buitenleerlingen.

Het aantal leerlingen dat vertraging oploopt in de leerjaren drie en hoger wijkt, rekening houdend met leerlingkenmerken, in veel gevallen niet af van het verwacht aantal vertraagde leerlingen.

Op een paar schoolvestigingen komen bij een aantal opleidingen meer vertraagde leerlingen voor dan verwacht. Op vijf scholen is bij diverse opleidingen het aantal vertraagde leerlingen lager dan verwacht.

De vraag of Nijmegen het ten opzichte van andere steden goed doet is ons inziens niet goed te beantwoorden. Bij de vergelijking van scholen wordt rekening gehouden met ondermeer het percentage leerlingen dat in de derde klas zit overeenkomstig het schooladvies en het percentage leerlingen dat in de derde klas zit boven het advies.

Tussen steden kunnen er verschillen zijn in de wijze van advisering door basischolen en dat doet afbreuk aan de vergelijking tussen steden.

Slaagpercentages

Voor de slaagresultaten in de schooljaren 1998-1999 tot en met 2001-2002 is gebruik gemaakt van cijfermateriaal van het CBS. CBS berekent slaagpercentages uitgaande van het aantal afgewezen en geslaagde examenkandidaten.

In schooljaar 2001-2002 zijn de slaagpercentages van de in Nijmegen woonachtige leerlingen (binnenleerlingen) als volgt: (i)vbo 93, mavo 96, havo 89 en vwo 94.

De slaagresultaten van de binnenleerlingen en van alle leerlingen op Nijmeegse scholen wijken onderling nauwelijks af. De slaagresultaten van Nijmegen wijken ook nauwelijks af van de landelijke cijfers. Volgens het CBS wijken de slaagpercentages van Nijmegen over de schooljaren 1998-1999 t/m 2001-2002 niet af van de gemeenten met meer dan 100.000 inwoners met uitzondering van het slaagpercentage op de havo in schooljaar 1998-1999.

In schooljaar 2001-2002 zijn de slaagpercentages van de in Nijmegen woonachtige niet-westerse allochtone leerlingen als volgt: (i)vbo 90, mavo 81, havo 72 en vwo 91. Zowel landelijk als in Nijmegen slagen de niet-westerse allochtonen leerlingen minder voor het examen dan de autochtonen. In schooljaar 2001-2002 is het Nijmeegse slaagpercentage van de niet-westerse allochtonen in de mavo en de havo lager dan de landelijke cijfers. In het vwo is het omgekeerde het geval.

De Nijmeegse verdeling van de eindexamenkandidaten over de schooltypen wijkt af van die van de gemeenten met meer dan 100.000 inwoners.

In 2001-2002 nemen Nijmeegse leerlingen (binnenleerlingen) minder dan landelijk deel aan het eindexamen mavo (-7%) en meer aan het eindexamen vwo (+ 7%). Bij de autochtonen zijn de verschillen resp. -7% en + 9% en bij de niet-westerse allochtonen -5% en + 1%. De niet-westerse allochtonen in Nijmegen nemen + 6% meer deel aan de havo.

In schooljaar 2002-2003 zijn voor het eerst de examens in de leerwegen van het vmbo afgelegd. Voor dit schooljaar zijn anders dan bij het CBS slaagresultaten bepaald uitgaande van het totaal aantal leerlingen in het examenjaar.

In schooljaar 2002-2003 zijn de slaagpercentages van de in Nijmegen woonachtige leerlingen (binnenleerlingen) als volgt: vmbo, excl. vmbo-t 74, vmbo-t 90, havo 88 en vwo 86.

In Oud West zijn de slaagpercentages in het vmbo, excl. vmbo-t en het vwo behoorlijk lager dan de stedelijke cijfers. In Nieuw West zijn de slaagresultaten in het vmbo, excl. vmbo-t en het vmbo-t flink lager dan de stedelijke cijfers.

In het vmbo, excl. vmbo-t slagen de jongens aanmerkelijk minder dan de meisjes (68% vs 82 %).

In alle onderwijstypen slagen de niet-westerse allochtone leerlingen aanzienlijk minder dan de autochtonen, incl. westerse allochtonen. Het slaagpercentage van de niet-westerse allochtonen in het vmbo, excl. vmbo-t is met 68% het laagst.

Verzuim

Afgezet tegen het aantal binnenleerlingen in het vo en rekening houdend met 4 % niet in de monitor geregistreeerde leerlingen bedraagt het relatief verzuim in het vo in 2000-2001 3,7% en in 2002-2003 5,4%.

In het vso worden verzuimcijfers gevonden van resp. 17% en 12% in deze schooljaren. Het relatief verzuim is in het vo toegenomen. Mogelijk is de toename (deels) een gevolg van een verbeterde registratie van verzuim.

Het absoluut verzuim bedraagt in het schooljaar 2001-2002 voor het vo en het mbo tezamen 77 kinderen en in schooljaar 2002-2003 378 kinderen. Er wordt vanuit gegaan dat het voornamelijk om absoluut verzuim in het vo gaat. Verondersteld wordt dat de grote stijging van het aantal absoluut verzuimers vooral een gevolg is van een verbeterde registratie.

Voortijdig schoolverlaten

In het schooljaar 2002-2003 zijn er 1091 voortijdige schoolverlaters, die in Nijmegen woonachtig zijn, geregistreerd waarvan 41 % als laatste opleiding voortgezet onderwijs heeft gevolgd.

1.5 MBO en Educatie

Deelname

Het ROC telt per 1 oktober 2002 8144 mbo leerlingen waarvan 4862 de beroepsopleidende leerweg (bol) en 3282 de beroepsbegeleidende leerweg (bbi) volgen. Van het totaal aantal leerlingen zijn 2422 leerlingen (31%) binnenleerling, dat wil zeggen woonachtig in Nijmegen.

De Helicon Opleidingen mbo telt 512 leerlingen waarvan 382 de beroepsopleidende leerweg en 130 de beroepsbegeleidende leerweg volgen.

Van het totaal aantal leerlingen zijn 67 leerlingen (13%) binnenleerling, dat wil zeggen woonachtig in Nijmegen.

Van het totaal aantal mbo leerlingen volgt 61% een beroepsopleidende leerweg.

Het ROC telt per 1 oktober 2002 1071 deelnemers aan educatie. Van de deelnemers is 57% woonachtig in Nijmegen.

Herkomst Nijmeegse mbo-leerlingen

De hoogste aantallen leerlingen komen uit de stadsdelen Dukenburg, Lindenholt en Zuidrand. In deze stadsdelen wonen ook de grootste aantallen jongeren. Van de 2489 binnenleerlingen is 53% afkomstig uit één van deze stadsdelen.

De deelname door 17-22 jarigen aan mbo in de stadsdelen Oud West (13,8 %), Nieuw West (15,4 %), Zuidrand (15,3 %), Dukenburg (19,3%) en Lindenholt (19,1 %) is hoger dan de stedelijk gemiddelde deelname (11,8%).

Deze stadsdelen blijken in het hoofdstuk voortgezet onderwijs relatief veel vmbo-leerlingen (50 á 60 %) te tellen. De andere stadsdelen tellen 30 á 40 % vmbo-leerlingen. Een aanzienlijk deel van de mbo-leerlingen is afkomstig zijn uit het vmbo. Het stadsdeel Oud West heeft relatief het hoogste aantal vmbo-leerlingen (61 %) terwijl de deelname door 17-22 jarigen weinig hoger is dan de gemiddelde deelname.

Etniciteit mbo-leerlingen

Van 16 % van de binnenleerlingen is de etniciteit niet bepaald waardoor de cijfers met betrekking tot de etniciteit niet volledig betrouwbaar zijn.

Van de 2489 binnenleerlingen is 39 % niet-westers allochtoon (32 % bij de bol en 17 % bij de bbl).

De deelname door 17-22 jarige niet-westerse allochtone groepen aan met name de beroepsopleidende leerweg is aanzienlijk hoger is dan bij de Nederlanders (12 % en hoger vs 6 %). Opvallend is de hoge deelname door Marokkanen aan de beroepsopleidende leerweg (20 %).

De niet-westerse allochtone leerlingen nemen in het voortgezet onderwijs relatief veel deel aan het vmbo.

De niet-westerse allochtone leerlingen zijn oververtegenwoordigd in de lagere onderwijsniveaus van het mbo.

Etniciteit deelnemers Educatie

Allochtonen nemen relatief veel deel aan educatie. Specifiek geldt dit voor de groep overige allochtonen.

Voortijdig schoolverlaten

Van de 1091 geregistreerde voortijdige schoolverlaters woonachtig in Nijmegen in schooljaar 2002-2003 heeft 48% mbo en 1% educatie als laatste opleiding gevolgd.

1.6 Hbo en universiteit

Aantallen studenten

De Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN) verzorgt het hoger beroepsonderwijs (hbo) in Arnhem en in Nijmegen.

Het aantal studerende aan hbo in Nijmegen in studiejaar 2002-2003 bedraagt 8909 waarvan 74% voltijd en 26% deeltijd. Het aantal hbo studenten is in de afgelopen vier jaar gegroeid. Er is vooral een groei opgetreden bij het deeltijdonderwijs.

Het aantal studenten aan de Radboud Universiteit Nijmegen bedraagt 15045 in studiejaar 2002-2003 en 16086 in 2003-2004. Het aantal studenten aan de universiteit is in de afgelopen vijf jaar maar met name in de laatste drie studiejaar sterk toegenomen. Van het totaal aantal studenten aan Nederlandse universiteiten in 2003-2004 studeert 8,6 % aan de Radboud Universiteit.

Er studeren in Nijmegen aanzienlijk meer vrouwen dan mannen aan het hbo en de universiteit. Bij het hbo is bijna driekwart van de studenten vrouw. Van de studenten aan de Radboud Universiteit is 71% vrouw.

Zowel voor het hbo als voor de universiteit geldt dat de aantallen studenten en de man-vrouw verhouding sterk variëren per faculteit.

Spreiding studenten over de stad

Alles bij elkaar studeert van de Nijmeegse bevolking 6% aan een HAN vestiging in Nijmegen of aan de Radboud Universiteit.

De studenten wonen niet gelijkmatig verdeeld over de wijken. Wijken waar verhoudingsgewijs veel studenten wonen zijn: Centrum, Bottendaal, Altrade, Galgenveld, Hunnerberg, Kwakkenberg, Groenewoud en Heijendaal.

2 Opzet en uitvoering van de monitor

2.1 Inleiding

De opzet van de tweede Nijmeegse onderwijsmonitor komt nagenoeg geheel overeen met opzet van de eerste.

De uitvoering van de tweede Nijmeegse onderwijsmonitor kan beschouwd worden als een voortzetting van een reeds eerder ingezet monitortraject.

In juni 2003 is de eerste Nijmeegse onderwijsmonitor uitgebracht.

2.2 Doel monitoring

Monitoring is een instrument om periodiek de stand van zaken op te nemen en ontwikkelingen in kaart te brengen. De gegevens uit de monitor kunnen worden gebruikt voor een evaluatie van het beleid.

De beleidskaders met betrekking tot het Nijmeegs onderwijs zijn bepalend voor de inhoud van de monitor. Het terrein van het onderwijsbeleid is inhoudelijk zeer breed. Over de eerste monitor is opgemerkt dat de daarin opgenomen onderwerpen zeker nog niet het gehele beleidsterrein dekken. Dit geldt onverkort ook voor deze tweede monitor.

2.3 Uitgangspunten voor de onderwijsmonitor Nijmegen

De volgende uitgangspunten zijn als basis genomen voor een Nijmeegse monitor:

- a. De monitor is niet alleen bedoeld voor het GOA-beleid. De gegevens uit de monitor moeten bruikbaar zijn voor het gehele onderwijsbeleid maar daarnaast voor meer beleidsterreinen. In dit verband kunnen het Grote Steden Beleid en het gemeentelijke wijkbeleid worden genoemd.
- b. Een monitor dient zowel praktisch als relevant te worden opgezet. Dat wil zeggen dat voor scholen de belasting minimaal moet zijn en dat het voor het onderwijs(beleid) moet gaan om betekenisvolle gegevens.
- c. Met het oog op vergelijkbaarheid van kengetallen is het van belang aansluiting te zoeken bij landelijke ontwikkelingen.
- d. De onderwijsmonitor wordt uitgevoerd volgens een groeimodel. Het te monitoren beleidsgebied is breed. Het proces van gegevensinzameling waarbij meer scholen en instellingen zijn betrokken dient nog verbeterd en verduidelijkt te worden. De technische mogelijkheden spelen hierbij ook parten.

2.4 De belangrijkste beleidskaders voor het onderwijs

Bij de eerste monitor is door de afdeling Onderwijs en Jeugd een toelichtende beleidsnotitie opgesteld. Hierbinnen worden in relatie tot de onderwijsmonitor de volgende beleidskaders onderscheiden en nader uiteengezet:

- a. Algemeen onderwijsbeleid;
- b. Het Gemeentelijk Onderwijs Achterstanden-beleid – GOA-beleid;
- c. Beleid ten aanzien van de Voor- en vroegschoolse periode;
- d. Het beleid ten aanzien van de Open Wijk Scholen;
- e. Beleid ten aanzien van opvoedingsondersteuning en ontwikkelingsstimulering (O&O);

- f. Het Voortijdig School Verlaters beleid;
- g. Het Weer Samen Naar School (WSNS)-beleid en het beleid t.a.v. speciaal voortgezet onderwijs.

2.5 Inhoud van de tweede onderwijsmonitor

De onderwerpen van de eerste onderwijsmonitor zijn bijna alle opnieuw opgenomen om ontwikkelingen te kunnen volgen.

Er is wel een aantal nieuwe onderwerpen toegevoegd. In de tweede monitor wordt bij een aantal onderwerpen uitgebreider informatie geboden.

- ❑ Het hoofdstuk Kinderopvang is flink uitgebreid. Ingegaan wordt op het aanbod en spreiding van voorzieningen, het gebruik, deelname aan programma's voor taalstimulering, de bezetting en de wachtlijsten. De voorzieningen gastouderopvang en buitenschoolse opvang zijn dit keer ook opgenomen.
- ❑ Nieuwe onderwerpen in het hoofdstuk Primair onderwijs zijn: percentages jongens en meisjes, omvang doelgroep van voor- en voegschoolse educatie in het basisonderwijs, de verstrekte schooladviezen en de citoscores naar stadsdeel waar leerlingen naar school gaan. De doorstroom vanuit basisonderwijs naar voortgezet onderwijs is niet opgenomen omdat de beschikbare gegevens te weinig gespecificeerd zijn.
- ❑ In het hoofdstuk Voortgezet onderwijs is de deelname aan projecten niet opgenomen vanwege de aanstaande veranderingen met betrekking tot de zorg voor ricicoleerlingen. De deelname aan onderwijstypen in het derde leerjaar is uitgebreid met de deelname in het derde + vierde leerjaar. Doubleren is uitgebreid met leeftijdachterstand, het percentage leerlingen in leerjaar 3 zonder zittenblijven en het percentage leerlingen dat vanaf het derde leerjaar zonder zittenblijven het diploma haalt. De slaagresultaten zijn uitgebreid met CBS cijfers. Dit keer zijn de aantallen geregistreerde voortijdige schoolverlaters opgenomen.
- ❑ In het hoofdstuk Middelbaar beroepsonderwijs en Educatie wordt dit keer aandacht besteed aan de deelname aan de onderwijsniveaus van het mbo naar etniciteit.

Nijmeegse en niet-Nijmeegse leerlingen

Het is van belang onderscheid te maken tussen de onderwijsgegevens opgenomen voor de gemeente Nijmegen en de gegevens voor de Nijmeegse scholen. De kinderen woonachtig in Nijmegen die primair onderwijs en voortgezet onderwijs volgen bezoeken voornamelijk scholen in Nijmegen. Een aantal kinderen bezoekt echter scholen buiten Nijmegen. Om geschikte onderwijskengetallen voor Nijmegen te kunnen opstellen is het derhalve nodig ook niet-Nijmeegse scholen die bezocht worden door kinderen uit Nijmegen in het onderzoek te betrekken.

De Nijmeegse scholen worden ook bezocht door kinderen woonachtig in andere gemeenten.

Schema verschillen schoolpopulatie en woonpopulatie

	Woonachtig in Nijmegen	Woonachtig elders
Op Nijmeegse scholen	binnenleerlingen	buitenleerlingen
Op niet-Nijmeegse scholen	binnenleerlingen die buitenscholen bezoeken	-

2.6 Uitvoering

Om de algemene gegevens en de gegevens die nodig zijn voor de berekening van de kengetallen te verkrijgen, zijn de volgende Nijmeegse bronnen belangrijk:

- a. administraties van instellingen voor kinderopvang;

- b. schooladministraties;
- c. gemeentelijke leerplichtregistratie;
- d. gemeentelijke basisadministratie (GBA);
- e. Jaarverslagen Leerplicht;
- f. Rapportages van Regionale Meld- en Coördinatie functie (RMC).

Daarnaast zijn de landelijke bronnen van belang om landelijk referentiemateriaal te verkrijgen en ook voor aanvullend materiaal voor Nijmegen. In dit verband kunnen CBS, Centrale Financiën Instellingen (Cfi), Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (OCenW) en Inspectie van Onderwijs genoemd worden.

Hieronder volgt puntsgewijs enige toelichting.

- ❑ Het merendeel van de benodigde onderwijsgegevens is aanwezig bij de schooladministraties. Scholen registreren van hun leerlingen prestatiegegevens, schoolloopbaangegevens en ook persoonsgegevens.
- ❑ In de leerplichtregistratie wordt van alle Nijmeegse kinderen onder meer vastgelegd welke scholen ze bezoeken. Vanuit deze registratie kan dus bepaald worden hoeveel Nijmeegse kinderen een school buiten Nijmegen bezoeken. De leerplichtregistratie is geschikt om een beeld te geven van de leerlingenstromen: waar wonen kinderen en waar gaan ze naar school. In jaarverslagen van Leerplicht wordt onder meer over het verzuim gerapporteerd.
- ❑ De GBA bevat op de schooladministratie aanvullende gegevens, onder andere omtrent etnische herkomst.
- ❑ Op verschillende momenten over een lange periode zijn door afdeling Onderzoek en Statistiek gegevens opgevraagd bij de organisaties voor kinderopvang, de scholen en de onderwijsinstellingen.
Er is voor gekozen gegevens te verzamelen bij de basisscholen in Nijmegen en niet bij basisscholen in andere gemeenten. Bekend is dat van de in Nijmegen woonachtige kinderen een klein percentage basisonderwijs elders volgt. Bij het voortgezet onderwijs zijn de scholen in Nijmegen en in aangrenzende gemeenten in het onderzoek betrokken. Bekend is dat op deze wijze van een zeer groot deel van de kinderen woonachtig in Nijmegen die voortgezet onderwijs volgen, gegevens verzameld worden.
- ❑ Een aantal organisaties voor kinderopvang heeft een deel van de gevraagde gegevens geleverd. Een aantal organisaties heeft geen medewerking verleend. De scholen en onderwijsinstellingen hebben bij de laatste gegevensinzameling alle hun medewerking gegeven.

2.7 Controle op volledigheid van monitor gegevens

Een deel van de kinderen, die in de gemeente wonen, volgt onderwijs op scholen buiten Nijmegen. Om de onderwijssituatie voor de gemeente Nijmegen te kunnen bepalen, zijn de onderwijsgegevens van ook deze leerlingen van belang. Aan de vo scholen in Nijmegen met tevens een vestiging in een andere gemeente is daarom verzocht ook van deze vestingen gegevens te verstrekken. Daarnaast is één vo school in een aangrenzende gemeente (Notre Dame des Anges in Ubbergen) gevraagd deel te nemen aan de onderwijsmonitor Nijmegen.

Voor het schooljaar 2000-2001 is bepaald hoe compleet de onderwijsmonitor Nijmegen is. Voor drie leeftijdsgroepen is nagegaan hoeveel kinderen er in Nijmegen wonen en van hoeveel leerlingen onderwijsgegevens aanwezig zijn.

Het door de onderwijsmonitor bereikte deel van de leerlingen woonachtig in Nijmegen is 96%.

Tabel 2-1 : Deel van de in Nijmegen woonachtige leerlingen waarvan onderwijsgegevens beschikbaar zijn (00-01)

leeftijd	kinderen	binnen- leerlingen vo in Nijmegen	binnen- leerlingen vo buiten Nijmegen	binnen- leerlingen vso	binnen- leerlingen basisonderwijs	totaal	dekkings- percentage
13	1565	1384	34	36	45	1499	96
14	1534	1376	55	42		1473	96
15	1445	1277	54	43		1374	95
totaal	4544	4037	143	121	45	4346	96

2.8 Wensen en verbeter suggesties

- Betrekken van het Over Betuwe College bij de Nijmeegse onderwijsmonitor. Volgens de gegevens van Leerplicht wordt het Over Betuwe College ook bezocht door kinderen afkomstig uit Nijmegen, met name vanuit de Waalsprong. Het is aannemelijk dat in de komende jaren het aantal Nijmeegse kinderen, dat naar het Over Betuwe College gaat, toeneemt.

3 Kinderopvang

3.1 Inleiding

Een van de doelen van het onderwijsachterstandenbeleid is de verbetering van de startcondities van kinderen met verhoogd risico op ontwikkelingsachterstand bij binnenkomst in de basisschool. In dit kader dient in een onderwijsmonitor ingegaan te worden op voorzieningen voor kinderopvang.

Dit hoofdstuk biedt een overzicht van aanbod en spreiding van de diverse voorzieningen voor kinderopvang, het gebruik en de bezetting van deze voorzieningen en de wachtlijsten. Aangegeven wordt hoeveel voorzieningen programma's voor taal- en ontwikkelingsstimulering bieden en de deelname hieraan.

3.2 Soorten opvangvoorzieningen

Doelen van het kinderopvangbeleid zijn het vergroten van de arbeidsdeelname door vrouwen en het stimuleren van de ontwikkeling van kinderen.

Voor de kinderen van 0-3 jaar zijn er diverse opvangvoorzieningen: kinderdagverblijf (kdv), gastouderopvang (go) en peuterspeelzaal (psz). De halve dagopvang is komen te vervallen.

Het kinderdagverblijf is bedoeld voor kinderen van 0-3 jaar. Gastouderopvang is mogelijk voor kinderen van 0-12 jaar. De peuterspeelzaal is bedoeld voor kinderen van 2-3 jaar.

Voor de kinderen van 4-12 jaar is behalve de gastouderopvang de buitenschoolse opvang (bso).

Kinderdagverblijven vervullen in de eerste plaats een opvangfunctie ten behoeve van werkende ouders.

Gastouderopvang is opvang die tot stand komt via een gastouderbureau dat bemiddelt tussen ouders die opvang zoeken en ouders die opvang aanbieden.

Peuterspeelzalen zijn voorzieningen die zich primair richten op het bieden van speel- en ontwikkelingsmogelijkheden aan kinderen. Op een deel van de peuterspeelzalen, zogenaamde intensieve peuterspeelzalen, worden kinderen met een ontwikkelingsachterstand extra begeleid.

Buitenschoolse opvang is opvang na schooltijd, tijdens de vakanties en bij voldoende vraag ook op andere dagen, zoals bijvoorbeeld studiedagen van de school.

De Stichting Kinderopvang Nijmegen (KION) is de grootste organisatie voor kinderopvang. KION heeft in Nijmegen in 2004 18 kinderdagverblijven, 44 peuterspeelzalen en een gastouderbureau. Het aantal intensieve peuterspeelzalen bedraagt 13. KION verzorgt ook buitenschoolse opvang bedoeld voor kinderen van 4-12 jaar op 16 locaties.

Naast KION is er een aantal andere organisaties die kinderopvang biedt; het gaat hierbij om 16 kinderdagverblijven, één peuterspeelzaal, twee gastouderbureaus en vier voorzieningen voor buitenschoolse opvang.

3.3 Kinderdagverblijven

Het aanbod en de spreiding

De gemeente telt in februari 2004 34 kinderdagverblijven. De kinderdagverblijven bieden, met uitzondering van 1 kinderdagverblijf, van maandag tot en met vrijdag de hele dag opvang. Eén kinderdagverblijf is woensdagmiddag gesloten.

De totale opvangcapaciteit bedraagt 1552 kindplaatsen. Een kindplaats is opvang van 1 kind gedurende 48 weken gedurende 5 dagen per week.

De kinderdagverblijven en de opvangplaatsen zijn niet gelijkmatig verspreid over de stad.

In een beperkt aantal wijken zijn bijzonder veel kindplaatsen aanwezig. Er zijn daarnaast wijken waar geen opvangplaatsen zijn. De wijken waar geen kinderdagverblijf is, grenzen in vele gevallen aan wijken waar deze voorziening wel aanwezig is.

Opgemerkt kan worden dat een aantal kinderdagverblijven zich niet of slechts beperkt richt op een specifiek gebied. Het kinderdagverblijf in Heijendaal bij wijze van voorbeeld biedt kinderopvang aan ouders die werkzaam zijn op de universiteit.

In verhouding tot het aantal kinderen van 0-3 jaar dat in eigen stadsdeel bij het gemiddeld gebruik in 2004 (2,23 dagen per week) op een kinderdagverblijf geplaatst kan worden, hebben de stadsdelen Nieuw West, Dukenburg, Lindenholt en Waalsprong beduidend minder opvangmogelijkheden dan de overige stadsdelen.

Tabel 1 van de bijlage bevat cijfers met betrekking tot het aantal opvangplaatsen per wijk.

Gebruik van kinderdagverblijven

In week 6 van 2004 maken op 30 kinderdagverblijven 2368 kinderen hiervan gebruik. Van vier kinderdagverblijven ontbreken gegevens. Van de 2368 gebruikers is 11,5 % afkomstig van buiten Nijmegen.

Het gemiddeld aantal dagdelen per week dat het kinderdagverblijf wordt bezocht is 4,46 dagdelen (2,23 dagen).

Tabel 1-1 laat zien hoe het gebruik is verdeeld over de dagdelen.

Tabel 1-1: Bezoeken per dagdeel in week 6 van 2004 (percentages) ¹

	maandag	dinsdag	woensdag	donderdag	vrijdag
ochtend	11	12	10	11	8
middag	10	11	8	11	7

¹ Totaal aantal bezoeken in week 6 is als percentagebasis genomen

Op de dinsdagochtend is het gebruik het hoogst. Van het totaal aantal bezoeken wordt 12% op dit dagdeel afgelegd. Op de woensdagmiddag, de vrijdagochtend en de vrijdagmiddag is het gebruik het laagst.

Het totale gebruik van kinderdagverblijven door Nijmeegse kinderen van 0-3 jarigen is niet exact bekend.

Van vier Nijmeegse kinderdagverblijven ontbreken de gegevens over het gebruik. Verder zijn er ook geen gegevens beschikbaar over het gebruik door Nijmeegse kinderen van kinderdagverblijven in andere gemeenten.

Het gebruik van kinderdagverblijven door Nijmeegse kinderen van 0-3 jaar kan worden geraamd op 33 %. We hebben hierbij geen rekening gehouden met het eventuele

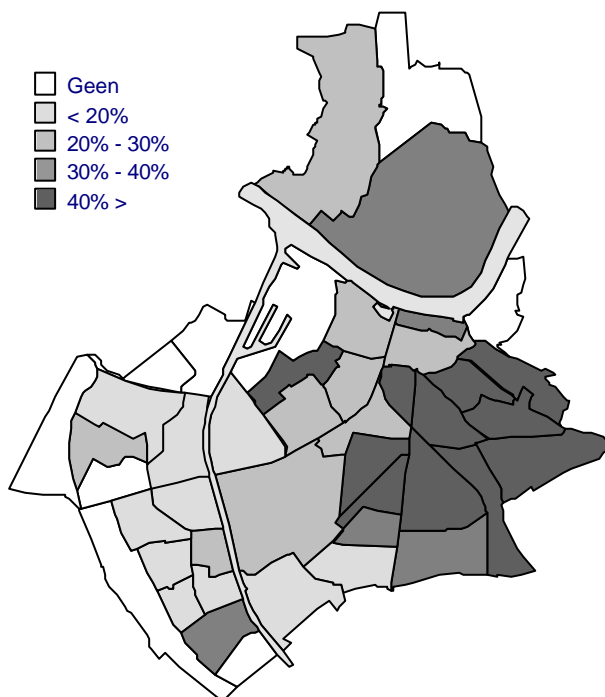
gebruik van kinderdagverblijven in andere gemeenten. Voor vier kinderdagverblijven, waarvan het cijfer over het aantal opgevangen kinderen ontbreekt, is het gebruik bepaald uitgaande van hun opvangcapaciteit en de verhouding opvangcapaciteit en aantal opgevangen kinderen bij de andere kinderdagverblijven.

In de Onderwijsmonitor 2002 is het gebruik van kinderdagverblijven onderschat. Op basis van alleen gegevens van de Kion-kinderdagverblijven is het gebruik van kinderdagverblijven in 2001 geraamd op 24 %.

Het gebruik door 0-3 jarigen van een kinderdagverblijf varieert heel sterk per wijk. In de wijken behorend tot Oud Oost en Midden Zuid is met uitzondering van De Goffert een erg hoog gebruik te zien. In Dukenburg is met uitzondering van de wijken Lankforst en Weezenhof een erg laag gebruik te zien.

De cijfers over het gebruik per wijk zijn gebaseerd op de gegevens van 29 kinderdagverblijven. Van 1 kdv zijn de gegevens betreffende het gebruik niet naar wijk gespecificeerd. Van vier kinderdagverblijven ontbreken de gegevens over het gebruik. Deze vijf kinderdagverblijven zijn gevestigd in de wijken De Goffert, Grootstal, Hatert en Brakkenstein. Verondersteld kan worden dat het gebruik in met name deze wijken hoger is dan de in tabel 1 in bijlage 1 gepresenteerde percentages.

Kaart 3.1 Percentages gebruikers kinderdagverblijven per wijk

Slechts 30% van de kdv-gebruikers gaat naar een kdv in zijn eigen wijk. Een aantal wijken heeft geen kinderdagverblijf. Voor wijken met een kinderdagverblijf geldt dat 43% van de kinderen in de eigen wijk een kinderdagverblijf bezoekt.

Deelname aan taalstimulering

Van 29 kinderdagverblijven zijn gegevens beschikbaar met betrekking tot de deelname aan programma's voor taalstimulering. Van deze 29 kinderdagverblijven vallen 18 voorzieningen onder de stichting Kion en 11 voorzieningen niet.

Op 21 kinderdagverblijven nemen alle kinderen deel aan programma's voor taalstimulering. Het deelnamepercentage aan taalprogramma's van de Nijmeegse kinderen op kinderdagverblijven is 70.

De kion-kinderdagverblijven blijken alle taalprogramma's te bieden. Van de 11 kinderdagverblijven die niet onder de Kion vallen, blijken slechts drie kinderdagverblijven taalprogramma's te bieden.

Bezetting

Voor het bepalen van de bezetting van kinderdagverblijven voor de gehele stad baseren we ons op de gegevens van 30 kinderdagverblijven waarvan de capaciteit en het aantal opgevangen kinderen in week 6 bekend zijn. Uitgaande van 1417 kindplaatsen (gezamenlijke capaciteit op de 30 kinderdagverblijven), kunnen 3177 kinderen 2,23 dagen per week (gemiddeld aantal bezoekdagen in week 6) opgevangen worden. In week 6 worden 2368 kinderen 2,23 dagen opgevangen. De gemiddelde bezetting is derhalve 75%.

De bezetting varieert sterk per kinderdagverblijf: 3 kinderdagverblijven kennen een bezetting lager dan 50 %, 8 kinderdagverblijven 50 % - 74 %, 8 kinderdagverblijven 75 % - 84 %, 8 kinderdagverblijven 85 % - 94 % en tenslotte drie kinderdagverblijven 95% of hoger.

Wachtlijsten bij kinderdagverblijven

Er zijn van alle kinderdagverblijven gegevens beschikbaar met betrekking tot de wachtlijst. Er is onderscheid gemaakt tussen een actieve wachtlijst (van kinderen die meteen geplaatst zouden moeten worden) en een interne wachtlijst (van kinderen die al geplaatst zijn maar meer en/of andere uren willen).

De wachtlijstsituatie bij de kinderdagverblijven is als volgt:

- actieve en interne wachtlijst 9 kinderdagverblijven
- alleen actieve wachtlijst 7 kinderdagverblijven
- alleen interne wachtlijst 6 kinderdagverblijven
- noch actieve noch interne wachtlijst 12 kinderdagverblijven

Ondanks dat de meeste kinderdagverblijven onderbezet zijn, heeft toch de helft van de kinderdagverblijven (16) kinderen op een actieve wachtlijst. Het totaal aantal kinderen op een actieve wachtlijst bedraagt 135 kinderen. Er zijn drie kinderdagverblijven met een groot aantal kinderen op de wachtlijst van resp. 17, 35 en 45 kinderen. De bezettingsgraad van deze drie kinderdagverblijven is gemiddeld 94 %.

Een aantal van 15 kinderdagverblijven heeft kinderen op een interne wachtlijst. Het totaal aantal kinderen op een interne wachtlijst bedraagt 116 kinderen.

De grootte van de actieve wachtlijst bij een beperkt aantal kinderdagverblijven en de onderbezetting op een veel groter aantal kinderdagverblijven, duidt erop dat ouders sterke voorkeuren hebben voor sommige kinderdagverblijven.

3.4 Peuterspeelzalen

Het aanbod en de spreiding

Nijmegen telt in week 6 van 2004 45 peuterspeelzalen, gehuisvest in 39 gebouwen. Van 44 peuterspeelzalen (alle behorend tot de stichting Kinderopvang Nijmegen) zijn gegevens beschikbaar. Twaalf van de 44 peuterspeelzalen zijn zogenaamde intensieve peuterspeelzalen.

De 44 peuterspeelzalen zijn alle morgens geopend (43 peuterspeelzalen 5 ochtenden en 1 peuterspeelzaal 2 ochtenden). Daarnaast is de helft van de peuterspeelzalen tevens 's middags geopend (1 peuterspeelzaal vier middagen, 2 peuterspeelzalen drie middagen en 19 peuterspeelzalen twee middagen). Gemiddeld zijn de peuterspeelzalen 6,0 dagdelen per week geopend.

De volgende wijken hebben een intensieve peuterspeelzaal: Nije Veld, Goffert, Hatert, Biezen, Wolfskuil (2 intensieve peuterspeelzalen), Hees, Heseveld, Neerbosch Oost, Tolhuis, Meijhorst en 't Acker.

De peuterspeelzalen zijn redelijk verspreid over de stad. In de wijken waar geen peuterspeelzaal aanwezig is, wonen over het algemeen geen of betrekkelijk weinig kinderen van 2-3 jaar. De wijk Lankforst is hierop een uitzondering. Het aantal plaatsen per peuterspeelzaal varieert sterk. Om te bepalen in hoeverre het aantal opvangplaatsen goed verdeeld is over de stad, is per wijk het percentage peuters berekend dat in de eigen wijk 2,4 dagdelen gebruik kan maken van een peuterspeelzaal. Het aantal 2,4 dagdelen betreft het gemiddeld aantal dagdelen dat in 2004 een peuterspeelzaal wordt bezocht.

Door 59,4 % van de Nijmeegse 2-3 jarigen kan 2,4 dagdelen per week gebruik gemaakt worden van een peuterspeelzaal in de eigen wijk. Wijken waar geen of betrekkelijk weinig 2-3 jarigen in hun eigen wijk een peuterspeelzaal 2,4 dagdelen kunnen bezoeken, zijn Hengstdal (26,0 %), Hazenkamp (31,2 %), Grootstal (35,8 %), Heseveld (22,6 %), Lankforst (0 %), Aldenhof (38,3 %) en Oosterhout (31,6%). De wijken Hengstdal, Grootstal, Heseveld, Lankforst en Aldenhof grenzen aan wijken waar betrekkelijk veel peuters naar een speelzaal in eigen wijk kunnen. Bij de bestudering van het gebruik van de psz is nagegaan in welke mate in wijken, met geen of weinig plaatsingsmogelijkheden, gebruik gemaakt wordt van de psz.

Het gebruik

In week 6 van 2004 maken 1731 kinderen gebruik van een peuterspeelzaal. Van de 1731 gebruikers zijn 25 kinderen (1,4%) afkomstig van buiten Nijmegen. Het gemiddeld aantal dagdelen per week dat de peuterspeelzaal wordt bezocht is 2,4 dagdelen.

Tabel 1-2 laat zien hoe het gebruik is verdeeld over de dagen van de week.

Tabel 1-2: Aantallen bezoeken per dagdeel in week 6 van 2004 (percentages) ¹

	maandag	dinsdag	woensdag	donderdag	vrijdag
ochtend	17	16	18	17	17
middag	5	3		7	0

¹ Totaal aantal bezoeken in week 6 is als percentagebasis genomen

In de middagen wordt de peuterspeelzaal aanzienlijk minder gebruikt dan in de ochtenden. Woensdagmiddag zijn de peuterspeelzalen gesloten.

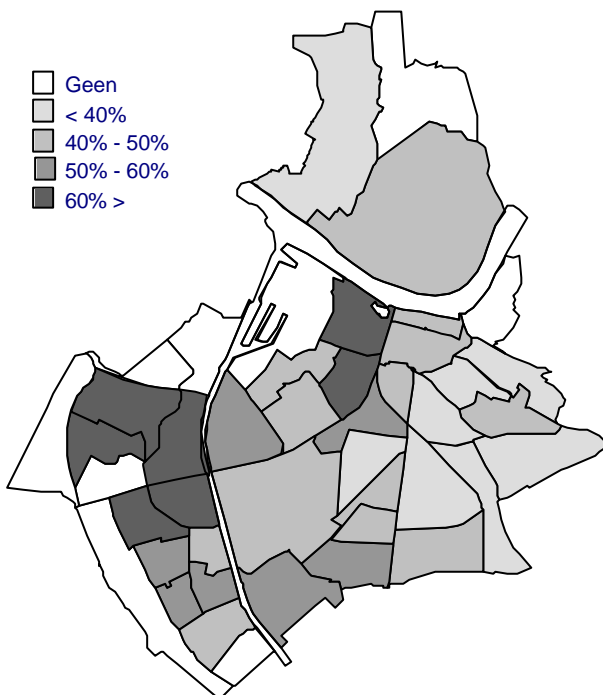
Van de Nijmeegse kinderen van 2 en 3 jaar maakt de helft (50,7%) gebruik van een peuterspeelzaal.

Het gebruik varieert sterk per wijk.

In de wijken Wolfskuil, Biezen, Tolhuis, Zwanenveld, 't Acker, De Kamp en 't Broek wordt veel gebruik gemaakt van de peuterspeelzaal (percentages gebruik door 2-3 jarigen hoger dan 60). De wijken Tolhuis en 't Broek kennen een opvallend hoog gebruik van resp. 69,3 en 78,1 procent.

In de wijken Altrade, Galgenveld, Hunnerberg, Kwakkenberg, Groenewoud, Hazenkamp, Heijendaal en Oosterhout wordt door minder dan 40% van de 2-3 jarigen van een peuterspeelzaal gebruik gemaakt. Volgens tabel 2 in de bijlage kent de wijk Hunnerberg een deelname van slechts 7,8%. Verondersteld kan worden dat het percentage zo laag is omdat van één peuterzaal in deze wijk geen gegevens zijn opgenomen.

Kaart 3.2 Deelnamepercentages peuterspeelzalen per wijk

In de 5 van de zeven wijken, waar geen of betrekkelijk weinig kinderen een psz in hun eigen wijk kunnen bezoeken, wijkt het gebruik van psz nagenoeg niet af van het stedelijk gemiddelde gebruik. In Hazenkamp en Oosterhout is het psz gebruik wel beduidend lager dan het stedelijk gebruik. In Hazenkamp hangt dit waarschijnlijk samen met het hoge gebruik van kdv.

De onderscheiden etnische groepen maken niet in dezelfde mate gebruik van een peuterspeelzaal.

Tabel 3-1: Gebruik van peuterspeelzalen 2-3 jarigen per etnische groep (percentages)

	populatie	aantal gebruikers	% gebruik
Nederlands	2441	1095	44,9
Surinaams	34	13	38,2
Antilliaans	76	38	50,0
Turks	194	115	59,3
Marokkaans	153	79	51,6
ov. allochtonen	127	195	41,5
onbekend		171	
Totaal	3368	1706	50,7

De Antilliaanse, Turkse en Marokkaanse kinderen maken meer gebruik van een peuterspeelzaal dan de Nederlandse en westers allochtone kinderen. Het aantal gebruikers waarvan de etniciteit niet bekend is, is groot. De gepresenteerde percentages gebruik geven daarom niet meer dan een indicatie van het gebruik.

Van de gebruikers van een peuterspeelzaal gaat 2/3 deel in de eigen wijk naar een peuterspeelzaal. De gebruikers die niet in hun eigen wijk naar de peuterspeelzaal gaan, bezoeken over het algemeen een peuterspeelzaal in aangrenzende wijken. Niet-westerse allochtone kinderen gaan vaker in de eigen wijk naar een peuterspeelzaal dan de autochtone en westers allochtone kinderen (74,1% vs 62,4%).

Deelname aan taalstimulering

Op 18 peuterspeelzalen nemen 130 kinderen (7,6% van de psz-gebruikers) deel aan programma's voor taalstimulering. Niet-westerse allochtone kinderen nemen aanmerkelijk vaker deel aan deze programma's dan de autochtone en westers allochtone kinderen (20,7% vs 2,2%).

Bezetting

De peuterspeelzalen bieden in totaal 2002 kinderen de gelegenheid om 2,4 dagdelen per week een peuterspeelzaal bezoeken. In week 6 bezoeken 1731 kinderen (inclusief 24 kinderen van buiten Nijmegen) bezoeken de peuterspeelzaal 2,4 dagdelen. Dit betekent een bezettingsgraad van 87 %.

De bezetting varieert sterk per peuterspeelzaal: 11 peuterspeelzalen kennen een bezetting onder de 80%, 14 zalen hebben een bezetting van 80 - 89 procent, 12 zalen van 90-100 procent en tussentussen hebben 7 zalen een overbezetting. De peuterspeelzalen met een overbezetting liggen alle in stadsdelen waar tevens peuterspeelzalen met een onderbezetting voorkomen.

De intensieve peuterspeelzalen zijn alle onderbezet. Hun gemiddelde bezettingsgraad is 79,3 %.

Wachtlijsten

Van de 44 Kion-peuterspeelzalen hebben 26 peuterspeelzalen kinderen op een actieve wachtlijst. In totaal gaat het hierbij om 49 kinderen. De omvang van de wachtlijst bij de 26 peuterspeelzalen varieert per speelzaal van 1 tot 6 kinderen. Gemiddeld genomen hebben de 26 peuterspeelzalen 1,9 kinderen op een wachtlijst.

Er staan 35 kinderen op een wachtlijst bij peuterspeelzalen die onderbezet zijn. Er kan vanuit gegaan worden dat deze wachtlijst van tijdelijke aard is. Verder staan er 14 kinderen op een wachtlijst bij peuterspeelzalen die overbezet zijn.

3.5 Het gezamenlijk bereik van kinderdagverblijven en peuterspeelzalen

Kinderen van 2-3 jaar kunnen gebruik maken van een kinderdagverblijf, een peuterspeelzaal of van beide voorzieningen. Tabel 3 van de bijlage bevat de percentages deelname door de 2 en 3 jarige kinderen. Opgemerkt dient te worden dat van 1 peuterspeelzaal en van 5 kinderdagverblijven de gegevens ontbreken.

Van de Nijmeegse kinderen van 2-3 jaar maakt 27,6% alleen gebruik van een kinderdagverblijf, 49,4 % alleen van een peuterspeelzaal en 2,0 % maakt gebruik van beide voorzieningen. De totale deelname is 78,3 %.

Wijken waar relatief veel kinderen (10% of meer boven de stedelijke deelname) bereikt worden zijn Bottendaal, Galgenveld, Biezen, Groenewoud, Hazenkamp, St Anna, Heijendaal en 't Broek. Wijken waar relatief weinig kinderen (10% of meer onder de stedelijke deelname) bereikt worden zijn Centrum, Hunnerberg, Hatert en Oosterhout.

In de wijken Bottendaal, Altrade, Galgenveld Kwakkenberg, Groenewoud, Hazenkamp en Heijendaal wordt betrekkelijk veel gebruik gemaakt van een kinderdagverblijf en weinig van een peuterspeelzaal.

In de wijken Nije Veld, Wolfskuil, Grootstal, Hatert, Neerbosch Oost, Tolhuis, Zwanenveld, Meijhorst, Aldenhof, Malvert, 't Acker, De Kamp en 't Broek is het omgekeerd. Hier wordt betrekkelijk weinig gebruik gemaakt van een kinderdagverblijf en veel van een peuterspeelzaal.

De verschillen tussen wijken in het gebruik van kinderopvangvoorzieningen zullen te maken hebben met verschillen tussen wijken met betrekking van de werksituatie van de ouders van jonge kinderen.

Het hebben van werk is voor ouders de belangrijkste reden om gebruik te maken van een kinderdagverblijf. Voor werkende ouders is een peuterspeelzaal in het algemeen geen geschikte opvangmogelijkheid omdat openingstijden van een peuterspeelzaal niet aansluiten op de werktijden.

Een spreiding van kinderdagverblijven en peuterspeelzalen over de wijken, waarbij plaatsen van beide voorzieningen evenredig aan het aantal in de wijken woonachtige kinderen zijn verdeeld, is derhalve niet zondermeer een optimale spreiding.

Het bereik is bepaald uitgaande van de deelname aan kinderopvang in week 6 van 2004. Aantallen kinderen die gebruik maken van kdv en of psz zijn gerelateerd aan de aantallen kinderen op 1 januari 2004. Kinderen die gedurende relatief korte tijd op een kinderdagverblijf of een peuterspeelzaal hebben gezeten, worden niet meegenomen in de berekening.

3.6 Gastouderopvang

Nijmegen telt drie gastouderbureaus (vallend onder de stichtingen Kion, Kinop en Humanitas). In week 6 van 2004 worden 498 kinderen opgevangen bij gastouders. Ten opzichte van het aantal Nijmeegse kinderen van 0-12 jaar is dat 3%.

Twee van de drie gastouderbureaus hebben gegevens over de deelnemers verstrekt met betrekking tot de woonwijk en de leeftijd van de deelnemers. Het betreft 229 kinderen. Hieruit komt naar voren dat de Nijmeegse deelnemers zeer gespreid over de stad wonen. Een vijfde deel van de deelnemers is woonachtig buiten Nijmegen. De leeftijdsverdeling van de Nijmeegse kinderen is als volgt: 0-1 jaar 81 kinderen, 2-3 jaar 56 kinderen en 4-12 jaar 46 kinderen.

Het is duidelijk dat het bereik van gastouderopvang beperkt is. Omdat van één gastouderbureau gegevens ontbreken, kunnen we het bereik van Nijmeegse kinderen niet exact vaststellen.

3.7 Buitenschoolse opvang

Het aanbod en de spreiding

Nijmegen telt in week 6 van 2004 op 20 locaties buitenschoolse opvang (bso). Het aantal middagen dat de bso's geopend zijn, is als volgt: vijf middagen 17 bso's, vier middagen 1 bso's en twee middagen 2 bso's.

Bij het huidige gemiddelde gebruik van 1,85 middagen per week, kunnen er 2000 kinderen geplaatst worden.

De bso's en de opvangplaatsen zijn niet gelijkmatig verspreid over de stad.

In een beperkt aantal wijken zijn bijzonder veel plaatsen aanwezig. Er zijn daarnaast wijken waar geen plaatsen zijn. De wijken waar geen bso is, grenzen in vele gevallen aan wijken waar deze voorziening wel aanwezig is.

In verhouding tot het aantal kinderen van 4-12 jaar dat in eigen stadsdeel 1,85 middagen op bso geplaatst kan worden, hebben de stadsdelen Centrum, Oud West, Zuidrand en Nieuw West beduidend minder opvangmogelijkheden dan de overige stadsdelen.

Tabel 4 van de bijlage bevat cijfers met betrekking tot het aantal opvangplaatsen per wijk.

Het gebruik

In week 6 van 2004 maken 1362 kinderen gebruik van bso. Van de gebruikers van bso is 12,2% afkomstig van buiten Nijmegen.

Het gemiddeld aantal middagen per week dat de bso wordt bezocht is 1,85.

Tabel 1-2 laat zien hoe het gebruik is verdeeld over de middagen van de week.

Tabel 1-2: Aantallen bezoeken per middag in week 6 van 2004 (percentages) ¹

	maandag	dinsdag	woensdag	donderdag	vrijdag
middag	26	28	8	27	12

¹ Totaal aantal bezoeken in week 6 is als percentagebasis genomen

De woensdag- en de vrijdagmiddag wordt bso het minst gebruikt.

Van de Nijmeegse kinderen van 4-12 jaar maakt 8,0 % gebruik van bso. Het gebruik varieert sterk per wijk.

In de wijken Centrum, Altrade, Hengstdal, Groenewoud, Hazenkamp, Goffert, Heijendaal en Oosterhout wordt betrekkelijk veel gebruik gemaakt van bso (percentages gebruik door 4-12 jarigen hoger dan 13).

In de wijken Kwakkenberg en de Dukenburgse wijken met uitzondering van Weezenhof, wordt door minder dan 3 % van de 4-12 jarigen van bso gebruik gemaakt.

Slechts 43 % van de bso-gebruikers gaat naar bso in zijn eigen wijk. Een aantal wijken heeft geen bso. Voor wijken met bso geldt dat 63% van de bso-gebruikers in de eigen wijk naar bso gaat.

Bezetting

De bso in Nijmegen biedt in totaal 2000 kinderen de gelegenheid om 1,85 middagen per week bso te bezoeken. Een aantal van 1362 kinderen (inclusief kinderen van buiten Nijmegen) bezoekt in week 6 de bso 1,85 middagen. Dit betekent een bezettingsgraad van 68 %.

Met één uitzondering zijn alle voorzieningen voor bso onderbezet. De bezetting varieert sterk per middag. Op maandag, dinsdag en donderdag is de bezetting redelijk hoog, respectievelijk 85, 91 en 88 procent. Op de woensdag en de vrijdag is de bezetting daarentegen resp. slechts 29 en 41 procent.

Wachtlijsten

Van de 20 voorzieningen voor bso hebben 15 voorzieningen kinderen op een actieve wachtlijst. In totaal gaat het hierbij om 104 kinderen. De omvang van de wachtlijst bij de 15 voorzieningen varieert van 3 tot 15 kinderen. Gemiddeld genomen hebben de 15 voorzieningen 6,9 kinderen op een wachtlijst.

Vijf voorzieningen voor bso hebben kinderen op een interne wachtlijst. De omvang van de interne wachtlijst bij de vijf voorzieningen varieert van 4 tot 12 kinderen. Gemiddeld genomen hebben de vijf voorzieningen 8 kinderen op een wachtlijst.

Afgezet tegen de algehele bezettingsgraad van 68 % lijkt het vreemd dat er kinderen op wachtlijsten staan. Op de maandag, dinsdag en donderdag is de bezetting echter redelijk hoog. Het overgrote deel van de kinderen op een wachtlijst staat ingeschreven bij een bso-voorzieningen die op deze drie dagen bijna volledig bezet zijn.

3.8 Wensen en verbeter suggesties

- Gegevens van alle voorzieningen voor kinderopvang om daarmee het bereik van kinderopvangvoorzieningen te kunnen bepalen
Een klein aantal voorzieningen voor kinderopvang heeft geen of ten dele gegevens verstrekt over het aantal opgevangen kinderen.
- Etniciteit van de kinderen
Van een groot deel van de kinderen die deelnemen aan de peuterspeelzaal is de etniciteit van de kinderen bepaald. Het is van belang om ook de etniciteit te kunnen bepalen van kinderen die een kinderdagverblijf bezoeken.
- Gewichtsfactor van de kinderen
Het basisonderwijs kent een gewichtenregeling die het mogelijk maakt een aantal specifieke doelgroepen te bepalen. Dezelfde regeling kan ook gebruikt worden in de voorschoolse periode om daarmee specifieke doelgroepen van kinderopvangbeleid te bepalen.

4 Primair onderwijs

4.1 Inleiding

Het primair onderwijs omvat sinds 1998 het basisonderwijs (bo), het speciaal basisonderwijs (sbo), het speciaal onderwijs (so) en het voortgezet speciaal onderwijs (vso). In dit hoofdstuk komen basisonderwijs, speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs aan de orde en niet het voortgezet speciaal onderwijs. De leeftijden van leerlingen in de onderwijssoorten bo, sbo en so komen nagenoeg overeen.

Het voortgezet speciaal onderwijs komt in het hoofdstuk voortgezet onderwijs aan de orde. De leeftijden van leerlingen in het vso (12 tot maximaal 20 jaar) stemmen overeen met de leeftijden van leerlingen in het voortgezet onderwijs.

Dit hoofdstuk begint met een beschrijving van de onderwijssoorten en aantallen scholen en leerlingen in de gemeente. Vervolgens wordt ingegaan op:

- de schoolpopulatie en de gemeentepopulatie (de in de gemeente woonachtige leerlingen).
- de deelname aan de drie onderwijssoorten;
- de etniciteiten en de gewichten in het basisonderwijs;
- de aantallen vier- en vijfjarige leerlingen in het basisonderwijs;
- de basisscholen en hun leerlingensamenstelling;
- de wijken en de leerlingen basisonderwijs;
- de indicatoren om achterstand te meten: vertraging, cito-eindtoetsscores, schooladviezen en
- verzuim

Op een aantal plaatsen wordt specifiek aandacht besteed aan de GOA-scholen.

4.2 De onderwijssoorten

Het reguliere basisonderwijs is bedoeld voor alle kinderen van 4 tot circa 12 jaar. Dit onderwijs legt de grondslag voor het volgen van aansluitend voortgezet onderwijs. Een aantal kinderen heeft meer hulp nodig bij de opvoeding en het leren dan het reguliere basisonderwijs kan bieden. Voor deze kinderen is er speciaal basisonderwijs of speciaal onderwijs.

Het speciaal basisonderwijs is bedoeld voor:

- kinderen met leer- en opvoedingsmoeilijkheden (het voormalige so-lom);
- moeilijk lerende kinderen (het voormalige so-mlk);
- in hun ontwikkeling bedreigde kleuters (voorheen iobk verbonden aan so-lom en so-mlk).

Het speciaal onderwijs is bedoeld voor kinderen met een handicap of onderwijsbelemmering anders dan genoemd bij het sbo. Het speciaal onderwijs wordt onderverdeeld op basis van de soort handicap of onderwijsbelemmering in diverse verschillende onderwijssoorten. De scholen voor speciaal onderwijs in Nijmegen verzorgen onderwijs voor zeer moeilijk opvoedbare kinderen (zmok), zeer moeilijk lerende kinderen (zmlk), slechthorende kinderen en kinderen met ernstige spraakmoeilijkheden.

4.3 Scholen en leerlingen in het primair onderwijs

De gemeente Nijmegen telt in het schooljaar 2003-2004 41 basisscholen, zes scholen voor speciaal basisonderwijs en vier scholen voor speciaal onderwijs¹.

De deelname aan het basisonderwijs (zie tabel 4-1) is voornamelijk afhankelijk van de demografische ontwikkelingen. Vanaf 1995 tot en met 2002 is het aantal leerlingen in Nijmegen met 9% toegenomen. In 2003 is er sprake van een kleine afname. In 1998 is het grondgebied van Nijmegen uitgebreid met de kern Lent.

Het aantal leerlingen in het speciaal basisonderwijs is in Nijmegen vanaf het schooljaar 1995-1996 elk jaar afgenomen. Over alle jaren tesamen is het aantal leerlingen met 30% afgenomen.

Bij het overig speciaal onderwijs in Nijmegen komt afwisselend groei en afname voor.

In de periode 1995 tot en met 2001 is landelijk sprake van een toename van het aantal leerlingen in het basisonderwijs van 2% en na 2001 is een lichte daling te zien.

In de periode 1995 tot en met 2002 is landelijk sprake van een afname van het aantal leerlingen in het speciaal basisonderwijs van slechts 5%.

Landelijk is het aantal leerlingen sterk gegroeid van 25,8 duizend in schooljaar 1995-1996 naar 33,1 duizend in schooljaar 2002-2003, een toename van 28%.

Tabel 4-1: Scholen en leerlingen in het Nijmeegs primair onderwijs, absoluut en percentages

		95-96		98-99		00-01		01-02		02-03		03-04	
regulier (bo)	scholen	41		40		40		41		41		41	
	leerlingen	11.401	91%	12.177	92%	12.239	93%	12.341	93%	12395	93%	12387	93%
speciaal (sbo)	scholen	7		6		6		6		6		6	
	leerlingen	698	6%	628	5%	553	4%	534	4%	496	4%	489	4%
speciaal (so)	scholen	5		5		4		4		5		4	
	leerlingen	406	3%	439	3%	412	3%	408	3%	469	4%	428	3%
totaal	scholen	53		51		50		51		52		51	
	leerlingen	12.505	100%	13.244	100%	13.204	100%	13.283	100%	13360	100%	13304	100%

Binnenleerlingen en buitenleerlingen

Op de scholen in de gemeente zitten zowel kinderen die in de gemeente wonen, als kinderen van buiten de gemeente. We noemen dit 'binnenleerlingen', respectievelijk 'buitenleerlingen'. Andersom volgt een deel van de kinderen, die in de gemeente wonen, onderwijs op scholen buiten de gemeente.

Het aantal buitenleerlingen dat basisscholen in Nijmegen bezoekt bedraagt in het schooljaar 2002-2003 384 leerlingen. Het gaat om 3% van het leerlingenbestand op de Nijmeegse basisscholen. Van deze buitenleerlingen volgt 80% basisonderwijs in Oud Oost.

In het schooljaar 2002-2003 bedraagt het aantal buitenleerlingen in het speciaal basisonderwijs 34 leerlingen (7% van het aantal sbo leerlingen in Nijmegen) en in het overig speciaal onderwijs 250 leerlingen (53% van het aantal so leerlingen in Nijmegen).

Er is geen volledig overzicht voorhanden van aantallen kinderen woonachtig in Nijmegen, die op de teldatum 1-10-2003 bo, sbo en so volgen buiten Nijmegen. Op

¹ De St Maartenschool is gerekend tot de gemeente Ubbergen. In schooljaar 2002-2003 had deze school een dependance in Nijmegen.

basis van het leerplichtbestand 2002-2003 komen we tot de volgende aantallen leerlingen op buitenscholen in januari 2004: in bo 104 leerlingen, in sbo 10 leerlingen en in so 204 leerlingen. Het aantal van 204 leerlingen in het so op buitenscholen is opvallend hoog.

Verhoudingen tussen basis- en speciaal onderwijs

Belangrijke beleidsdoelstellingen zijn het terugdringen van plaatsingen in het speciaal basisonderwijs (sbo) en het overig speciaal onderwijs (so) en het bevorderen van een evenredige deelname van groepen aan de diverse onderwijstypen.

Het terugdringen van plaatsingen in het sbo lijkt in Nijmegen te lukken gezien de afname van sbo leerlingen.

We hebben de Nijmeegse verdeling van de leerlingen in het primair onderwijs vergeleken met de landelijke verdeling.

Gekeken is naar de verdeling van de leerlingen woonachtig in Nijmegen op scholen in Nijmegen en daarnaast naar de verdeling van de leerlingen woonachtig in Nijmegen op scholen in Nijmegen én op buitenscholen.

Tabel 4-2: Percentage leerlingen (binnenleerlingen) dat deelneemt aan bo, sbo en so in Nijmegen, 02-03

	bo	sbo	so	N
Centrum	95,1	2,5	2,5	203
Oud Oost	98,1	1,3	0,6	1797
Oud West	91,8	5,8	2,3	1544
Nieuw West	93,9	4,4	1,7	1286
Midden Zuid	97,6	1,3	1,1	1422
Zuidrand	94,5	3,5	2,0	1846
Dukenburg	93,6	4,4	2,0	2065
Lindholt	92,0	5,6	2,4	1903
Waalsprong	98,2	1,0	0,8	615
onbekend	90,9	0	9,1	11
Nijmegen	94,6	3,6	1,7	12692

Ten opzichte van het schooljaar 2001-2002 zijn de percentages leerlingen in het basisonderwijs en in het speciaal basisonderwijs in 2002-2003 licht gedaald (in bo van 94,9% tot 94,6% en in sbo van 4,0% tot 3,6%). Het aandeel speciaal onderwijs is licht gestegen van 1,4% naar 1,7%.

In schooljaar 2002-2003 is in de stadsdelen Oud Oost, Midden Zuid en Waalsprong de deelname aan het basisonderwijs relatief hoog. In de stadsdelen Oud West, Nieuw West, Dukenburg en Lindenholt is de deelname aan speciaal basisonderwijs relatief hoog.

In tabel 4-3 wordt uitgegaan van de aantallen in Nijmegen woonachtige leerlingen in het primair onderwijs op scholen in Nijmegen en op buitenscholen. Door ook Nijmeegse leerlingen op buitenscholen op te nemen in de tabel, neemt het aandeel so leerlingen toe en het aandeel bo leerlingen af.

Tabel 4-3: Percentage leerlingen (binnenleerlingen) dat deelneemt aan bo, sbo en so in Nijmegen en niet-Nijmegen, 02-03 ¹

	bo	sbo	so	N
Centrum	94,3	2,4	3,3	211
Oud Oost	97,0	1,4	1,5	1886
Oud West	90,0	5,8	4,2	1614
Nieuw West	93,1	4,2	2,7	1367
Midden Zuid	97,0	1,2	1,8	1480
Zuidrand	93,3	3,4	3,3	1940
Dukenburg	92,2	4,4	3,4	2154
Lindenholt	90,6	5,8	3,7	2022
Waalsprong	96,1	2,0	2,0	659
onbekend	85,7	0	14,3	14
Nijmegen	93,4	3,7	3,0	13347

¹ leerlingaantallen zijn niet per 1 oktober 2002 maar naar de situatie van januari 2003

Voor geheel Nederland is de verdeling van leerlingen over de onderwijssoorten in het schooljaar 2002-2003 als volgt: bo 94,8 %, sbo 3,2 % en so 2,0 %. De in Nijmegen woonachtige kinderen gaan in het schooljaar 2002-2003 meer dan landelijk naar speciaal basisonderwijs (3,7% vs 3,2%) en meer naar speciaal onderwijs (3,0% vs 2,0%).

Wellicht woont in steden een groter aandeel leerlingen die aangewezen zijn op speciaal onderwijs dan landelijk gemiddeld en is daardoor de deelname aan speciaal onderwijs ook hoger. Uit de deelnamecijfers van de steden Utrecht en Den Haag komt dit niet naar voren. In het schooljaar 2001-2002 was in Utrecht de deelname aan sbo 3,4 % en aan so 1,9%. In Den Haag was de deelname in hetzelfde schooljaar aan sbo 2,8 % en aan so 2,1 %.

De aanwezigheid van voorzieningen voor speciaal onderwijs in Nijmegen of directe omgeving speelt misschien een rol.

Tabel 4-4: Percentage leerlingen (binnenleerlingen) dat deelneemt aan bo, sbo en so naar etnische groepen op Nijmeegse scholen, 01-02 en 02-03

	2001-2002				2002-2003			
	bo	sbo	so	N	bo	sbo	so	N
Nederlands ¹	94,9	3,8	1,3	9.409	95,0	3,4	1,6	9.331
Surinaams	96,0	2,7	1,3	160	93,8	3,3	2,8	172
Antilliaans	94,3	4,3	1,5	214	89,9	6,9	3,2	284
Turks	92,0	6,0	2,0	888	92,7	5,4	1,9	826
Marokkaans	94,6	4,1	1,4	576	93,8	4,5	1,7	534
ov. allochtonen	94,8	3,6	1,6	1.413	95,0	3,1	1,9	1509
onbekend	100,0			11	93,5		6,5	37
Totaal	94,7	3,9	1,4	12.670	94,6	3,6	1,7	12.692

¹ incl. westers allochtoon

De niet-westerse allochtone leerlingen behalve de groep overige allochtonen zijn oververtegenwoordigd in het speciaal onderwijs (sbo en so samengenomen). De groep overige allochtonen omvat een zeer groot aantal etnische groepen waarvan de grootste zijn: Noord-Mediterranen (waaronder worden begrepen Grieken, Italianen, Portugezen, Spanjaarden en (voormalig) Joegoslaven), Iranezen, Irakezen, Indonesiërs, Vietnamezen en Chinezen. Opvallend is de toename van het aantal Antilliaanse leerlingen (284 in schooljaar 2002-2003 vs 214 in schooljaar 2001-2002).

De Antilliaanse, Turkse en Marokkaanse leerlingen nemen in beide schooljaren relatief meer deel aan het speciaal basisonderwijs dan de andere etnische groepen. Dit beeld verandert nagenoeg niet wanneer ook de binnenleerlingen op niet-Nijmeegse scholen opgenomen worden in de tabel. Wel is het zo dat bij alle onderscheiden etnische groepen de deelname aan so hoger wordt.

Tabel 4-5: Percentage leerlingen (binnenleerlingen) dat deelneemt aan bo, sbo en so naar etnische groepen, op Nijmeegse en niet-Nijmeegse scholen (schooljaar 02-03) ¹

	bo	sbo	so	N
Nederlands ²	93,7	3,5	2,8	9854
Surinaams	92,7	3,4	3,9	179
Antilliaans	88,8	6,8	4,4	294
Turks	90,5	5,3	4,2	855
Marokkaans	93,1	4,5	2,4	551
ov. allochtonen	93,7	3,3	3,0	1573
onbekend	90,2	2,4	7,3	41
Totaal	93,4	3,7	3,0	13347

¹ leerlingaantallen zijn niet per 1 oktober 2002 maar naar de situatie van januari 2003

² incl. westers allochtoon

Jongens en meisjes in het primair onderwijs

In tabel 4-6 wordt de verhouding jongens meisjes in het primair onderwijs voor Nijmegen en voor Nederland gepresenteerd.

Tabel 4-6: Perc. jongens meisjes per schoolsoort in het primair onderwijs, Nijmegen en landelijk, 2002-2003 ¹

		Nijmegen	landelijk
bo	jongens	50,4	50,8
	meisjes	49,6	49,2
sbo	jongens	66,3	67,2
	meisjes	33,7	32,8
so	jongens	74,6	69,7
	meisjes	25,4	30,3

¹ Er is voor Nijmegen uitgegaan van het aantal leerlingen in het primair onderwijs op Nijmeegse en niet-Nijmeegse scholen

De deelnamepercentages van jongens en meisjes aan basisonderwijs zijn in Nijmegen vrijwel gelijk. In Nijmegen nemen tweemaal zoveel jongens als meisjes deel aan het speciaal basisonderwijs. In Nijmegen nemen bijna driemaal zoveel jongens als meisjes deel aan het speciaal onderwijs.

De verhouding jongen-meisje in het bo, sbo en so voor Nijmegen komt redelijk overeen met de landelijke verhoudingen.

4.4 Etnische groepen en gewichten in het basisonderwijs

Etnische groepen

In het schooljaar 2002-2003 behoren 3116 leerlingen (25,9%) tot de niet-westerse allochtonen. De percentages verschillen per stadsdeel. Het percentage niet-westerse allochtone leerlingen is in Oud West, Nieuw West en Dukenburg aanzienlijk hoger dan het stadsgemiddelde. In Oud West en Nieuw West wonen veel Turkse en Marokkaanse leerlingen. In Dukenburg wonen veel overig allochtone leerlingen.

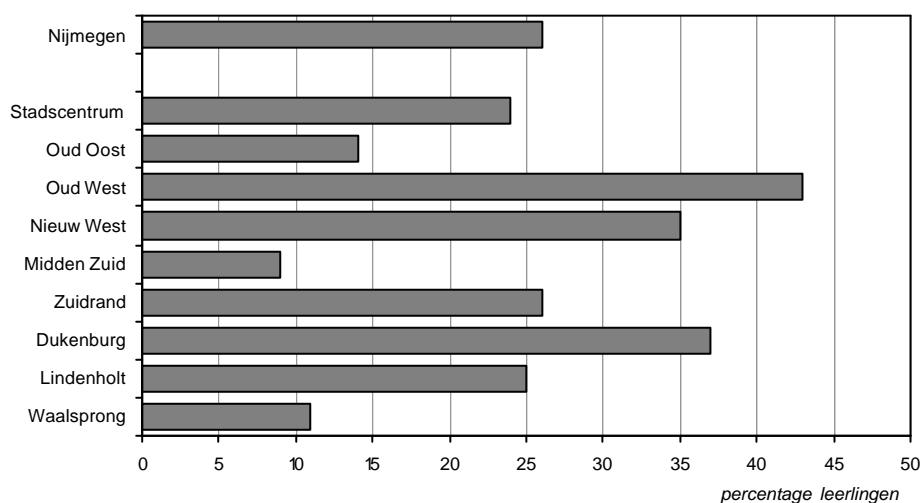
Tabel 4-7: Etnische groepen in basisonderwijs (perc. verdeling 2002-2003)

	nederlands ¹	surinaams	antilliaans	turks	marokkaans	ov.allocht. ²	onbekend	abs. totaal
Centrum	73,9	1,0	2,0	3,0	2,4	15,7	2,0	193
Oud Oost	86,2	0,4	1,1	2,8	1,1	8,1	0,3	1762
Oud West	57,2	0,8	2,5	20,1	8,0	11,2	0,2	1418
Nieuw West	65,0	1,7	1,1	9,6	9,4	13,0	0,2	1208
Midden Zuid	90,5	0,3	1,1	1,4	0,1	6,2	0,3	1388
Zuidrand	73,5	0,8	1,3	8,5	4,6	11,2	0,1	1745
Dukenburg	63,0	2,8	4,9	4,7	6,4	18,0	0,2	1933
Lindholt	74,6	2,6	2,5	2,2	2,3	15,4	0,4	1751
Waalsprong	88,8	0,8	1,3	1,6	0,6	7,0		604
onbekend	36,7			9,2		27,4	26,7	10
Nijmegen	73,8	1,3	2,1	6,4	4,2	11,9	0,3	12011

¹ incl. westers allochtoon

² niet-westers

Figuur 4.1 Percentage niet-westerse allochtone leerlingen per stadsdeel

Bepaald is hoeveel basisschoolleerlingen er wonen per stadsdeel en hoeveel procent hiervan behoort tot de allochtone doelgroep. Daarnaast is per stadsdeel bepaald hoeveel leerlingen er naar school gaan en hoeveel procent hiervan behoort tot de allochtone doelgroep.

Tabel 4-8: Percentages niet-westerse allochtonen in het basisonderwijs per woon- en per schoolstadsdeel, 2002-2003

	in dit stadsdeel wonende leerlingen basisonderwijs (woonstadsdeel)	hiervan % niet- westerse allochtone leerlingen	in dit stadsdeel schoolgaande basisschoolleerlingen (schoolstadsdeel)	hiervan % niet- westerse allochtone leerlingen
Centrum	193	24,1	235	17,4
Oud Oost	1762	13,5	2630	15,2
Oud West	1418	42,6	978	53,9
Nieuw West	1208	34,8	1193	32,9
Midden Zuid	1388	9,2	1541	10,4
Zuidrand	1745	26,4	1132	33,6
Dukenburg	1933	36,8	1967	36,6
Lindholt	1751	25,0	1743	24,8
Waalsprong	604	11,2	592	11,0
onbekend	10	36,7		
Nijmegen	12011	25,9	12011	25,9

Wanneer we de aantallen leerlingen van de woon-stadsdelen vergelijken met de schoolstadsdelen valt op dat in Oud Oost aanzienlijk meer leerlingen naar school gaan dan het aantal leerlingen dat in dit stadsdeel woont. De scholen in Oud West en Zuidrand tellen aanzienlijk minder leerlingen dan het aantal in deze stadsdelen woonachtige leerlingen. De percentages behorend tot de niet-westerse allochtonen zijn in Oud West en Zuidrand hoger in de school-stadsdelen dan in de woon-stadsdelen. Dit houdt in dat er op de scholen in deze stadsdelen relatief meer allochtone leerlingen zitten dan er op basis van de in deze stadsdelen woonachtige leerlingen verwacht kan worden.

De percentages niet-westerse allochtonen voor de gehele stad, voor de woonstadsdelen en de schoolstadsdelen in schooljaar 2002-2003 wijken weinig af van de percentages in schooljaar 2001-2002.

In het speciaal basisonderwijs bedraagt het percentage niet-westerse allochtonen in groep 8 in het schooljaar 2002-2003 26 procent. Dit komt overeen met het aandeel niet-westerse allochtone leerlingen in het regulier basisonderwijs.

Gewichten

Voor de leerlingen met een verhoogd risico op onderwijsachterstanden ontvangen basisscholen extra formatie, de zogenaamde gewichtenformatie. Leerlingen krijgen een gewicht toegekend.

De gewichten die aan leerlingen worden toegekend, zijn (globaal omschreven):

- gewicht 1,25, voor Nederlandse leerlingen van wie beide ouders een laag opleidings- en beroepsniveau hebben;
- gewicht 1,40, voor schipperskinderen;
- gewicht 1,70, voor woonwagen- en zigeunerkinderen;
- gewicht 1,90, voor een aantal categorieën allochtone leerlingen waarvan minstens een van de ouders een laag opleidingsniveau heeft of de meest verdienende ouder een laag beroepsniveau;
- gewicht 1,00, voor alle overige leerlingen.

Het aandeel gewichtenleerlingen (1,25 t/m 1,90) in Nijmegen is vanaf schooljaar 94-95 met 12% afgenomen. De afname hangt samen met het stijgende opleidingsniveau van ouders. Opgemerkt dient te worden dat de criteria voor de 1,25-leerlingen in 1997 zijn aangescherpt.

Vanaf schooljaar 96-97 neemt het aandeel 1,25-leerlingen jaarlijks sterk af. Het aandeel 1,90-leerlingen blijft ongeveer hetzelfde. In de eerste jaren neemt het percentage 1,90-leerlingen licht toe en in de laatste jaren neemt het af.

In het schooljaar 2003-2004 heeft 12,2 % van de leerlingen de gewichtsfactor 1,25 of 1,4 of 1,7.

Het betreft 11,5 % 1,25-leerlingen, 0,4 % 1,4 leerlingen en 0,4% 1,7 leerlingen. Het percentage 1,90-leerlingen is 15,3.

Voor geheel Nederland is de verdeling in het schooljaar 2003-2004 11,9 % 1,25-leerlingen, 0,1 % 1,40-leerlingen, 0,2 % 1,70-leerlingen en 12,6 % 1,90-leerlingen.

Tussen gemeenten doen zich grote verschillen voor in het aandeel gewichtsl leerlingen.

In 2001 heeft een kwart van de gemeenten (124) meer dan 20% 1,25-leerlingen, driekwart zit daar dus onder. In slechts 16 gemeenten is het percentage 1,90-leerlingen meer dan 20 % , terwijl van het totale aantal 1,90-leerlingen 40 % in de vier grootste steden naar de basisschool gaat. Nijmegen heeft in schooljaar 2000-2001 13,7 % 1,25-leerlingen en 16,3 % 1,90-leerlingen.

De leerlingen met een gewichtsfactor zijn zeer ongelijkmatig verdeeld over de schoolstadsdelen (stadsdelen waar leerlingen naar school gaan). Stadsdelen waar een bovengemiddeld aantal gewichtsl leerlingen naar school gaan zijn Oud West, Nieuw West, Zuidrand en Dukenburg. Een zeer opvallende positie neemt het schoolstadsdeel Oud West in. In schooljaar 2003-2004 heeft 88% van de leerlingen, die in dit stadsdeel naar school gaan, een gewicht.

Tabel 4-9: Aantallen in stadsdeel schoolgaande basisschoolleerlingen (schooljaren 01-02, 02-03, 03-04) ¹

	2001-2002	2002-2003	2003-2004
Centrum	229	237	236
Oud Oost	2.993	2951	2992
Oud West	1.009	982	929
Nieuw West	1.241	1195	1209
Midden Zuid	1.497	1555	1555
Zuidrand	1.126	1138	1112
Dukenburg	1.950	1982	1973
Lindenholt	1.781	1747	1724
Waalsprong	515	608	657
Nijmegen	12.341	12395	12387

¹ ontleend aan *Integrale Leerlingtellingen en zijn inclusief buitenleerlingen*

Tabel 4-10: Gewichtsleerlingen in het basisonderw. per schoolstadsdeel, schooljr 01-02, 02-03 en 03-04 ¹

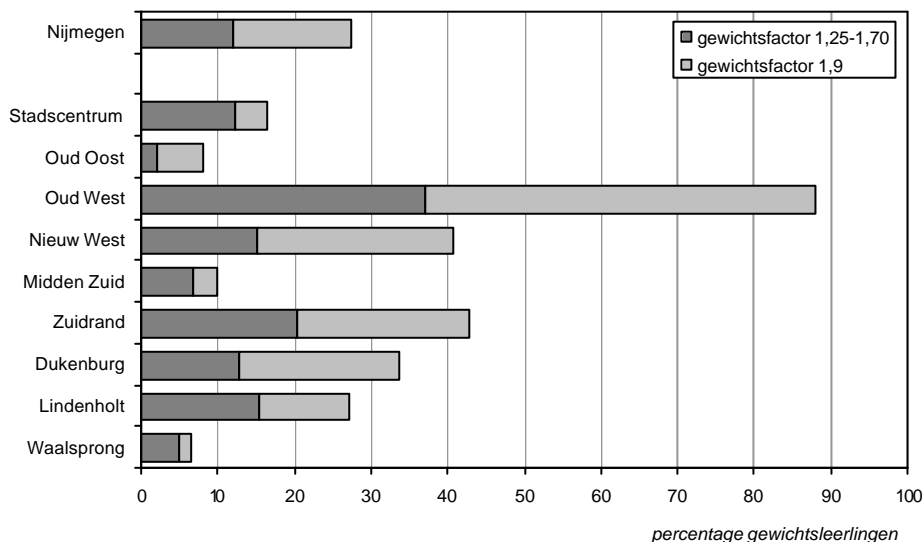
	% leerlingen met gewicht 1,25/1,40/1,70			% leerlingen met gewicht 1,90		
	2001-2002	2002-2003	2003-2004	2001-2002	2002-2003	2003-2004
Centrum	20,5	16,5	12,3	7,0	5,5	4,2
Oud Oost	2,5	2,5	2,2	6,9	6,7	5,8
Oud West	42,2	40,0	37,1	49,4	50,3	50,9
Nieuw West	16,3	15,6	15,1	25,9	26,0	25,6
Midden Zuid	6,6	5,7	6,9	3,2	3,3	3,1
Zuidrand	20,9	20,4	20,3	25,3	25,7	22,6
Dukenburg	14,6	14,2	12,7	22,9	22,8	21,1
Lindenholt	14,6	15,1	15,3	12,9	12,2	11,9
Waalsprong	4,5	4,1	4,9	3,5	2,8	1,7
Nijmegen	13,4	12,8	12,1	16,8	16,5	15,3

¹ ontleend aan *Integrale Leerlingtellingen en zijn inclusief buitenleerlingen*

De ontwikkeling van het aandeel gewichtsleerlingen verloopt niet in alle stadsdelen eender.

In Centrum neemt het aandeel gewichtsleerlingen sterk af zowel van de leerlingen met gewicht 1,25/1,40/1,70 als met 1,90. Het aandeel leerlingen met gewicht 1,90 is in het stadsdeel Oud West niet licht afgenomen maar licht toegenomen. Het aandeel leerlingen met gewicht 1,25/1,40/1,70 is in het stadsdeel Lindenholt niet afgenomen maar licht toegenomen. Een verklaring voor de sterke afname van het aandeel gewichtsleerlingen in Centrum hebben we niet.

Figuur 4.2 Percentage gewichtsleerlingen per stadsdeel (schooljaar 2003-2004)

Het toekennen van gewichten aan leerlingen gebeurt landelijk alleen in het reguliere basisonderwijs. In Nijmegen worden ook aan de leerlingen in het speciaal basisonderwijs gewichten toegekend. In het schooljaar 2002-2003 is de verdeling naar gewichtsfactor in groep 8 als volgt: 1,00 28,9 %, 1,25 51,3 % en 1,90 19,7 %. Het aandeel gewichtsleerlingen in het speciaal basisonderwijs is ten opzichte van het

aandeel gewichtsl leerlingen in het reguliere basisonderwijs in het schooljaar 2002-2003 erg hoog.

4.5 Omvang doelgroep VVE in het basisonderwijs

Met beleid rond voor- en voerschoolse educatie (VVE) wordt beoogd taal- en ontwikkelingsachterstanden in een vroeg stadium aan te pakken, om zo de startpositie in het basisonderwijs te verbeteren. Doelgroep van de VVE-regeling zijn kinderen met achterstanden vanwege hun sociaal-economische of sociaal-culturele achtergrond, de gewichtsl leerlingen uit het basisonderwijs en kinderen in de voerschoolse periode die naar het oordeel van de gemeente aan de criteria voldoen.

De scholen, die onder het GOA-beleid vallen, vallen tevens onder het VVE-beleid. De volgende 18 basisscholen vallen onder het GOA-beleid:

Abibakr,
Groot Nije Veld,
Aquamarijn,
Michiel de Ruyterschool,
De Wieken,
De Zonnewende,
Het Octaaf,
Sint Nicolaasschool,
De Kleine Wereld,
De Klumpert,
De Vossenburcht,
De Dukendonck,
Prins Mauritschool,
De Meiboom,
Nutsschool Lankforst,
De Aldenhove,
De Bloemberg en
De Wingerd.

Onder het VVE-beleid vallen daarnaast nog twee andere basisscholen, te weten De Driemaster en De Lindenhoeve.

De omvang van de doelgroep van het VVE-beleid in het basisonderwijs wordt hieronder gepresenteerd.

Tabel 4-11: Vier- en vijfjarige leerlingen op basisscholen, vallend onder VVE-beleid cq GOA-beleid, absoluut en relatief, schooljaar 2002-2003 ¹

	VVE		niet-VVE	totaal
	GOA	niet-GOA		
4	553	105	936	1594
5	575	95	920	1590
totaal	1128	200	1856	3184

¹ ontleend aan *Integrale Leerlingtellingen en zijn inclusief buitenleerlingen*

Tabel 4-12: Vier- en vijfjarige leerlingen op basisscholen, vallend onder VVE-beleid cq GOA-beleid, absoluut en relatief, schooljaar 2003-2004 ¹

	VVE		niet-VVE	totaal
	GOA	niet-GOA		
4	547	109	992	1648
5	540	104	923	1567
totaal	1087	213	1915	3215

¹ ontleend aan *Integrale Leerlingtellingen en zijn inclusief buitenleerlingen*

Tabel 4-13: Aantallen vier- en vijfjarige leerlingen in basisonderwijs naar gewicht, schooljaar 2002-2003 en schooljaar 2003-2004 ¹

	schooljaar 2002-2003						schooljaar 2003-2004					
	1,00	1,25	1,40	1,70	1,90	totaal	1,00	1,25	1,40	1,70	1,90	totaal
4	1206	154	1	11	222	1594	1229	195	1	6	217	1648
5	1180	161	1	8	240	1590	1184	156	3	8	216	1567
totaal	2386	315	2	19	462	3184	2413	351	4	14	433	3215

¹ ontleend aan *Integrale Leerlingtellingen en zijn inclusief buitenleerlingen*

Tabel 4-14: Percentages vier- en vijfjarige leerlingen in basisonderwijs naar etnische groep, schooljaar 2002-2003 ¹

	nederlands ²	surinaams	antilliaans	turks	marokkaans	ov.allocht ³	N
Centrum	80,7	0	0	1,8	3,5	14,0	57
Oud Oost	85,1	0,2	2,0	2,0	1,1	9,5	444
Oud West	55,5	0,8	3,5	19,5	7,7	13,1	375
Nieuw West	67,3	1,8	0,3	7,5	10,5	12,6	333
Midden Zuid	93,1	0,3	0,6	0,6	0	5,5	348
Zuidrand	75,0	0,5	1,6	8,7	3,2	11,0	436
Dukenburg	65,3	2,8	4,5	4,3	5,8	17,2	530
Lindenholt	72,9	2,8	3,3	3,3	2,6	15,1	458
Waalsprong	87,7	1,0	2,5	1,5	0,5	6,9	204
onbekend	50,0	0	0	0	0	50,0	2
Nijmegen	74,3	1,3	2,4	5,9	4,0	12,0	3187

¹ gebaseerd op gegevens van leerplicht

² incl. westers allochtoon

³ niet-westers

4.6 Scholen en leerlingen basisonderwijs

In bijlage 1 staan in tabel 5 alle Nijmeegse basisscholen vermeld met hun leerlingenaantallen en enkele andere gegevens over de leerlingenpopulatie, zoals het percentage gewichtsléerlingen en allochtone leerlingen.

Tussen de scholen doen zich grote verschillen voor in omvang. Abibakr, een Islamitische basisschool, valt op vanwege zijn klein aantal leerlingen. De Jenaplanscholen De Sterredans en De Lanteerne hebben een bijzonder groot aantal leerlingen. De Montessorischolen trekken veel leerlingen. De scholen De Oversteek en Het Talent in de Waalsprong zijn nieuwe scholen. Beide scholen zullen naar verwachting een sterke groei doormaken.

Ongeveer de helft van de scholen betreft zijn leerlingen voor ten minste 70% uit de eigen wijk, dat wil zeggen uit de wijk waar de school gevestigd is. Opvallend hoge percentages leerlingen uit eigen wijk hebben Het Octaaf, De Klumpert, De Vossenburcht, Prins Maurits en de scholen in de Waalsprong.

De Jenaplanscholen en de Montessorischolen hebben een veel groter voedingsgebied dan de wijk waar de school ligt. Het percentage leerlingen van deze scholen afkomstig uit de eigen wijk is over het algemeen klein. Opvallend lage percentages leerlingen uit eigen wijk hebben Abibakr en Vrije School. Deze beide scholen hebben de regio als voedingsgebied.

Iets meer dan een kwart van de basisschoolleerlingen in Nijmegen is niet-westers allochtoon. Het aandeel niet-westerse allochtone leerlingen op de scholen varieert sterk. Er zijn zeven scholen die meer dan 50% allochtone leerlingen hebben. In het schooljaar 2002-2003 heeft 29% van de basisschoolleerlingen in Nijmegen een gewichtsfactor groter dan 1,00.

Tussen de scholen doen zich grote verschillen voor in de samenstelling van de schoolpopulatie naar leerlinggewicht. Van de 41 scholen hebben 12 scholen een percentage gewichtleerlingen van 50 of hoger. Eén school heeft 50%

gewichtsl leerlingen. Deze 13 scholen behoren tot de zogenaamde GOA scholen (Gemeentelijk Onderwijs Achterstandenbeleid).

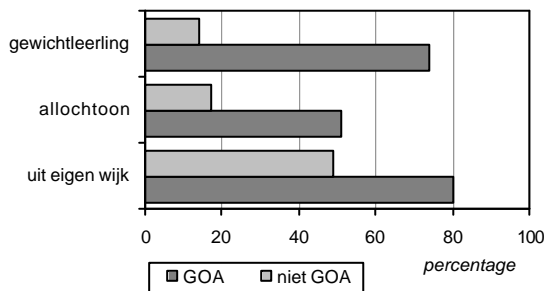
In het schooljaar 2002-2003 komt van de leerlingen op deze 13 basisscholen 80% uit de eigen wijk. Van de leerlingen op de andere scholen komt 49% uit de eigen wijk. Op de 13 scholen zitten relatief veel niet-westerse allochtone leerlingen (51% vs 17% op andere scholen). Dat heeft te maken met het relatief grote aandeel niet-westerse allochtone leerlingen in de wijken waar de 13 scholen gevestigd zijn maar ook met verschillen in schoolkeuzegedrag tussen groepen ouders. Autochtone leerlingen gaan vaker dan niet-westerse allochtone leerlingen buiten de eigen wijk naar school. Voor de 13 scholen samen geldt dat ruim 74% gewichtsl leerling is. Het aandeel gewichtsl leerlingen voor de groep overige basisscholen ligt op 14,4%. Ook dit verschil heeft te maken met de leerlingensamenstelling van wijken met GOA scholen en met verschillen in schoolkeuzegedrag. Leerlingen met gewicht 1,00 gaan vaker dan 1,25- en 1,90-leerlingen buiten de eigen wijk naar school.

De totale groep GOA scholen omvat 18 basisscholen.

In het schooljaar 2002-2003 komt van de leerlingen op GOA basisscholen 72% uit de eigen wijk. Van de leerlingen op de niet-GOA scholen komt 51% uit de eigen wijk. Op de GOA scholen zitten relatief veel niet-westerse allochtone leerlingen (43% vs 16% op niet-GOA scholen). Dat heeft te maken met het relatief grote aandeel niet-westerse allochtone leerlingen in de wijken waar de GOA scholen gevestigd zijn maar ook met verschillen in schoolkeuzegedrag tussen groepen ouders. Autochtone leerlingen gaan vaker dan niet-westerse allochtone leerlingen buiten de eigen wijk naar school.

Voor alle GOA scholen samen geldt dat ruim 62% gewichtsl leerling is. Het aandeel gewichtsl leerlingen voor de groep overige basisscholen ligt op 10%. Ook dit verschil heeft te maken met de leerlingensamenstelling van wijken waar de GOA scholen liggen en met verschillen in schoolkeuzegedrag. Leerlingen met gewicht 1,00 gaan vaker dan 1,25- en 1,90-leerlingen buiten de eigen wijk naar school.

Figuur 4.3 Verschillen schoolpopulatie GOA-scholen en niet-GOA-scholen

Het aantal leerlingen in het Nijmeegse basisonderwijs in het schooljaar 2002-2003 wijkt nauwelijks af van de twee voorgaande schooljaren. Per school bezien kunnen de volgende veranderingen gemeld worden. De Muze en De Bloemberg tellen in 2002-2003 minder leerlingen dan in vorige schooljaren. De Hazesprong, De Akker en De Oversteek (school in nieuwbouwwijk) tellen meer leerlingen dan in voorgaande schooljaren.

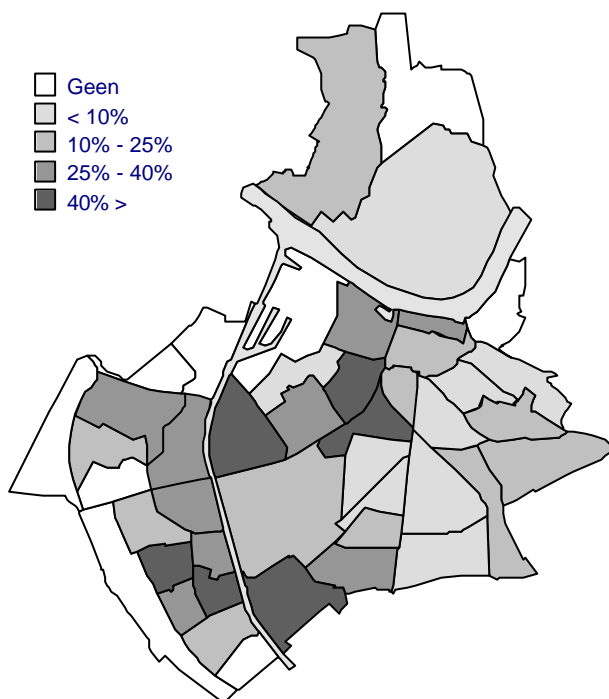
De cijfers van schooljaar 2002-2003 met betrekking tot het aandeel leerlingen uit de wijk waar de school gelegen is, het aandeel allochtone leerlingen en het aandeel gewichtsl leerlingen, wijken niet veel af van die van het schooljaar 2000-2001.

4.7 Wijken en leerlingen basisonderwijs

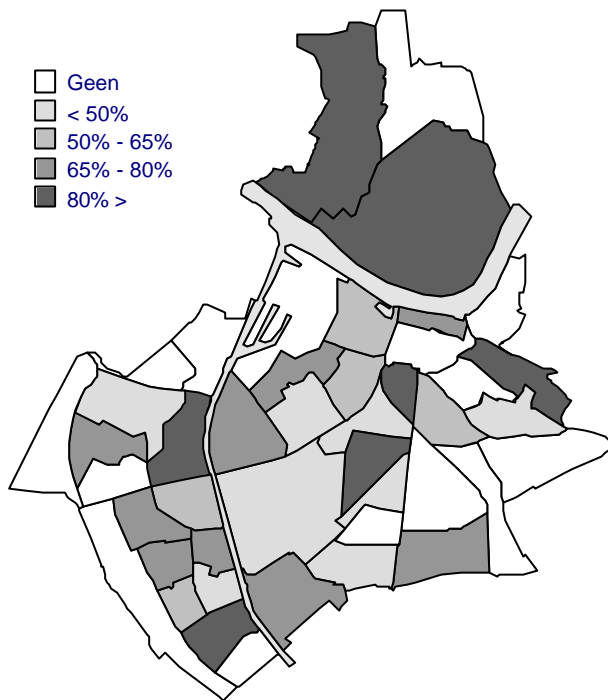
De kaarten 4.1 en 4.2 geven tesamen met tabel 4 in de bijlage een uitgebreid overzicht van leerlinggevens per wijk.

In het schooljaar 2002-2003 bedraagt het aantal basisschoolleerlingen in Nijmegen, niet meegeteld de buitenleerlingen, iets meer dan 12000. In alle wijken wonen basisschoolleerlingen.

Kaart 4.1 Aandeel allochtone basisschoolleerlingen per wijk

Kaart 4.2 Aandeel basisschoolleerlingen dat in eigen wijk naar school gaat

Enkele bevindingen zijn:

- ❑ Wijken met een klein aantal basisschoolleerlingen zijn Centrum en Kwakkenberg.
- ❑ Iets meer dan een kwart van de basisschoolleerlingen is niet-westers allochtoon.
- ❑ In de wijken Nije Veld, Wolfskuil, Biezen, Hatert, Heseveld, Neerbosch Oost, Zwanenveld, Meijhorst, Lankforst, Aldenhof, Malvert en De Kamp wonen relatief meer niet-westers allochtone basisschoolleerlingen dan in gehele stad.
- ❑ Bijna 60 % van de leerlingen bezoekt basisonderwijs in de eigen wijk. Er treden grote verschillen op tussen de wijken.
- ❑ Wijken waar een zeer hoog percentage leerlingen in eigen wijk naar school gaat, zijn Bottendaal, Hunnerberg, Hazenkamp, Weezenhof, De Kamp, Oosterhout en Lent. Wijken waar een (zeer) laag percentage leerlingen in eigen wijk naar school gaat zijn Altrade, Hengstdal, Nije Veld, Goffert, St. Anna, Grootstal, Heseveld, Malvert en 't Acker. Opgemerkt dient te worden dat in de wijken Centrum, Kwakkenberg, Groenewoud, Heijendaal en Haterse Hei geen basisschool is gevestigd.

De niet-westerse allochtone leerlingen bezoeken vaker een school in de eigen wijk dan de Nederlandse + westerse allochtone leerlingen. Voor de gehele stad bedraagt het

verschil 10%. Met name in wijken met relatief veel niet-westerse allochtone leerlingen bezoeken de allochtone leerlingen vaker een school in de eigen wijk.

Wanneer we het percentage allochtone leerlingen in een wijk (zie tabel 6 in bijlage 1), vergelijken met het percentage allochtone leerlingen op de daar gevestigde school of scholen (zie tabel 5 in bijlage 1), verkrijgen we een idee van de mate waarin een schoolpopulatie een afspiegeling vormt van de wijkpopulatie. De vergelijking verliest aan betekenis voor scholen waarvan het percentage leerlingen afkomstig uit de wijk, waar de school ligt, klein is.

Wanneer we ons beperken tot de 18 scholen die in het schooljaar 2002-2003 70% of meer van de leerlingen hebben uit de wijk waarin de school ligt, blijkt dat 14 scholen meer allochtone leerlingen hebben dan op basis van de wijksamenstelling verwacht kan worden. Bij zes scholen (Groot Nije Veld, De Wieken, De Klumpert, De Dukendonck, De Bloemberg en Kampus) gaat het om een verschil van 10 % of meer. Opvallend zijn de verschillen in samenstelling tussen enkele scholen die in dezelfde wijk liggen.

De cijfers voor het schooljaar 2002-2003 met betrekking tot het aantal leerlingen per wijk, het aandeel allochtone leerlingen en het aandeel leerlingen dat in eigen wijk naar school gaat, wijken over het algemeen weinig af van die van het schooljaar 2001-2002. Het aantal leerlingen in de nieuwbouwwijk Oosterhout is sterk toegenomen van 171 naar 242 leerlingen.

4.8 Indicatoren om achterstand te meten

Vertraging in het basisonderwijs

Leerlingen uit groep 8 zijn als vertraagde leerlingen beschouwd indien ze per 31 december de leeftijd van 13 hebben bereikt.

Leerlingen kunnen vertraging oplopen door te doubleren. Leerlingen kunnen ook vertraging oplopen doordat ze op gemiddeld oudere leeftijd het basisonderwijs instromen (zonder te doubleren). Het gaat hierbij met name om allochtone nieuwkomers.

Het percentage vertraagde leerlingen is in afgelopen drie schooljaren toegenomen van 3,3% in schooljaar 2000-2001 naar 4,6% in schooljaar 2002-2003. Een toename is te zien in de stadsdelen Zuidrand en Lindenholt en ook in Dukenburg, bij de Nederlanders + westers allochtonen, Turken en Marokkanen, bij de 1,25- en 1,90-leerlingen en tenslotte bij de autochtone jongens en de allochtone meisjes.

Tussen de stadsdelen doen zich grote verschillen voor in het percentage vertraagde leerlingen. Oud West en Nieuw West hebben elk jaar veel vertraagde leerlingen. Dukenburg en Lindenholt hebben in afgelopen twee schooljaren ook veel vertraagde leerlingen.

Er zijn grote verschillen tussen de Nederlandse + westerse allochtone leerlingen en de niet-westerse allochtone leerlingen. De hoogste percentages vertraagde leerlingen komen voor bij de leerlingen behorend tot de overige niet-westerse allochtonen.

In het schooljaar 2002-2003 is er bij de niet-westerse allochtonen geen etnische groep die er opvallend uitspringt. (De aantallen Surinaamse en Antilliaanse groep 8 leerlingen zijn klein, waardoor het toeval veel invloed heeft op de uitkomsten).

Het percentage vertraagde leerlingen is bij de leerlingen met de gewichten 1,25 en 1,90 aanzienlijk hoger dan bij de 1,00-leerlingen. Het percentage vertraagde leerlingen is bij de 1,90-leerlingen is op zijn beurt aanzienlijk hoger dan bij de 1,25-leerlingen. De aantallen leerlingen met gewicht 1,4 en 1,7 zijn te gering om te kunnen bepalen in welke mate bij deze leerlingen vertraging voorkomt.

Er zijn weliswaar percentageverschillen tussen jongens en meisjes maar niet volgens een duidelijk patroon.

Tabel 4-15: Vertraging in het basisonderwijs (gemeten in groep 8)

	2000-2001 aantal II groep 8	% vertraagde leerlingen	2001-2002 aantal II groep 8	% vertraagde leerlingen	2002-2003 aantal II groep 8	% vertraagde leerlingen
Centrum	27	0	26	3,8	16	0
Oud Oost	208	0,5	203	1,0	207	1,0
Oud West	167	9,0	164	6,1	184	7,1
Nieuw West	102	6,9	149	5,4	127	6,3
Midden Zuid	125	0,8	129	0	154	1,3
Zuidrand	151	2,6	188	2,7	197	5,6
Dukenburg	257	3,5	199	7,0	213	6,6
Lindenholt	194	2,6	203	5,4	166	6,6
Waalsprong	40	0	41	0	52	0
onbekend	31	0	19	0	3	0
Totaal	1.302	3,3	1.321	3,9	1319	4,6
nederlands ¹	1.037	1,9	976	2,5	969	2,7
surinaams	18	5,6	19	0	19	0
antilliaans	17	0	30	10,0	23	0
turks	63	7,9	82	6,1	93	10,8
marokkaans	50	4,0	67	9,0	71	11,3
ov. allochtonen	115	13,0	128	10,2	141	12,1
onbekend	2	0	19	0	3	0
Totaal	1.302	3,3	1.321	3,9	1319	4,6
1,00	846	1,2	766	2,0	784	1,9
1,25	200	5,0	210	5,7	212	6,1
1,90	192	11,5	237	10,1	238	13,0
onbekend	53	0	103	0	78	2,6
Totaal	1.291	3,3	1.321	3,9	1319	4,6
jongens ned.	497	1,4	492	2,6	484	3,5
jongens allocht.	133	10,5	152	7,2	168	9,5
jongens totaal	630	3,3	644	3,7	652	5,1
meisjes ned.	508	2,4	484	2,3	485	1,9
meisjes allocht.	127	7,1	174	9,2	180	10,6
meisjes totaal	635	3,3	658	4,1	668	4,2
Totaal	1.265	3,3	1.302	3,9	1319	4,6

¹ incl. westers allochtoon

Het percentage vertraagde leerlingen in het speciaal basisonderwijs, geoperationaliseerd als het percentage 13-jarigen per 31 december, bedraagt in het schooljaar 2002-2003 18,2%. Een specificatie naar stadsdelen en groepen leerlingen is niet mogelijk vanwege het kleine aantal leerlingen.

Resultaten eindtoets basisonderwijs (cito-toets) en schooladviezen

De Cito-eindtoetsscore geeft het prestatieniveau van de leerling weer op de basisvaardigheden (taal, rekenen/wiskunde en informatieverwerking), uitgedrukt in een schaa score. De scores kunnen uiteenlopen van 501 tot 550. Landelijk gezien behaalt ongeveer 70% van de leerlingen een score tussen 525 en 545 (een 20 punten gebied).

Globaal beschouwd zijn de gemiddelde cito-eindtoetsscores van Nijmegen, met uitzondering van de schooljaren 1998-1999 en 2002-2003, in de tijd vrij constant. Nijmegen scoort in een reeks van jaren hoger dan het Nederlandse gemiddelde.

Tabel 4-16: De gemiddelde standardscore eindtoets basisonderwijs (cito-scores) van Nijmegen, GSB-steden en Nederland

	Nijmegen	Nederland
1995-1996	534,9	534,5
1996-1997	535,2	534,7
1997-1998	535,2	534,6
1998-1999	536,5	534,4
1999-2000	535,9	534,5
2000-2001	535,2	535,1
2001-2002	535,4	535,0
2002-2003	534,6	535,0

We kunnen de ontwikkeling wel iets nader preciseren.

De reeks Nijmeegse citoscores zou uiteengelegd kunnen worden in drie perioden:

periode 95-96 t/m 97-98

Nijmeegse scores die 0,4, 0,5 en 0,6 punten boven de landelijke score zitten.

periode 98-99 t/m 99-00

Nijmeegse scores die resp. 1,4 en 2,1 punten boven de landelijke score zitten.

periode 00-01 t/m 02-03

Nijmeegse scores die resp. 0,1, 0,4 punten boven en 0,4 punten onder de landelijke score zitten. De Nijmeegse scores zijn achteruitgegaan en de landelijke scores zijn vooruitgegaan.

Op basis van de citoscores naar stadsdeel waar kinderen naar school gaan, weten we dat vanaf 98-99 de scores in Oud West ruim twee punten omhoog zijn gegaan. Verder laten deze cijfers zien dat in de laatste twee schooljaren de scores in Zuidrand, Dukenburg en Lindenholt omlaag zijn gegaan.

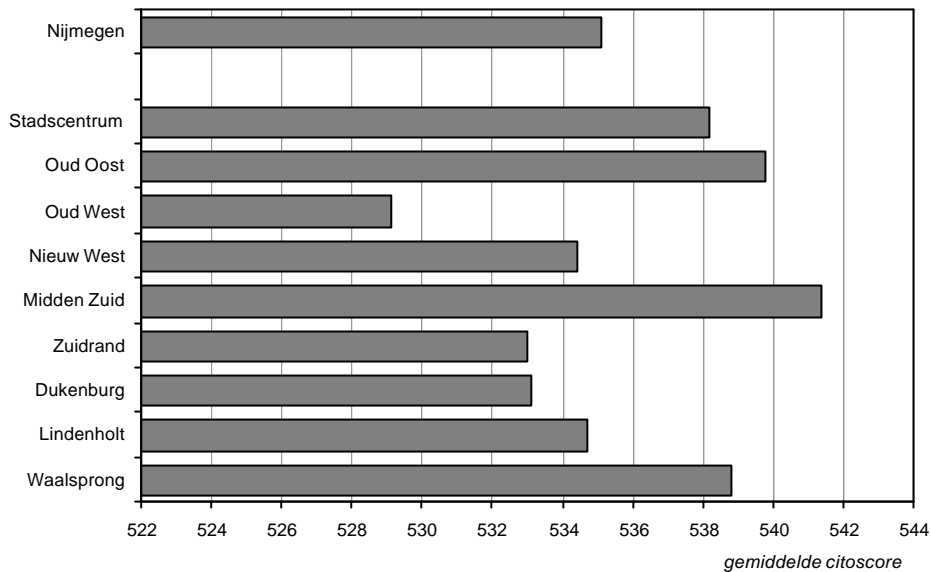
De citoscores in de periode 00-01 t/m 02-03 kunnen we specificeren naar etnische groep, gewichtsfactor en naar wijk. Hierbij komt naar voren dat schommelingen in de scores optreden bij met name de 1,00-leerlingen in wijken met relatief weinig hoger opgeleide ouders, de 1,25- en de 1,90-leerlingen en bij de niet-westerse allochtone groepen. Ten opzichte van score in 01-02 zien we in 02-03 een daling optreden bij 1,00-leerlingen in wijken met relatief weinig hoger opgeleide ouders met 2,2 punten, bij de 1,90-leerlingen met 1,1 punt, bij de Turkse en Marokkaanse leerlingen met 1,7 punten, en bij de groep overige niet-westerse allochtonen met 2,0 punten.

Het aantal scholen, waarvan de citoscores zijn meegenomen in de berekening van de stedelijk gemiddelden, kan per schooljaar enige mate variëren. We hebben hier geen duidelijk beeld van. In de laatste drie schooljaren konden de leerprestaties van één basisschool met een hoog aandeel 1,00-leerlingen niet in de stedelijk gemiddelde citoscores verwerkt worden, terwijl dit in eerdere schooljaren wel mogelijk was en waarschijnlijk ook gebeurde.

Citoscores en schooladviezen naar stadsdeel waar leerlingen wonen

De cito-scores in Centrum, Oud Oost, Midden Zuid en Waalsprong zitten in de afgelopen drie schooljaren boven het stadsgemiddelde. De scores in de overige stadsdelen zitten in deze jaren, met uitzondering van Lindenholt in het schooljaar 2002-2003, onder het stedelijk gemiddelde. Met name de scores Oud West zijn opvallend laag. Dit is te zien in figuur 4.4 en ook in tabel 7 van bijlage 1, waarin meer gespecificeerde gegevens staan over citoscores naar doelgroep en stadsdeel.

Figuur 4.4 Gemiddelde citoscore over 3 schooljaren naar stadsdeel (00-01; 01-02; 02-03)

Een andere indicator voor het door een leerling behaalde resultaat in het basisonderwijs is het schooladvies. In het vo-advies, het advies aan de leerling om toe te treden tot het vo op een bepaald niveau (vso t/m vwo), houdt de school behalve met de leerprestaties ook rekening met andere vaardigheden en omstandigheden van een leerling.

Tabel 4-17: Schooladviezen naar stadsdeel in schooljaar 2002-2003 (percentages)

	vso	pro	vmbo	vmbo-t/ havo	havo	havo/ vwo	vwo	N
Centrum	0	0	25	25	31	13	6	16
Oud Oost	0	1	19	8	20	19	32	205
Oud West	1	1	69	7	14	2	7	177
Nieuw West	0	0	51	12	15	9	13	127
Midden Zuid	0	1	20	7	14	26	32	151
Zuidrand	0	1	49	7	17	11	16	187
Dukenburg	0	1	55	9	9	9	16	211
Lindenholt	0	0	49	14	16	7	14	165
Waalsprong	0	0	38	15	13	12	21	52
Nijmegen	0	1	44	10	15	12	18	1293

De leerlingen in de stadsdelen Oud West, Nieuw West, Zuidrand, Dukenburg en Lindenholt hebben in schooljaar 2002-2003 naar verhouding vaker een vmbo-advies gekregen. In het stadsdeel Oud West heeft het hoogste percentage leerlingen een vmbo-advies gekregen.

De verdeling van de vo schooladviezen in het schooljaar 2002-2003 komt globaal overeen met de verdeling van derdeklassers in het voortgezet onderwijs in het schooljaar 2002-2003. Het percentage adviezen havo, havo/vwo en vwo (45%) komt overeen met het percentage derdeklassers in havo en vwo. Een deel van de leerlingen met vmbo-t/havo advies gaat naar de havo. Verondersteld kan worden dat er op de korte termijn geen grote veranderingen gaan optreden in de verdeling van leerlingen over de onderwijssoorten van het voortgezet onderwijs.

(De vergelijking met de verdeling naar onderwijstypen van eersteklassers en tweedeklassers in het vo is niet gemaakt vanwege de gecombineerde brugklassen in leerjaar 1 en 2 van het vo).

De vmbo-adviezen kunnen nader gespecificeerd worden naar leerwegen: basisberoepsgericht (b), kaderberoepsgericht (k), gemengd (g) en theoretisch (t) en combinaties van leerwegen.

Tabel 4-18: VMBO-schooladviezen naar leerweg en naar stadsdeel in schooljaar 2002-2003 (percentages)

	b	b/k	k	k/g	k/t	g	g/t	t	N
Centrum	0	0	25	0	0	0	0	75	4
Oud Oost	23	10	23	3	0	0	0	41	39
Oud West	38	8	19	0	4	2	2	27	122
Nieuw West	34	8	2	3	3	8	5	38	65
Midden Zuid	20	7	13	7	0	3	7	43	30
Zuidrand	38	1	18	0	0	1	4	37	92
Dukenburg	22	12	14	3	2	3	1	44	117
Lindholt	26	1	25	2	1	2	1	41	81
Waalsprong	45	0	10	0	0	0	10	35	20
Nijmegen	30	6	16	2	2	3	3	38	571

Van de leerlingen met vmbo-advies hebben de leerlingen in Oud West het meest vmbo-b, -bk en -k gekregen en het minst vmbo-t. Ook in Zuidrand hebben veel leerlingen de adviezen vmbo-b en vmbo-k gekregen.

In het schooljaar 2002-2003 heeft 10% van de leerlingen advies voor leerwegondersteuning binnen het vmbo gekregen.

In tabel 8 van bijlage 1 zijn de percentages schooladviezen lager dan vmbo-t/havo opgenomen naar doelgroep en stadsdeel.

De verschillen in schooladviezen tussen de stadsdelen sluiten aan bij de gevonden verschillen in cito-scores. De hogere schooladviezen krijgen leerlingen in Centrum, Oud Oost, Midden Zuid en Waalsprong en de lagere adviezen krijgen de leerlingen in Oud West, Nieuw West, Zuidrand, Dukenburg en Lindenholt

In Zuidrand en Lindenholt zijn de percentages adviezen lager dan vmbo-t/havo over de afgelopen drie jaar gezien gelijk. Vanwege het verschil in de gemiddelde citoscores van deze stadsdelen (Zuidrand 533,0 en Lindenholt 534,7) is dat opvallend. Dit heeft te maken met de spreiding van de citoscores. Zuidrand heeft een veel hoger aandeel leerlingen met hele lage scores hetgeen de gemiddelde citoscore drukt. Het aandeel leerlingen met een score van 535 en hoger is in beide stadsdelen ongeveer gelijk.

De scholen voor speciaal basisonderwijs hebben in het schooljaar 2002-2003 niet deelgenomen aan de cito-eindtoets. De schooladviezen zijn als volgt verdeeld: vso 5,6%, pro 34,4%, lwoo 45,6%, vmbo 6,7% en onbekend 7,8%.

Citoscores naar stadsdeel waar leerlingen naar school gaan

Om de ontwikkeling van de citoscores in de tijd te laten zien, hebben we de citoscores, voor de stadsdelen waar de leerlingen naar school gaan, opgenomen. Deze citoscores zijn beschikbaar vanaf 1996.

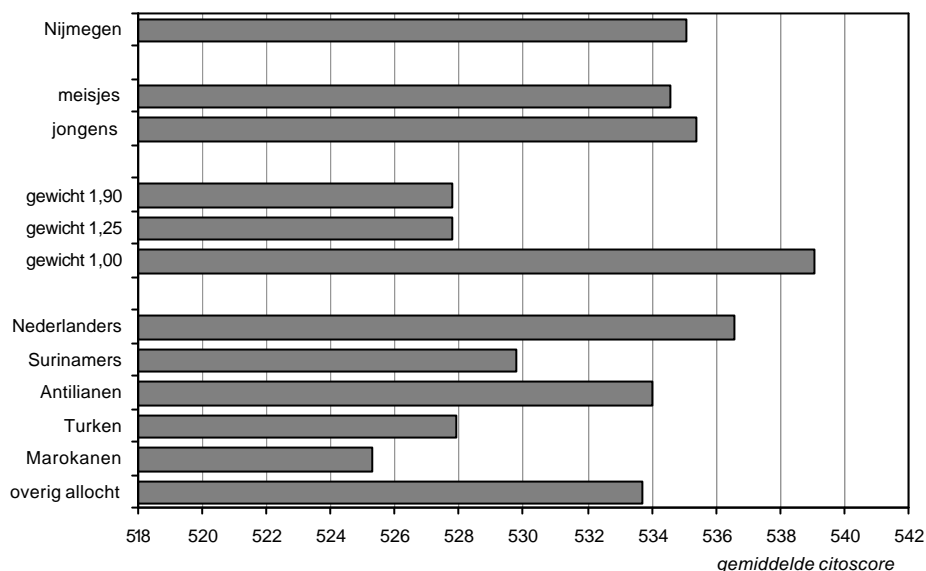
Tabel 4-19: Citoscores naar stadsdeel waar kinderen naar school gaan, 1996-2003

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Centrum						537,1	535,1	539,4
Oud Oost						539,2	540,5	540,0
Oud West	526,0	523,6	524,2	528,5	527,8	526,0	527,8	527,1
Nieuw West	534,7	534,7	535,4	534,8	536,2	534,2	534,7	534,0
Midden Zuid	537,8	539,6	539,4	538,8	540,1	539,8	539,1	539,1
Zuidrand	529,6	533,9	531,7	532,9	533,4	529,8	531,8	530,6
Dukenburg	534,7	534,3	533,9	536,1	534,0	534,8	532,5	532,2
Lindenholt	537,9	535,6	535,5	537,3	536,3	535,4	534,3	534,9
Waalsprong						539,4	540,1	537,4
Nijmegen	534,9	535,2	535,2	536,5	535,9	535,2	535,4	534,6

De positie van de stadsdelen ten opzichte van het stadsgemiddelde is relatief stabiel. De positie van Oud West is in de gehele periode het laagst. De gemiddelde score in dit stadsdeel is in de periode 1999-2003 ruim 2 punten hoger dan in de periode 1996 - 1998. Afgezet tegen de beperkte spreiding van de eindtoetsscores is dit een flink verschil. Maar in de periode 1999-2003 zijn de scores niet meer toegenomen. Meteen boven Oud West komt Zuidrand. De scores in Zuidrand zitten behoorlijk boven die in Oud West, maar ze verslechteren. De scores in Dukenburg en Lindenholt zijn in de laatste paar jaar lager geworden.

De gemiddelde citoscores, berekend voor de stadsdelen waar leerlingen naar school gaan, wijken soms af van de scores voor de stadsdelen, waar kinderen wonen. De verklaring hiervoor moet gezocht worden in leerlingstromen die ertoe leiden dat de samenstelling van leerlingen naar etniciteit en naar leerlinggewicht verandert. In Oud West en Zuidrand gaan relatief minder groep 8 leerlingen met gewicht 1,00 naar school dan er in deze stadsdelen wonen.

Figuur 4.5 Gem. citoscore over 3 jaren naar etniciteit, leerlinggewicht en geslacht (00-01; 01-02; 02-03)

Verschillen naar etnische groepen

We zien bij een aantal etnische groepen behoorlijke schommelingen optreden in de scores behaald in de drie afzonderlijke schooljaren. Vanwege de kleine aantallen deelnemers zijn de scores gevoelig voor toeval.

Voor de beoordeling van de verschillen tussen de etnische groepen gaan we uit van de gemiddelde scores, berekend over de afgelopen drie schooljaren. De verschillen in citoscores tussen etnische groepen zijn erg groot. De Marokkaanse leerlingen hebben de laagste score (525,3). De score van de Turkse leerlingen (527,9) is ruim twee punten hoger. De score van de Surinaamse leerlingen (529,8) is ruim vier punten hoger. De scores van overige niet-westerse allochtone leerlingen (533,7) en van de Antilliaanse leerlingen (534,0) zitten hoog boven de scores van de Marokkaanse, Turkse en Surinaamse leerlingen maar ze zitten ruim twee punten onder de score van de autochtone + westerse allochtone leerlingen (536,5).

De Marokkanen krijgen gemiddeld genomen de laagste schooladviezen, vervolgens de Turken en dan de Surinamers. Na de Surinaamse leerlingen komt de groep overige niet-westerse allochtonen en vervolgens de Antilliaanse groep. De autochtonen, incl. westerse allochtone leerlingen krijgen de hoogste schooladviezen. De verstrekte schooladviezen sluiten goed aan bij de behaalde citoscores.

Verschillen naar leerlinggewicht

De verschillen in cito-scores tussen de leerlingen met gewicht 1,0 en de leerlingen met gewicht 1,25 of 1,9 zijn groot. Opvallend is dat de scores van de leerlingen met gewicht 1,25 en de leerlingen met gewicht 1,9 zo dicht bij elkaar zitten. Leerlingen met gewicht 1,9 tellen in de gewichtenregeling immers aanmerkelijk zwaarder mee dan leerlingen met gewicht 1,25.

De 1,00-leerlingen krijgen de hogere schooladviezen (lage percentages adviezen < vmbo-t/havo). De 1,25 en 1,90-leerlingen krijgen de lagere schooladviezen. De 1,25-leerlingen krijgen in de schooljaren 2000-2001 en 2001-2002 lagere adviezen dan de 1,90-leerlingen. De cito-score van de 1,25-leerlingen is in deze schooljaren ook lager

dan de score van de 1,90-leerlingen. In het schooljaar 2002-2003 is gemiddeld genomen het schooladvies van de 1,25-leerlingen hoger evenals hun citoscore. De gemiddelde citoscore, berekend over de laatste drie jaar, van de 1,25-leerlingen en de 1,90-leerlingen is precies gelijk. Over deze drie jaar bezien krijgen de 1,25-leerlingen iets hogere adviezen dan de 1,90-leerlingen (77% advies < vmbo-t/havo vs 82% advies < vmbo-t/havo)

Verschillen naar geslacht

Over de afgelopen drie schooljaren bezien scoren jongens iets hoger dan meisjes bij de cito-eindtoets (respectievelijk 535,4 en 534,8). Dit verschil is iets groter bij de autochtone dan bij de allochtone leerlingen. In het schooljaar 2002-2003 wijken de scores van jongens en meisjes meer van elkaar af dan in de schooljaren 2000-2001 en 2001-2002.

Bij de schooladviezen is eenzelfde patroon van verschillen te zien.

Verschillen naar GOA- en niet-GOA-scholen ²

Wanneer we de citoscores en schooladviezen van GOA scholen en niet-GOA met elkaar vergelijken dienen we rekening te houden met de leerlingsamenstelling.

Bij de vergelijking is rekening gehouden met de gewichtsfactor van leerlingen.

Tabel 4-20: Cito-scores en schooladviezen van GOA- en niet-GOA scholen

	gemiddelde cito-eindtoetsscore			% advies lager dan vmbo-t/havo		
	GOA	niet-GOA	totaal	GOA	niet-GOA	totaal
2000-2001						
gewicht 1,00	535,2	540,4	539,2	54,4	23,2	29,9
gewicht 1,25	526,0	531,7	527,1	82,6	63,9	79,2
gewicht 1,90	527,2	530,6	527,7	68,1	60,9	67,2
totaal	529,5	539,5	535,2	67,3	26,9	45,0
2001-2002						
gewicht 1,00	535,4	540,3	539,1	46,4	24,3	29,5
gewicht 1,25	527,0	531,4	528,0	77,6	77,1	77,5
gewicht 1,90	528,3	529,8	528,5	70,2	69,8	70,1
totaal	530,3	539,2	535,4	64,3	30,5	44,9
2002-2003						
gewicht 1,00	533,8	540,3	538,8	54,5	22,3	29,6
gewicht 1,25	527,2	530,0	527,7	76,5	71,4	75,5
gewicht 1,90	526,3	532,4	527,4	82,7	57,4	77,7
totaal	529,1	539,1	534,6	71,7	27,7	46,1

Zoals verwacht zijn de cito-scores en adviezen, wanneer niet gelet wordt op de leerlingsamenstelling, op GOA scholen lager dan op de niet-GOA scholen.

Wanneer gekeken wordt naar de resultaten per groep gewichtsl leerlingen doen zich evenwel ook verschillen voor:

² In de eerste onderwijsmonitor zijn alleen de 13 basisscholen met meer dan 50 procent gewichtsl leerlingen gerekend tot de GOA scholen. In deze tweede monitor is uitgegaan van de 18 GOA scholen.

Groep 1,00-leerlingen

De citoscores van de 1,00-leerlingen op GOA scholen zijn aanzienlijk lager dan de scores van de 1,00-leerlingen op de niet-GOA scholen. In 2002-2003 is de score van de 1,00-leerlingen op de GOA-scholen laag ten opzicht van de schooljaren daarvoor. Ook bij het schooladvies doen zich grote verschillen voor bij de 1,00-leerlingen. Van de 1,00-leerlingen op GOA scholen krijgen in de drie schooljaren resp 54, 46 en 55 procent een schooladvies lager dan vmbo-t/havo. Daarentegen krijgen resp 23, 24 en 22 procent van de 1,00-leerlingen op de andere basisscholen een schooladvies lager dan vmbo-t/havo.

Groep 1,25-leerlingen

De citoscores van de 1,25-leerlingen op GOA scholen zijn eveneens aanzienlijk lager dan de scores van de 1,25-leerlingen op de niet-GOA scholen. De verschillen tussen GOA scholen en niet-GOA scholen afgenomen. In 2000-2001 is het verschil 5,2 punten, in 2002-2003 is het verschil 2,8 punten. (De citoscores van de 1,25-leerlingen op de GOA-scholen zijn licht toegenomen en op de niet-GOA licht afgenomen).

In het schooljaar 2000-2001 zien we een groot verschil in de schooladviezen tussen GOA scholen en niet-GOA scholen. In de schooljaren daarna zijn de verschillen nagenoeg verdwenen.

Groep 1,90-leerlingen

De citoscores van de 1,90-leerlingen op de GOA scholen zijn ook lager dan op de andere scholen. In 2000-2001 bedroeg het verschil 3,4 punten. In 2001-2002 is het verschil kleiner geworden (1,5 punten) maar in 2002-2003 is het verschil groter geworden (6,1 punten).

Is het verschil in de schooladviezen tussen GOA scholen en niet-GOA scholen in 2000-2001 en 2001-2002 gering, in 2002-2003 is het verschil daarentegen groot.

Resumerend zijn de verschillen in leerlingresultaten tussen GOA scholen en de andere scholen bij de 1,00-leerlingen in elk schooljaar groot bij zowel de citoscores als de schooladviezen. Het beeld bij de 1,25- en 1,90-leerlingen is anders. De verschillen in leerresultaten tussen GOA scholen en de andere scholen bij de 1,25-leerlingen zijn kleiner geworden bij de citoscores en ze zijn bij de schooladviezen nagenoeg verdwenen. De verschillen in leerresultaten tussen GOA scholen en de andere scholen bij de 1,90-leerlingen zijn zowel bij de citoscores als bij de schooladviezen wisselvallig. In 2001-2002 was het verschil bij de citocores niet groot en bij de schooladviezen was geen verschil.

Een mogelijke verklaring voor de jaarlijks grote verschillen in leerlingresultaten tussen GOA scholen en de andere scholen bij de 1,00-leerlingen, is dat de groep 1,00-leerlingen op GOA scholen afwijkt van de 1,00-leerlingen op de niet-GOA scholen. Er kan vanuit gegaan worden dat de groep 1,00-leerlingen meer heterogeen is samengesteld dan de 1,25- en de 1,90- leerlingen. Tot de 1,00-leerlingen dienen te worden gerekend de leerlingen waarvan één van de ouders een mavo opleiding heeft maar ook de leerling waarvan beide ouders universitair zijn opgeleid. Dat betekent dat de sociaal economische achtergrond van 1,00-leerlingen onderling sterk kan verschillen. Verondersteld kan worden dat de ouders van 1,00-leerlingen op de GOA-scholen minder goed zijn opgeleid dan de ouders van de 1,00-leerlingen op de niet-GOA scholen en dat dit het grote verschil in leerlingenresultaten met zich meebrengt.

Met de voorhanden zijnde gegevens kan dit niet aangetoond worden. Wel kunnen we de schoolprestaties van de 1,00-leerlingen laten zien in wijken met relatief veel hoger opgeleide ouders en in wijken met relatief weinig hoger opgeleide ouders³.

Tabel 4-21: Cito-scores en schooladviezen van 1,00-leerlingen in qua opleiding verschillende wijken

	1,00-leerlingen in wijken met relatief veel hoger opgeleide ouders	1,00-leerlingen in tussenwijken	1,00-leerlingen in wijken met relatief weinig hoger opgeleide ouders
citoscore in 2000-2001	542,3	538,5	536,3
citoscore in 2001-2002	541,7	538,4	537,1
citoscore in 2002-2003	542,4	538,1	534,9
vo-schooladvies lager dan vmbo-t/havo in 2000-2001	12,7%	35,0%	43,7%
vo-schooladvies lager dan vmbo-t/havo in 2001-2002	14,9%	33,9%	39,8%
vo-schooladvies lager dan vmbo-t/havo in 2002-2003	10,8%	32,3%	47,6%

De gemiddelde score van de 1,00-leerlingen in wijken met relatief veel hoger opgeleide ouders is aanzienlijk hoger dan van de 1,00-leerlingen in de wijken met relatief minder hoger opgeleide ouders. De 1,00-leerlingen in wijken met relatief veel hoger opgeleide ouders hebben veel minder vaak een schooladvies lager dan vmbo-t/havo dan de 1,00-leerlingen in de wijken met relatief minder hoger opgeleide ouders.

Van de 18 GOA scholen liggen twee scholen (Abibakr en Sint Nicolaasschool) in wijken met relatief veel hoger opgeleide ouders, drie scholen in de zogenaamde tussenwijken en 13 scholen in wijken met relatief weinig hoger opgeleide ouders. De islamitische basisschool Abibakr ligt weliswaar in een wijk met relatief veel hoger opgeleide ouders maar betreft nauwelijks kinderen uit deze wijk.

Uit een onderzoek naar de leerlingstromen in Nijmegen is bekend dat 1,00-leerlingen vaker een school buiten de wijk bezoeken dan de 1,25- en de 1,90-leerlingen. Verondersteld kan worden dat ook binnen de groep 1,00-leerlingen selectieve stromen optreden. Het is voorstelbaar dat ouders in een relatief sterke sociaal economische positie verhoudingsgewijs vaak een school kiezen, waar veel leerlingen zitten met een soortgelijke achtergrond. Ook binnen de groep 1,90-leerlingen kunnen selectieve stromen optreden.

Doorstroom uit basisonderwijs naar onderwijstypen in het voortgezet onderwijs

Naast de cito-eindtoetsscore en het vo-advies geeft het gekozen onderwijstype in het vo inzicht in de schoolprestatie. Vanuit het basisonderwijs stromen leerlingen door naar verschillende brugklasstypen in het voortgezet onderwijs. Een meer evenredige deelname aan het voortgezet onderwijs is een van de landelijke doelstellingen van het achterstandenbeleid. De doorstroom naar het vo per doelgroep is hiervoor een belangrijk ijkpunt.

We kunnen hierbij uitgaan van de 1e klassers in het vo die in het schooljaar daarvoor op Nijmeegse basisscholen zaten. In het schooljaar 2002-2003 blijkt bijna 70 % van de leerlingen te zitten in een breed brugklatype en de beschikbare gegevens zijn niet

³ Gebaseerd op gegevens uit de Stadspeiling 2001.

nader gespecificeerd. De doorstroomgegevens zijn hierdoor weinig relevant en zijn daarom hier niet opgenomen.

4.9 Verzuim in het primair onderwijs

In Jaarverslagen Leerplicht worden de aantallen leerlingen die relatief en absoluut verzuimd hebben, vermeld.

Relatief verzuim

Bij relatief verzuim gaat het om leerplichtigen die staan ingeschreven bij een onderwijsinstelling, maar hiervan langer dan drie dagen, of 1/8 deel van de lessen in vier weken, afwezig zijn zonder vrijstelling (conform Leerplichtwet).

Tabel 4-22: Absolute aantalen en percentages relatief schoolverzuim in het primair onderwijs in 2000-2001 tot en met 2002-2003

	2000-2001	2001-2002	2002-2003	2001-2002	2002-2003
regulier (bo)	116	177	131	1,6%	1,3%
speciaal (sbo)	22	37	29	7,4%	6,3%
speciaal (so)	14	12	21	3,7%	5,4%
totaal	152	226	181	2,0%	1,6%

In bovenstaande tabel gaat het om leerlingen die door scholen als verzuimer zijn aangemeld bij afdeling Leerplicht van de gemeente. Niet alle verzuim volgens de leerplichtwet wordt doorgegeven aan afdeling Leerplichtzaken. Verondersteld kan worden, dat met name de meer ernstige vormen van verzuim worden gemeld.

Bij de berekening van de percentages relatief verzuim in bovenstaande tabel is als percenteerbasis het totaal aantal leerplichtige leerlingen op Nijmeegse en niet-Nijmeegse scholen voor primair onderwijs.

Percentages relatief verzuim in het primair onderwijs worden ook wel berekend uitgaande van het aantal kinderen van 5-12 jaar als percenteerbasis. Vierjarigen zijn nog niet leerplichtig. Er kunnen in het primair onderwijs ook leerlingen ouder dan 12 jaar zitten en er kunnen ook 12-jarige leerlingen in het voortgezet onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs zitten. Deze daarom minder nauwkeurige benadering geeft de volgende resultaten: in schooljaar 2000-2001 1,2%, in 2001-2002 1,7% en in 2002-2003 1,4%.

Absoluut verzuim

Van absoluut verzuim is sprake als leerplichtige leerlingen, zonder vrijstelling te hebben gekregen, niet zijn ingeschreven bij een school of onderwijsinstelling.

In de afgelopen drie schooljaren zijn de volgende aantallen absoluut verzuimers geregistreerd in het primair onderwijs: in het schooljaar 2000-2001 drie kinderen, in 2001-2002 10 kinderen en in 2002-2003 geen.

4.10 Wensen en verbetersuggesties

Hieronder worden enkele gegevens genoemd die mogelijk in de toekomst ook opgenomen kunnen worden in een onderwijsmonitor:

- ❑ Scores op de Begrippentoets en de Ordeningstoets van het Cito-leerlingvolgsysteem in groep 2. Middels deze toetsen kan bepaald worden hoe het aanvangsniveau is van groepen leerlingen.
- ❑ Instroom naar typen voortgezet onderwijs
De huidige instroomgegevens zijn onvoldoende gespecificeerd.
- ❑ Gegevens in het kader van Weer-samen-naar-school

5 Voortgezet onderwijs

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk komt het voortgezet onderwijs aan de orde. Opgenomen zijn het voortgezet onderwijs (vo) en het voortgezet speciaal onderwijs (vso).

Na een beschrijving van de diverse onderwijssoorten, wordt een overzicht geboden van de scholen in Nijmegen en de leerlingen. Er wordt hierbij aangegeven welke onderwijssoorten de scholen bieden en de herkomst van de leerlingen zowel naar gemeente als naar stadsdeel.

Aan de orde komen vervolgens: de zorg voor risicoleerlingen, de verhouding jongens en meisjes en de percentages cumi-leerlingen en de etnische groepen.

In dit hoofdstuk zijn de volgende onderwijsindicatoren opgenomen die achterstanden van groepen leerlingen in beeld brengen: deelname aan onderwijstypen in het derde leerjaar, doubleren, vertraging en slaagresultaten. Bij het bepalen van deze indicatoren is uitgegaan van de in Nijmegen woonachtige leerlingen ongeacht in welke gemeente zij een school bezoeken. De slaagresultaten zijn behalve van de in Nijmegen woonachtige leerlingen tevens bepaald van de leerlingen op de Nijmeegse scholen. Tenslotte wordt het verzuim en voortijdig schoolverlaten vermeld.

5.2 De onderwijssoorten

Het **voortgezet onderwijs** kent vanaf 1998 de volgende onderwijstypen:

- het praktijkonderwijs (pro);
- het voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs (vmbo);
- het hoger algemeen voortgezet onderwijs (havo);
- het voorbereidend wetenschappelijk onderwijs (vwo).

Praktijkonderwijs

Het praktijkonderwijs is bedoeld voor leerlingen voor wie het gezien hun capaciteiten niet mogelijk is een diploma te behalen. Het praktijkonderwijs is geen voorbereiding op vervolgonderwijs maar op de arbeidsmarkt.

Dit type onderwijs maakte voorheen deel uit van het voortgezet speciaal onderwijs.

VMBO

Het vmbo kent vier leerwegen:

- de basisberoepsgerichte leerweg (vmbo-b);
- de kaderberoepsgericht leerweg (vmbo-k);
- de gemengde leerweg (vmbo-g);
- de theoretische leerweg (vmbo-t).

De basis- en de kaderberoepsgerichte leerwegen leiden toe naar het middelbaar beroepsonderwijs. De basisberoepsgerichte leerweg leidt toe naar een één- of tweejarige opleiding in het middelbaar beroepsonderwijs. De kaderberoepsgerichte leerweg leidt toe naar een driejarige of vierjarige opleiding in het middelbaar beroepsonderwijs.

De theoretische leerweg leidt toe naar het middelbaar beroepsonderwijs of het havo. De theoretische leerweg wordt wel vergeleken met het mavo.

De gemengde leerweg is een onderwijsvorm waarin algemene vakken en beroepsgerichte vakken worden gecombineerd.

Voor leerlingen met achterstanden of gedrags- en motivatieproblemen die extra begeleiding nodig hebben om hun diploma te behalen, is er leerwegondersteunend

onderwijs (**lwoo**) binnen de leerwegen. Het lwoo is de opvolger van het ivbo (individueel voorbereidend beroepsonderwijs).

Het vmbo is geleidelijk ingevoerd. In het schooljaar 2002-2003 zijn voor het eerst de examens in de leerwegen van het vmbo afgelegd. De mavo en het vbo zijn inmiddels komen te vervallen.

HAVO-VWO

Aan het eind van het derde leerjaar maken de leerlingen in havo en vwo een profielkeuze. De leerling kiest een van de vier profielen "cultuur en maatschappij, economie en maatschappij, natuur en gezondheid, natuur en techniek". Het vwo kan nog uitgesplitst worden naar atheneum of gymnasium.

Voortgezet speciaal onderwijs (vso)

Dit onderwijs is bestemd voor kinderen met een handicap of onderwijsbelemmering. De scholen voor voortgezet speciaal onderwijs in Nijmegen verzorgen onderwijs voor zeer moeilijk opvoedbare kinderen (zmok), zeer moeilijk lerende kinderen (zmlk), slechthorende kinderen en kinderen met ernstige spraakmoeilijkheden. Het voortgezet speciaal onderwijs is niet bedoeld voor kinderen met leer- en opvoedingsmoeilijkheden (het voormalige vso-lom) en voor moeilijk lerende kinderen (het voormalige vso-mlk). Deze kinderen zullen veelal aan het leerwegondersteunend onderwijs of aan het praktijkonderwijs deelnemen.

5.3 Scholen en leerlingen in het voortgezet (speciaal) onderwijs

Tabel 5-1: Scholen en leerlingen in het Nijmeegse voortgezet (speciaal) onderwijs ¹

		1995-1996	1998-1999	2000-2001	2001-2002	2002-2003	2003-2004
vo	scholen	14	14	14	14	14	14
	leerlingen	12284	12129	12881	13194	13393	13683
	index	100	99	105	107	109	111
vso	scholen	5	5	4	4	4	4
	leerlingen	414	498	403	403	403	410
	index	100	120	97	97	97	99
totaal	scholen	19	19	18	18	18	18
	leerlingen	12698	12627	13284	13597	13796	14093
	index	100	99	105	107	109	111

¹ uitgegaan is van de huidige definities van voortgezet (speciaal) onderwijs en de huidige scholensituatie voor alle jaren

De gemeente Nijmegen telt in het schooljaar 2003/2004 14 scholen voor voortgezet onderwijs en vier scholen voor voortgezet speciaal onderwijs. In totaal zijn er in het schooljaar 2003-2004 14.093 leerlingen in het Nijmeegse vo + vso. Van dit totaal gaan 13.683 leerlingen (97%) naar het vo en 410 leerlingen (3%) naar het vso.

Het aantal leerlingen in het Nijmeegse voortgezet onderwijs is vanaf schooljaar 1995-1996 toegenomen, hetgeen voornamelijk het gevolg is van demografische ontwikkelingen. (In Nijmegen is de leeftijdsgroep 10 tot 15 jaar tussen 1995 en 2004 met 20 % toegenomen. In de gemeenten Beuningen, Groesbeek, Heumen, Ubbergen en Wijchen bedroeg de toename in totaal 4%). Het landelijke leerlingaantal is vanaf schooljaar 1995-1996 tot en met 2002-2003 licht toegenomen.

In het voortgezet speciaal onderwijs is sprake geweest van een groei en vervolgens een afname. In schooljaar 2000-2001 is een school voor vso, welke veel buitenleerlingen telde, gevestigd in een andere gemeente. De laatste drie schooljaren blijft het aantal vso leerlingen constant.

Landelijk is het aantal vso leerlingen sterk gegroeid van 11,5 duizend in schooljaar 1995-1996 naar 18,6 duizend in schooljaar 2002-2003.

Om de ontwikkelingen in aantallen leerlingen in het vo en het vso van Nijmegen te vergelijken met de landelijke ontwikkelingen is het nodig uit te gaan van de leerlingen woonachtig in Nijmegen. De in Nijmegen woonachtige leerlingen in het vo en het vso zitten zowel op Nijmeegse scholen als op niet-Nijmeegse scholen.

Tabel 5-2: Scholen voor voortgezet onderwijs in Nijmegen en aantallen leerlingen ¹

school	schooltype	95-96	98-99	00-01	01-02	02-03	03-04
Canisius	vmbo, incl lwoo,havo,vwo	1823	1324	1834	2033	2071	2046
Kandinsky	vmbo, incl lwoo,havo,vwo	1439	1351	1210	1145	1165	1242
NSG	vmbo-t,havo,vwo	1600	1628	1579	1593	1712	1778
Dominicus ²	vmbo-t,havo,vwo	1213	1162	1077	1084	1044	1021
Jonkerbosch	lwoo, geen vmbo-t	548	419	426	366	348	328
Lindholt ³	vmbo-t,havo,vwo	1076	1124	1074	1058	1084	1166
Maaswaal (Dukenburg)	vmbo, incl. lwoo	556	590	609	605	598	556
Gymnasium	gymnasium	949	1134	1320	1298	1359	1420
SSGN	vmbo-t,havo,vwo	968	1121	1228	1264	1267	1293
Montessori	vmbo, incl lwoo,havo,vwo	1278	1302	1373	1543	1598	1580
Karel de Grote	vrije school	339	375	530	571	589	587
Joannes	praktijkonderwijs	103	121	112	114	136	149
Zonnegaard	praktijkonderwijs	86	122	126	134	141	131
Groenschool	vmbo, incl lwoo, geen vmbo-t	306	356	383	386	378	386
Totaal		12284	12129	12881	13194	13490	13683

¹ het overzicht is samengesteld uitgaande van de scholen en hun onderwijstypen in schooljaar 2003-2004

² inclusief Monnikskap

³ inclusief Eigenwijs

De scholen in tabel 5-2 zijn geordend volgens de cluster-indeling van de vo scholen. De scholen Canisius College, Kandinsky College en NSG behoren tot het cluster Rijk van Nijmegen. De scholen Dominicus College, Jonkerbosch, Lindenholt College, Maaswaal College, Stedelijk Gymnasium en SSGN vormen het cluster Alliantie Voortgezet Onderwijs. Joannesschool en Zonnegaard behoren tot de stichting Praktijkonderwijs. Het Stedelijk Gymnasium Nijmegen is een van de grootste zelfstandige gymnasia in Nederland.

De vrije school Karel de Grote College is in 2000 omgezet van een vijfjarige mavo naar een scholengemeenschap met de onderwijssoorten vmbo (leerwegen vmbo-k, vmbo-g en vmbo-t), havo en vwo.

Zoals gezegd is het aantal leerlingen in het voortgezet onderwijs vanaf het schooljaar 1995-1996 toegenomen. Vanaf schooljaar 2000-2001 is jaarlijks een groei van het aantal leerlingen te zien. Wanneer we naar de leerlingaantallen van afzonderlijke scholen kijken, zien we zeer uiteenlopende ontwikkelingen. Op een aantal scholen is het aantal leerlingen sterk gedaald terwijl op een aantal andere scholen juist een sterke toename van leerlingen is opgetreden. Op Canisius is het aantal leerlingen eerst drastisch gedaald en vervolgens is een herstel ingezet. Een duidelijk beeld van waarom

de verschillende scholen in leerlingaantal zijn toe- of afgenomen is er in het algemeen niet. De afname van het aantal leerlingen op Jonkerbosch kan toegeschreven worden aan het beleid om leerwegondersteunend onderwijs te integreren in het voortgezet onderwijs. Alle scholen met een vmbo-licentie mogen voortaan ook lwoo bieden.

Tabel 5-3 biedt een overzicht van de scholen en leerlingenaantallen in het voortgezet speciaal onderwijs

Tabel 5-3: Scholen voor voortgezet speciaal onderwijs in Nijmegen en aantallen leerlingen

school	schooltype	1995-1996	1998-1999	2000-2001	2001-2002	2002-2003	2003-2004
De Marwindt	vso sh en esm	44	63	69	67	63	65
Talita Koemi	vso zmok	58	59	68	71	76	83
Tarcisusschool	vso zmlk	37	50	43	47	41	39
Mr Johan Visserschool	vso zmok	144	148	223	218	223	223
De Sonnewijser	vso zmok	131	178				
Totaal		414	498	403	403	403	410

5.4 Binnenleerlingen en buitenleerlingen

Alle scholen hebben een aanzienlijk aandeel buitenleerlingen. Scholen met meer dan 50 procent buitenleerlingen zijn het Stedelijk Gymnasium, Montessori College, Praktijkschool Joannes, het Karel de Grote College en de Groenschool. In het schooljaar 2002-2003 is op de scholen voor voortgezet onderwijs in Nijmegen 47 % buitenleerling.

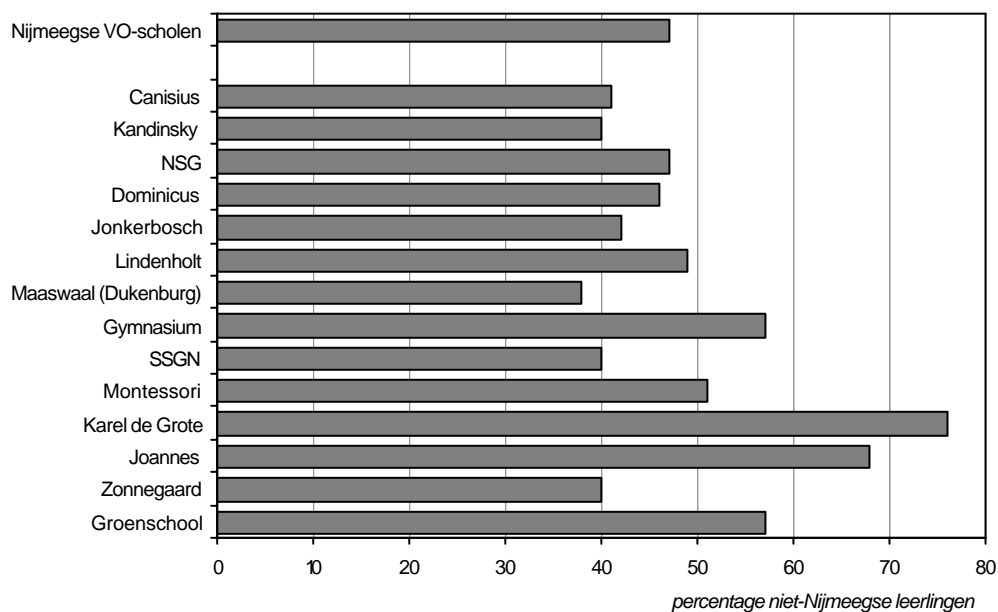
Het aantal binnenleerlingen is 53 %. Van de binnenleerlingen komen de grootste aantallen leerlingen uit Zuidrand, Dukenburg en Lindenholt (elk stadsdeel 9%). Uit de stadsdelen Centrum en Waalsprong komen de minste aantallen binnenleerlingen (beide stadsdelen 1%).

De scholen hebben over het algemeen uit veel stadsdelen leerlingen. De leerlingen van Maaswaal College (Dukenburg) en Lindenholt College komen voornamelijk uit de stadsdelen Dukenburg en Lindenholt.

Tabel 5-4: Herkomst van de leerlingen op de Nijmeegse vo scholen (02-03), percentages

school	aantal leerlingen	Centrum	Oud Oost	Oud West	Nieuw West	Midden Zuid	Zuidrand	Dukenburg	Lindholt	Waa sprong	onbekend	buiten Nijmegen
Canisius	2160	1	12	8	5	6	8	8	7	3	1	41
Kandinsky	1177	1	4	9	7	2	17	14	5	0	1	40
NSG	1709	1	18	3	4	10	10	5	1	1	0	47
Dominicus	1004	1	1	7	17	2	3	7	15	1	0	46
Jonkerbosch	347	1	2	16	6	1	10	12	12	0	0	42
Lindholt	1037	0	0	0	1	0	0	13	36	0	0	49
Maaswaal (Dukb)	595	0	1	1	4	0	4	30	21	0	0	38
Gymnasium	1363	1	11	2	2	11	5	6	3	2	0	57
SSGN	1270	0	3	11	8	6	9	13	9	1	0	40
Montessori	1610	2	14	6	3	6	8	4	4	2	0	51
Karel de Grote	589	0	5	2	2	5	4	3	2	1	0	76
Joannes	168	0	2	9	3	0	4	6	3	0	5	68
Zonnegaard	128	2	3	9	6	5	14	9	10	1	1	40
Groenschool	382	0	3	5	5	3	7	11	7	1	0	57
Totaal	13539	1	8	6	5	5	9	9	9	1	0	47

Figuur 5.1 Aandeel niet-Nijmeegse leerlingen per VO-school (2002-2003)

In het schooljaar 2002-2003 is op de Nijmeegse scholen voor voortgezet speciaal onderwijs 52 % buitenleerling. In het schooljaar daarvoor bedroeg het aantal buitenleerlingen 55%.

5.5 De zorg voor risicoleerlingen

In 2003 is het initiatief genomen om te komen tot de realisatie van een Centrum voor Opvang en Onderwijs met als doelstelling het opvangen van (potentiële) voortijdig schoolverlaters, die elders in het regulier onderwijs niet meer terecht kunnen. Volgens de planning start deze bovenschoolse voorziening in augustus 2005. Het ligt in de bedoeling om gegevens met betrekking tot de deelname aan Centrum voor Opvang en Onderwijs op te gaan nemen in de Onderwijsmonitor Nijmegen.

Het Centrum voor Opvang en Onderwijs bouwt voort op de reeds bestaande infrastructuur en expertise in Nijmegen, maar is geen onveranderde voortzetting daarvan.

De huidige voorzieningen die zich richten op (potentiële) voortijdig schoolverlaters zijn: Opvang- en Schakelvoorziening Technische School Jonkerbosch, Leerwerkplaatsen van Technische School Jonkerbosch, Leerwerkplaats Mariken en Leefwerkschool Eigenwijs.

De oprichting van het Centrum voor Opvang en Onderwijs vormt de reden om geen gegevens meer op te nemen van de huidige voorzieningen voor (potentiële) voortijdig schoolverlaters.

5.6 Jongens en meisjes

Aan het Nijmeegs vo nemen in het schooljaar 2003-2004 iets meer jongens (52%) dan meisjes (48%) deel. In het schooljaar 1999-2000 was de verhouding 53 – 47. De scholen Canisius, locatie Goffertweg, en Jonkerbosch, met overwegend opleidingen in de sector techniek, tellen aanmerkelijk meer jongens dan meisjes. De landelijke verhouding jongens meisjes in het vo in het schooljaar 2003-2004 is 51- 49.

5.7 Allochtone leerlingen

Op de personen die gerekend worden tot Surinamers, Antillianen/Arubanen, Turken, Marokkanen en overig niet-westerse allochtonen is de onderwijsachterstandenbestrijding in algemene zin van toepassing. Alleen van de in Nijmegen woonachtige leerlingen kunnen we de etniciteit bepalen.

In het schooljaar 2002-2003 behoort 23,6 % tot de allochtone doelgroep. Van 210 leerlingen (3,0 %) is de etniciteit onbekend.

Uit de bevolkingscijfers van Nijmegen is duidelijk dat het aandeel niet-westerse allochtone leerlingen in de afgelopen jaren is toegenomen in het voortgezet onderwijs. In 1995 behoort van de 13-17 jarigen in Nijmegen 19% tot een niet-westerse allochtone bevolkingsgroep. In 2003 is dit percentage 25.

Tabel 5-5: Leerlingen woonachtig in Nijmegen op Nijmeegse scholen naar etnische groepen, percentages (2002-2003)

school	nederlands ¹	surinaams	antilliaans	turks	marokkaans	ov.allocht. ²	onbekend	abs. totaal
Canisius	67,3	0,8	1,0	3,2	4,1	18,0	5,6	1281
Kandinsky	61,9	1,3	2,1	11,9	8,3	11,6	3,0	708
NSG	88,7	1,1	1,1	1,4	0,7	5,9	1,1	903
Dominicus	61,4	2,7	1,5	7,0	6,4	18,5	2,6	546
Jonkerbosch	69,8	2,5	6,4	5,9	4,0	9,4	2,0	202
Lindenholt	75,5	1,9	1,9	0,7	2,2	15,5	2,2	534
Maaswaal (Dukenb.)	61,2	2,7	4,6	4,9	6,0	15,7	4,9	369
Gymnasium	88,9	1,7	0,7	1,7	0,0	6,2	0,9	585
SSGN	70,2	1,6	2,3	8,4	3,1	12,0	2,3	766
Montessori	77,0	1,8	1,7	6,5	3,9	7,8	1,4	786
Karel de Grote	92,3	0,0	0,7	0,0	0,7	4,2	2,1	142
Joannes	56,6	1,9	1,9	3,8	5,7	13,2	17,0	53
Zonnegaard	55,8	2,6	6,5	9,1	5,2	9,1	11,7	77
Groenschool	94,5	1,2	0,6	0,0	0,6	0,6	2,5	163
Totaal	73,5	1,5	1,8	4,8	3,6	11,8	3,0	7115

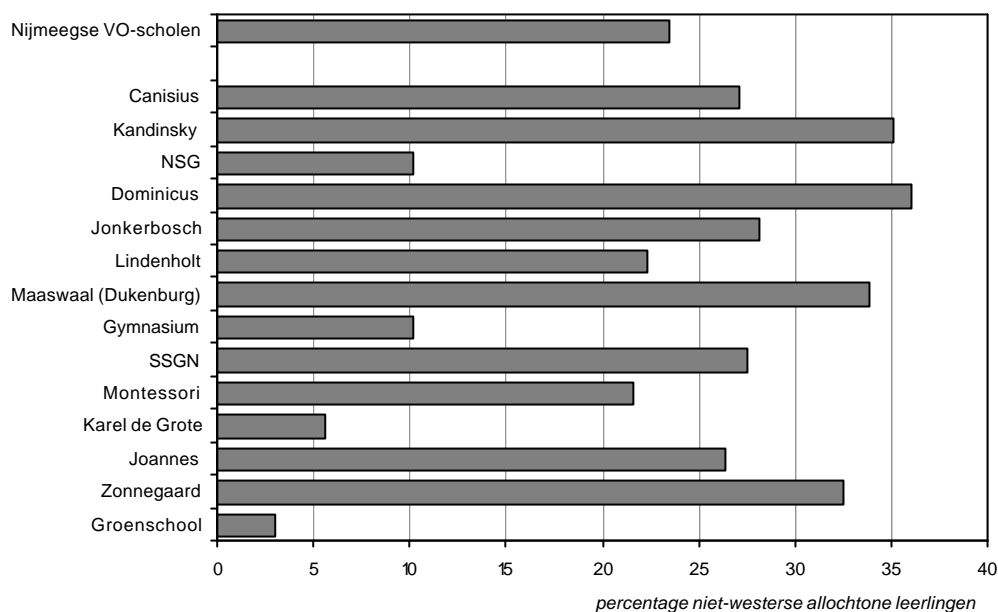
¹ nederlanders + westerse allochtonen

² niet-westerse allochtonen

Tussen de scholen voor voortgezet onderwijs zijn grote verschillen in het aandeel niet-westerse allochtone leerlingen. De volgende scholen hebben betrekkelijk weinig (10 % of minder) allochtone leerlingen: NSG, Gymnasium en Karel de Grote. Scholen met relatief veel allochtone leerlingen zijn: Canisius, Kandinsky, Dominicus, Jonkerbosch, Maaswaal Dukenburg en de praktijkscholen Joannes en Zonnegaard.

Een belangrijk deel van de verklaring voor de verschillen dient gezocht te worden in het onderwijsaanbod van de scholen. Allochtone leerlingen zijn oververtegenwoordigd in het praktijkonderwijs en in het vmbo.

Figuur 5.2 Aandeel niet-westerse allochtone leerlingen per VO-school (2001-2002)

In de volgende tabel wordt het percentage niet-westerse allochtone leerlingen per school gespecificeerd naar schoollocatie en het type onderwijs.

Tabel 5-6: Percentage niet-westerse allochtonen van de leerlingen woonachtig in Nijmegen op Nijmeegse scholen, gespecificeerd naar locatie (01-02 en 02-03)

school	locatie	type onderwijs	% niet-west.allochtonen	
			2001-2002	2002-2003
Canisius	Berg en Dalseweg	vmbo-t, havo, vwo	12,6	14,8
	Goffert	vmbo-bk, incl lwoo	19,2	21,8
	Akkerlaan	isk	68,8	72,1
Kandinsky	Malderburcht	vmbo-t, havo, vwo	30,3	27,1
	Haterseweg	vmbo-bk, incl. lwoo	45,8	47,0
	Prins Hendrikstraat	vmbo-t, uitsluitend lwoo	12,2	10,1
NSG		vmbo-t, havo, vwo	7,9	10,2
Dominicus		vmbo-t, havo, vwo	28,5	36,1
Jonkerbosch		vmbo-bk, uitsluitend lwoo	27,1	28,2
Lindenholt ¹		vmbo-t, havo, vwo		22,3
Maaswaal Dukenburg		vmbo, incl. lwoo	27,5	33,9
Gymnasium		vwo	8,0	10,3
SSGN		vmbo-t, havo, vwo	21,6	27,4
Montessori ²	Berg en Dalseweg	vmbo, incl lwoo	35,4	
	Kwakkenberg	alle brugklastypen	14,1	
	Vlierestraat	vmbo-t, havo, vwo	8,0	
Karel de Grote		vmbo-t, havo, vwo	2,1	5,6
Joannes		praktijkonderwijs		26,4
Zonnegaard		praktijkonderwijs	36,8	32,5
Groenschool ¹		vmbo-bk, incl lwoo		3,1
Totaal			19,9	23,6

¹ percentage niet-westerse allochtonen in schooljaar 2001-2002 ontbreekt

² specificatie naar locatie in schooljaar 2002-2003 ontbreekt

De hogere percentages niet-westerse allochtone leerlingen worden aangetroffen bij de isk (internationale schakelklas), het vmbo en het praktijkonderwijs. (Van relatief veel isk-leerlingen is de etniciteit niet vastgesteld).

Op zes schoollocaties wordt vmbo-t, havo en vwo geboden. Ook tussen deze locaties treden grote verschillen op in de percentages niet-westerse allochtone leerlingen. Deze verschillen hebben te maken met de ligging, het voedingsgebied van de scholen en de spreiding van de allochtone leerlingen over de stad. De scholen Canisius (Berg en Dalseweg) en Montessori (Vlierestraat) in Oud Oost hebben relatief veel leerlingen uit stadsdelen waar relatief weinig allochtone leerlingen wonen. Kandinsky (Malderburcht) in Zuidrand heeft relatief veel leerlingen uit stadsdelen waar relatief veel allochtone leerlingen wonen.

De verschillen in de percentages tussen de twee schooljaren kunnen we niet goed interpreteren. Dat heeft te maken met aantal leerlingen waarvan de etniciteit onbekend is (in schooljaar 2002-2003 3,0% en in schooljaar 2001-2002 7,1%).

Voor het voortgezet onderwijs geldt een regeling waarbij scholen een vergoeding in de personeelskosten kunnen verkrijgen voor leerlingen uit culturele minderheidsgroepen en anderstalige leerlingen. Deze regeling wordt aangeduid met cumi-regeling en de leerlingen worden aangeduid met cumi-leerlingen. De criteria van de cumi-regeling zijn zodanig dat delen van vooral de niet-westerse allochtonen tot doelgroep van onderwijsachterstandenbestrijding gerekend kunnen worden. Er worden meer categorieën cumileerlingen onderscheiden: 3a tot en met 3f. Beperkende bepalingen hebben te maken met de etniciteitsbepaling (voor categorie 3a wordt uitgegaan van de herkomst van beide ouders) en de verblijfsduur in Nederland.

Tabel 5-7: Percentages cumi-leerlingen op Nijmeegse scholen

school	leerlingen op Nijmeegse scholen				binnen- leerlingen 2001-2002	buiten- leerlingen 2001-2002
	2000-2001	2001-2002	2002-2003	2003-2004		
Canisius	20	17	15	12	26	7
Kandinsky	18	17	18	20	29	6
NSG	3	3	3	3	4	2
Dominicus	9	9	12	12	17	1
Jonkerbosch	13	16	17	9	22	9
Lindenholt	2	2	2	2	6	0
Maaswaal (Dukenburg)					19	11
Gymnasium	1	1	2	2	2	1
SSGN	9	9	10	11	14	2
Montessori	15	9	8	8	15	3
Karel de Grote	1	1	1	1		
Joannes	21	18	20	23	27	9
Zonnegaard	48	44	46	48	49	21
Groenschool					1	1
Totaal	10	9	9	9	15	3

Bezien voor alle leerlingen zijn de totaalpercentages cumi-leerlingen vrij constant vanaf schooljaar 2000-2001.

Zoals verwacht doen zich tussen scholen grote verschillen voor in het aandeel cumi-leerlingen. Tussen scholen zijn immers ook grote verschillen met betrekking tot het aandeel allochtone leerlingen.

Van de binnenleerlingen (in Nijmegen woonachtig en schoolgaand) is een aanzienlijk groter deel cumi-leerling dan bij de buitenleerlingen.

Het aandeel leerlingen met cumi-faciliteit is behoorlijk lager dan het aandeel allochtone leerlingen. In het schooljaar 2001-2002 is van de in Nijmegen woonachtige leerlingen is 15% cumi-leerling terwijl het aandeel allochtone leerlingen tenminste 20% bedraagt.

5.8 Indicatoren om achterstand te meten

Deelname aan onderwijstypen in het derde leerjaar

De verdeling over de onderwijstypen van het voortgezet onderwijs in het derde leerjaar aangevuld met de 15-jarigen uit het voortgezet speciaal onderwijs, geeft een beeld van de onderwijspositie van groepen leerlingen. Een meer evenredige deelname naar vo-niveaus is een van de landelijke doelstellingen van het GOA. In verband met gecombineerde brugklassen in leerjaar 1 en 2 is hier geen zuivere meting mogelijk. Evenmin is dit mogelijk in leerjaar 4, 5 en 6. Dit laatste vanwege het overstappen van vmbo-t-gediplomeerden naar de havo en van havo-gediplomeerden naar vwo en het niet voorkomen van die leerjaren in bepaalde schooltypen.

Tabel 5-8: Leerlingen woonachtig in Nijmegen in het derde leerjaar vo en vso naar onderwijstype en stadsdeel, percentages (2002-2003) ¹

	aantal ll.	vso	pro	vmbo, excl. vmbo-t	vmbo-t	havo	vwo
Centrum	20	0	10	10	20	25	35
Oud Oost	228	1	1	14	18	22	45
Oud West	188	5	4	48	13	18	12
Nieuw West	167	3	2	31	22	20	22
Midden Zuid	148	1	1	15	14	26	43
Zuidrand	235	2	2	34	26	14	23
Dukenburg	285	3	0	43	16	19	18
Lindenholt	269	4	1	35	18	23	19
Waalsprong	62	2	2	19	21	26	31
onbekend	10	0	20	40	30	10	0
Nijmegen	1612	3	2	32	18	20	25

¹ Bij het voortgezet speciaal onderwijs en ook bij het praktijkonderwijs is uitgegaan van de 15-jarigen.

Van de leerlingen van de vrije school is het type onderwijs niet nader gespecificeerd. Deze zijn conform de indeling van CBS opgenomen in de categorie vmbo-t. Een deel van de vmbo leerlingen volgt leerwegondersteunend onderwijs (lwoo). Gegevens hierover van de leerlingen woonachtig in Nijmegen zijn niet voorhanden.

De Nijmeegse verdeling over de onderwijstypen wijkt sterk af van de landelijke verdeling. De landelijke verdeling van derdeklassers over de onderwijstypen in schooljaar 2002-2003 is als volgt: vso 2%, pro 2%, vmbo, excl. vmbo-t 39%, vmbo-t 20%, havo 19% en vwo 18%. In Nijmegen nemen minder leerlingen deel aan het vmbo-t (- 7%) en meer leerlingen nemen deel aan het vwo (+ 7%).

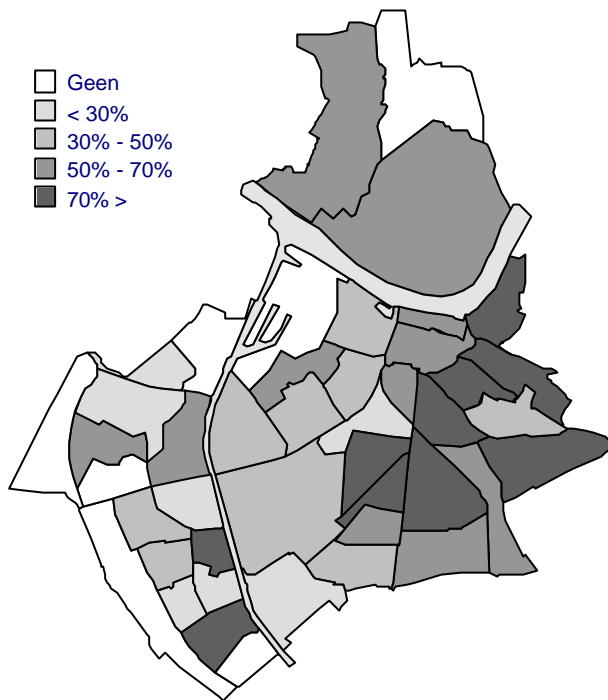
In Oud West en Lindenholt is de deelname aan vso hoog. Voor Lindenholt geldt dat de aanwezigheid van een internaat een rol speelt. In de stadsdelen Centrum, Oud Oost, Midden Zuid en Waalsprong is de deelname aan havo en vwo hoog.

De verdeling naar onderwijstypen in de stadsdelen Centrum en Waalsprong is gevoelig voor toeval. Het absolute aantal leerlingen in deze stadsdelen is immers klein.

In tabel 9 van bijlage 1 is hetzelfde overzicht opgenomen als in tabel 5.8, maar nu per wijk. Kaart 5.1 geeft het grafisch overzicht van de deelname aan havo-vwo.

De verdeling naar onderwijstypen naar wijk is overigens gevoelig voor toeval. Het absolute aantal leerlingen per wijk is immers klein.

Kaart 5.1 Aandeel havo-vwo-leerlingen onder Nijmeegse leerlingen derde leerjaar vo (2001-2002)

In de wijken Nije Veld en Wolfskuil is de deelname aan het voortgezet speciaal onderwijs of het praktijkonderwijs relatief hoog.

Een hoge deelname aan de vmbo, excl. vmbo-t zien we in de wijken Nije Veld, Wolfskuil, Biezen, Grootstal, Hatert, Tolhuis, Zwanenveld, Meijhorst, Aldenhof, Malvert en 't Acker.

In de wijken Benedenstad, Altrade, Galgenveld, Hunnerberg, Kwakkenberg, Groenewoud, Hazenkamp, St. Anna, Heijendaal, Brakkenstein, Lankforst en Weezenhof is de deelname aan havo en vwo aanmerkelijk hoger dan het percentage van de gehele stad.

Er zijn van in Nijmegen woonachtige leerlingen percentages beschikbaar van de deelname aan leerjaar 3 havo/vwo vanaf schooljaar 1999-2000. Hieruit komt naar voren dat met name in het schooljaar 2000-2001 een sterke groei van het aandeel havo/vwo leerlingen is opgetreden. Vervolgens zijn de percentages tamelijk constant.

Tabel 5-9: Deelname Nijmeegse derdeklassers aan havo/vwo naar stadsdeel (percentages)

	1999-2000	2000-2001	2001-2002	2002-2003
Centrum	59	58	43	60
Oud Oost	66	71	67	67
Oud West	15	28	26	30
Nieuw West	29	41	36	42
Midden Zuid	69	74	76	69
Zuidrand	42	37	41	37
Dukenburg	36	42	41	37
Lindenholt	31	38	34	42
Waalsprong	53	68	64	56
onbekend		33	25	10
Nijmegen	41	47	45	45

De allochtone leerlingen nemen relatief veel deel aan het vmbo, excl. vmbo-t en weinig aan het vwo.

Over alle onderwijstypen bezien is de onderwijspositie van de Marokkaanse leerlingen het laagst en van de groep overige allochtone leerlingen het hoogst.

Tabel 5-12: Leerlingen woonachtig in Nijmegen in het derde leerjaar vo naar onderwijstype en etniciteit (2002-2003)

	vso	pro	vmbo, excl. vmbo-t	vmbo-t	havo	vwo	aantal leerlingen
autochtoon ¹	3	1	28	19	21	28	1220
allochtoon	3	2	43	17	18	17	353
totaal	3	2	32	18	20	25	1612

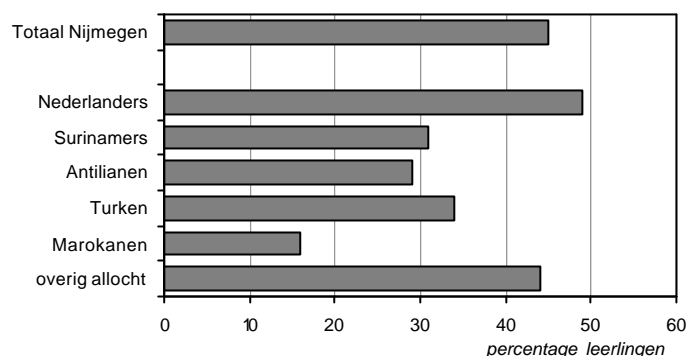
¹ incl. westerse allochtonen

Tabel 5-13: Leerlingen woonachtig in Nijmegen in het derde leerjaar vo naar onderwijstype en etnische groep, percentages (2002-2003) ¹

	aantal ll.	vso	pro	vmbo, excl. vmbo-t	vmbo-t	havo	vwo
Nederlands	1220	3	1	28	19	21	28
Surinaams	29	0	7	41	21	21	10
Antilliaans	24	0	0	58	13	17	13
Turks	82	2	1	49	13	21	13
Marokkaans	56	4	4	66	11	11	5
ov. allochtonen	162	4	1	30	21	20	25
onbekend	39	0	10	44	13	28	5
Totaal	1612	3	2	32	18	20	25

¹ Bij het voortgezet speciaal onderwijs en het praktijkonderwijs is uitgegaan van de 15- jarigen.

Figuur 5.3 Aandeel havo-vwo-leerlingen derde leerjaar Nijmeegse vo-leerlingen naar etnische groep (02-03)

In de afgelopen drie jaar is het percentage havo/vwo leerlingen toegenomen bij de Nederlandse, Antilliaanse, Turkse en Marokkaanse leerlingen en niet bij de Surinaamse en overig allochtone leerlingen waartoe de Noord-Mediterranen en personen uit landen in Oost Europa, Azië, Latijns Amerika en Afrika zijn gerekend. De sterkste toename van havo/vwo leerlingen treed op bij de Turkse groep. De verschillen tussen etnische groepen zijn weliswaar afgenomen maar de verschillen blijven groot.

Tabel 5-14: Deelname Nijmeegse derdeklassers aan havo/vwo naar etnische groep (percentages)

	1999-2000	2000-2001	2001-2002	2002-2003
Nederlands	44	52	49	49
Surinaams	33	32	29	31
Antilliaans	0	21	23	29
Turks	15	22	35	34
Marokkaans	4	15	13	16
ov.allochtonen	49	45	37	44
Totaal	41	47	45	45

Deelname aan onderwijstypen in het derde en vierde leerjaar

Om de ontwikkeling van de deelname aan onderwijstypen over een langere periode te laten zien, hebben we de gegevens van de deelname aan leerjaren 3 + 4 van het voortgezet onderwijs opgenomen. Deze gegevens zijn beschikbaar vanaf schooljaar 1987-1988.

Tabel 5-10: Leerlingen in leerjaar 3 + 4 vo naar onderwijssoort, percentages

	1988	1993	1998	2002 ¹
(i)vbo	37	31	32	31
mavo	33	32	24	21
havo/vwo	31	37	44	48

¹ Na 1998 worden een aantal voorheen voortgezet speciaal onderwijs scholen tot vo gerekend. Vanaf 2000 worden ook enkele scholen buiten Nijmegen maar met leerlingen uit Nijmegen in de berekening meegenomen. De invloed van deze wijzigingen op de verdeling over de onderwijstypen blijkt per saldo gering

In bovenstaande tabel is als percenteerbasis het voortgezet onderwijs exclusief het praktijkonderwijs genomen.

Er is sprake geweest van een verschuiving in de richting van de hogere onderwijssoorten havo/vwo. De verschuiving stemt overeen met de landelijke trend. Havo en vwo zijn gegroeid ten koste van de (inmiddels vervallen) mavo en (i)vbo. Vanaf 1993 gaat de groei van de havo/vwo ten koste van de mavo en niet meer ten koste van (i)vbo.

De toename van het aandeel havo/vwo leerlingen in het derde + vierde leerjaar verschilt sterk per stadsdeel. In Oud West is sprake van een verdubbeling van het aandeel havo/vwo leerlingen maar het aandeel is nog laag.

Tabel 5-11: Leerlingen in leerjaar 3+4 havo/vwo per stadsdeel, percentages

	1992-1993	1997-1998	2001-2002
Centrum	36	42	57
Oud Oost	49	58	72
Oud West	12	17	24
Nieuw West	36	42	41
Midden Zuid	53	67	74
Zuidrand	33	39	43
Dukenburg	40	40	41
Lindholt	33	48	39
Waalsprong		40	71
Nijmegen	37	44	48

Doubleren

Doubleren duidt op achterblijvende prestaties. Door doubleren treedt vertraging op in de schoolloopbaan. Uitgegaan is van de CBS-definitie van doubleren: het overdoen van een leerjaar in hetzelfde onderwijstype.

Het percentage zittenblijvers is berekend door het aantal zittenblijvers te delen door het totale aantal leerlingen dat in het vorige schooljaar in de betreffende onderwijstypen zat.

In leerjaar 1 en 2 is veelal sprake van gecombineerde brugklastypen waardoor geen zuiver beeld ontstaat van doubleren. Daarom is het doubleren bepaald voor de leerjaren 3 en hoger.

Tabel 5-15: Doubleren in het voortgezet onderwijs door leerlingen woonachtig in Nijmegen, percentages, 2002-2003

	vmbo	havo	vwo	totaal
Centrum	5,9	17,6	3,6	8,1
Oud Oost	3,3	12,1	2,9	5,6
Oud West	5,2	14,3	7,3	7,4
Nieuw West	7,0	14,4	6,4	8,9
Midden Zuid	0	8,7	1,6	3,5
Zuidrand	6,1	10,6	8,3	7,9
Dukenburg	3,6	14,5	5,5	7,1
Lindenholt	3,6	13,3	3,5	6,1
Waalsprong	0	15,4	2,6	6,5
onbekend	0	5,3	0	2,4
jongens	6,0	14,3	4,5	7,7
meisjes	2,3	10,7	3,9	5,1
autochtonen	3,9	12,5	4,1	6,2
allochtonen	6,6	19,6	5,4	9,5
onbekend	0	1,1	2,0	0,9
Nijmegen	4,3	12,5	4,2	6,5

Het stedelijk totaalpercentage zittenblijvers in het voortgezet onderwijs in het schooljaar 2002-2003 is 6,5. Tussen de stadsdelen doen zich behoorlijke verschillen voor. Het aantal leerlingen in de stadsdelen Stadscentrum en Waalsprong is klein waardoor hier de percentages zittenblijvers moeilijk zijn te interpreteren. De stadsdelen Oud West, Nieuw West, Zuidrand en Dukenburg tellen meer zittenblijvers dan het stedelijk gemiddelde. Voor Oud West en Nieuw West geldt dit voor alle drie onderscheiden onderwijstypen. Midden Zuid telt het minste aantal zittenblijvers bij alle drie onderwijstypen.

Jongens blijven vaker zitten dan meisjes met name in het vmbo en de havo.

De niet-westerse allochtone leerlingen blijven aanmerkelijk meer zitten dan de autochtonen, incl. westerse allochtonen met name in het vmbo en de havo.

In de havo wordt bijna drie keer zo vaak gedoubleerd als in het vmbo en het vwo.

Leeftijdsachterstand in vmbo, havo en vwo

Leerlingen uit leerjaar 1 zijn als vertraagde leerlingen beschouwd indien ze per 31 december de leeftijd van 14 hebben bereikt. Leerlingen uit leerjaar 4 zijn als vertraagde leerlingen beschouwd indien ze per 31 december de leeftijd van 17 hebben bereikt.

Leerlingen kunnen vertraging oplopen door te doubleren. Leerlingen kunnen ook vertraging oplopen doordat ze op gemiddeld oudere leeftijd het voortgezet onderwijs instromen (zonder te doubleren). Vertraging in leerjaar 1 is in bijna alle gevallen gevolg van dit laatste.

In leerjaar 1 doen zich tussen de stadsdelen grote verschillen voor in het percentage vertraagde leerlingen. Vooral Oud West, Nieuw West, Dukenburg en Lindenholt hebben veel vertraagde leerlingen.

In leerjaar 4 is het percentage vertraagde leerlingen ruim twee keer zo groot als in leerjaar 1. Het grote verschil zal het gevolg zijn van het zittenblijven in de leerjaren 2, 3 en 4. De verschillen tussen stadsdelen zijn verminderd.

Er zijn grote verschillen tussen de Nederlandse + westerse allochtone leerlingen en de niet-westerse allochtone leerlingen zowel in leerjaar 1 als in leerjaar 4. De hoogste percentage vertraagde leerlingen komen voor bij de leerlingen behorend tot de overige niet-westerse allochtonen.

Tabel 5-16: Vertraging in vo in 2002-2003 (gemeten in leerjaar 1 en 4)

	leerjaar 1		leerjaar 4	
	leerlingen	% vertraagde leerlingen	leerlingen	% vertraagde leerlingen
Centrum	28	3,6	17	11,8
Oud Oost	235	1,3	221	13,6
Oud West	168	7,1	165	13,9
Nieuw West	167	6,6	148	12,2
Midden Zuid	151	0	155	7,1
Zuidrand	215	3,7	208	11,1
Dukenburg	242	7,9	277	14,1
Lindenholt	234	6,4	291	15,5
Waalsprong	44	0	29	17,2
onbekend	12	0	4	0
nederlands ¹	1100	3,0	1137	10,3
surinaans	22	4,5	22	13,6
antilliaans	31	9,7	36	22,2
turks	83	6,0	65	15,4
marokkaans	69	8,7	49	18,4
ov. allochtonen	149	12,8	178	21,9
onbekend	42	4,8	28	35,7
Nijmegen	1496	4,6	1515	12,9

¹ incl. westerse allochtonen

Percentage leerlingen in leerjaar 3 en van 3^e leerjaar naar diploma, zonder zittenblijven

De Inspectie van Onderwijs stelt jaarlijks kwaliteitskaarten samen van de scholen voor voortgezet onderwijs. Een kwaliteitskaart bevat gegevens over onder meer zittenblijven: het % leerlingen in leerjaar 3 zonder zittenblijven en het % leerlingen dat vanaf het derde leerjaar zonder zittenblijven het diploma behaalt.

De Inspectie van Onderwijs geeft bovendien aan hoe scholen het vergelijkenderwijze doen⁴. Hierbij wordt rekening gehouden met een aantal kenmerken van de schoolpopulatie.

De kenmerken waarmee rekening is gehouden zijn:

- het percentage leerlingen dat in de derde klas zit overeenkomstig het advies;
- het percentage leerlingen dat in de derde klas zit boven het advies;
- het percentage cumi-leerlingen in de leerjaren drie en hoger;
- het percentage leerlingen dat een tegemoetkoming in de studiekosten ontvangt en
- het percentage lwoo-leerlingen in het examenjaar.

⁴ Er zijn geen groepen vergelijkbare scholen samengesteld maar er is gebruik gemaakt van multi-pele regressie.

Voor elke schoolvestiging wordt een percentage leerlingen, dat vanaf het derde leerjaar zonder zittenblijven het diploma behaalt, voorspeld. Vervolgens wordt de afwijking tussen het feitelijke en het verwachte percentage bepaald en wordt nagegaan of de afwijking significant is.

De gegevens van de kwaliteitskaarten hebben betrekking op alle leerlingen van een schoolvestiging. De gegevens worden dus niet gespecificeerd naar woongemeente van de leerlingen. Van de vrije school Karel de Grote en de praktijkscholen zijn geen gegevens verzameld.

Tabel 5-17: Percentages leerlingen in leerjaar 3 en van 3e leerjaar naar diploma, zonder zittenblijven, per school (schooljaar 2002-2003)

School	LWOO/VMBO bk		VMBO (gt)		HAVO		VWO	
	in 3 ^e lj	van 3 ^e naar diploma	in 3 ^e lj	van 3 ^e naar diploma	in 3 ^e lj	van 3 ^e naar diploma	in 3 ^e lj	van 3 ^e naar diploma
Canisius, Berg en Dalseweg			100	79	100	49	100	49
Canisius, Goffertweg	98	88						
Kandinsky, Malderburcht			91	69	94	30	100	45
Kandinsky Hatertseweg	100	88						
NSG			86	84	87	73	99	84
Dominicus			100	80	100	48	100	66
Jonkerbosch	100	92						
Lindenholt			92	88	97	66	97	53
Maaswaal (Dukenburg)	100	89						
Gymnasium							93	83
SSGN			93	81	94	54	98	71
Montessori, Nijmegen	100	88	100	95	100	73	100	68
Karel de Grote								
Joannes								
Zonnegaard								
Groenschool	99	91						

Het aantal leerlingen dat vertraging oploopt in de leerjaren drie en hoger wijkt, rekening houdend met leerlingkenmerken, in veel gevallen niet af van het verwacht aantal vertraagde leerlingen. Op de havo en vwo van Canisius, Berg en Dalseweg, en op Kandinsky, Malderburcht, is aantal vertraagde leerlingen hoger dan verwacht. Op de havo en vwo van NSG, het Stedelijk Gymnasium, de vwo van SSGN en de vmbo gt en havo van Montessori College is het aantal vertraagde leerlingen lager dan verwacht.

Slaagresultaten

Het examen is een belangrijke stap in de schoolloopbaan. Een diploma maakt immers de weg vrij naar vervolgopleidingen.

Voor de slaagresultaten is gebruik gemaakt van cijfermateriaal van het CBS, opgenomen in tabellen 5-18 en 5-19, en daarnaast zijn slaagpercentages berekend op basis van de Nijmeegse gegevensverzameling bij scholen.

In tabel 5-18 zijn de slaagresultaten opgenomen van de leerlingen op Nijmeegse scholen, van de leerlingen die in Nijmegen woonachtig zijn (binnenleerlingen) en de landelijke resultaten.

Het totaal aantal afgewezen en geslaagde examenkandidaten is als percenteerbasis genomen.

Tabel 5-18: Slaagresultaten van leerlingen op Nijmeegse vo scholen en van de Nijmeegse vo leerlingen

Leerlingen op Nijmeegse vo scholen ¹		(i)vbo	mavo	havo	vwo	
	1998-1999	92	97	84	87	
	1999-2000	92	93	91	89	
	2000-2001	94	95	89	92	
	2001-2002	93	96	89	94	
Nijmeegse vo-leerlingen (binnenleerlingen)		(i)vbo	mavo	havo	vwo	
	1998-1999	91		80	87	
	1999-2000	92	93	89	90	
	2000-2001	95	93	89	92	
	2001-2002	93	95	87	95	
Nederland totaal		2001-2002	95	95	90	93

¹ uitgegaan is van de leerlingen die een school bezoeken waarvan de hoofdvestiging in Nijmegen staat

De slaagresultaten in schooljaar 2001-2002 van de binnenleerlingen en van alle leerlingen op Nijmeegse scholen wijken onderling nauwelijks af. De slaagresultaten van Nijmegen wijken ook nauwelijks af van de landelijke cijfers. Volgens het CBS wijken de slaagpercentages van Nijmegen over de vier schooljaren niet af van de gemeenten met meer dan 100.000 inwoners met uitzondering van het slaagpercentage op de havo in schooljaar 1998-1999.

Tabel 5-19 laat zien dat zowel landelijk als in Nijmegen de niet-westerse allochtone leerlingen minder voor het examen slagen dan de autochtonen. In schooljaar 2001-2002 is het Nijmeegs slaagpercentage van de niet-westerse allochtonen in de mavo en de havo lager dan de landelijke cijfers. In het vwo is het omgekeerde het geval.

Tabel 5-19: Slaagresultaten van de Nijmeegse vo leerlingen naar etniciteit en de landelijke cijfers

Nijmeegse vo-leerlingen (binnenleerlingen)	(i)vbo	mavo	havo	vwo
autochtonen	95	99	90	96
niet-westerse allochtonen	90	81	72	91
Nederland totaal	(i)vbo	mavo	havo	vwo
autochtonen	97	97	91	94
niet-westerse allochtonen	91	86	80	83

De Nijmeegse verdeling van de eindexamenkandidaten over de schooltypen wijkt af van die van de gemeenten met meer dan 100.000 inwoners.

In 2001-2002 nemen Nijmeegse leerlingen (binnenleerlingen) minder dan landelijk deel aan het eindexamen mavo (-7%) en meer aan het eindexamen vwo (+ 7%). Bij de autochtonen zijn de verschillen resp. -7% en + 9% en bij de niet-westerse allochtonen -5% en + 1%. De niet-westerse allochtonen in Nijmegen nemen + 6% meer deel aan de havo.

Tabel 5-20: Slaagpercentages voor eindexamen van de vmbo-, havo- en vwo-leerlingen, woonachtig in Nijmegen (2002-2003) ¹

	vmbo, excl. vmbo-t	vmbo-t	havo	vwo
Centrum	60	100	67	67
Oud Oost	84	93	98	84
Oud West	57	88	83	69
Nieuw West	67	75	81	91
Midden Zuid	92	93	95	85
Zuidrand	81	84	85	92
Dukenburg	76	92	85	94
Lindenholt	79	97	87	88
Waalsprong	83	50	71	71
onbekend			100	
jongens	68	91	89	84
meisjes	82	88	87	87
autochtonen, incl. westerse allochtonen	76	93	91	87
allochtonen	68	81	76	73
onbekend	71	60	100	67
Nijmegen	74	90	88	86

¹ Bij de berekening van de percentages is het totaal aantal leerlingen in het examenjaar als percentageerbasis genomen.

In schooljaar 2002-2003 zijn voor het eerst de examens in de leerwegen van het vmbo afgelegd.

Het aantal eindexamenleerlingen in de stadsdelen Stadscentrum en Waalsprong is klein waardoor hier de percentages moeilijk zijn te interpreteren.

In Oud West zijn de slaagpercentages in het vmbo, excl. vmbo-t en het vwo behoorlijk lager dan de stedelijke cijfers. In Nieuw West zijn de slaagresultaten in het vmbo, excl. vmbo-t en het vmbo-t flink lager dan de stedelijke cijfers.

In het vmbo, excl. vmbo-t slagen de jongens aanmerkelijk minder dan de meisjes (68% vs 82 %).

In alle onderwijstypen slagen de niet-westerse allochtone leerlingen aanzienlijk minder dan de autochtonen, incl. westerse allochtonen. Het slaagpercentage van de niet-westerse allochtonen in het vmbo, excl. vmbo-t is met 68% het laagst.

De slaagpercentages uit tabel 20 zijn behoorlijk lager dan de CBS slaagpercentages. Dit zal vooral samenhangen met de verschillende berekeningswijze.

5.9 Verzuim in het voortgezet onderwijs

In Jaarverslagen Leerplicht worden de volgende aantallen leerlingen die relatief en absoluut verzuimd hebben, vermeld.

Bij relatief verzuim gaat om leerplichtigen die staan ingeschreven bij een onderwijsinstelling, maar hiervan langer dan drie dagen, of 1/8 deel van de lessen in vier weken, afwezig zijn zonder vrijstelling (conform Leerplichtwet). Het gaat om leerlingen die als verzuimer zijn aangemeld bij afdeling Leerplicht van de gemeente. Van absoluut verzuim is sprake als leerplichtige leerlingen, zonder vrijstelling te hebben gekregen, niet zijn ingeschreven bij een school of onderwijsinstelling.

Tabel 5-21: Relatief schoolverzuim in het voortgezet onderwijs

	2000-2001	2001-2002	2002-2003
vo	270	279	403
vso	25	32	22
totaal	295	311	425

Afgezet tegen het aantal binnenleerlingen in het vo en rekening houdend met 4 % niet in de monitor geregistreerde leerlingen bedraagt het relatief verzuim in het vo in 2000-2001 3,7% en in 2002-2003 5,4%.

In het vso worden verzuimcijfers gevonden van resp. 17% en 12% in deze schooljaren. Het relatief verzuim is in het vo toegenomen. Mogelijk is de toename (deels) een gevolg van een verbeterde registratie van verzuim.

Niet alle verzuim volgens de leerplichtwet zal worden doorgegeven aan afdeling Leerplichtzaken. Verondersteld kan worden dat met name de meer ernstige vormen van verzuim worden gemeld.

Het absoluut verzuim bedraagt in het schooljaar 2001-2002 voor het vo en het mbo tezamen 77 kinderen en in schooljaar 2002-2003 378 kinderen. Er wordt vanuit gegaan dat het voornamelijk om absoluut verzuim in het vo gaat. Verondersteld wordt dat de grote stijging van het aantal absoluut verzuimers vooral een gevolg is van een verbeterde registratie.

5.10 Voortijdig schoolverlaten

Voortijdig schoolverlaten heeft landelijk en lokaal een hoge beleidsprioriteit. Er is sprake van voortijdig schoolverlaten indien bij het verlaten van het onderwijs niet aan de norm van de startkwalificatie is voldaan. Een startkwalificatie komt overeen met een havo- of vwo-diploma, dan wel een voltooide basisberoepsopleiding in het mbo. Geprobeerd wordt voortijdig schoolverlaters tot 23 jaar te herplaatsen.

Bij de voortijdig schoolverlaters die leerplichtig zijn is dat in schooljaar 2002-2003 ook in alle gevallen gelukt.

Voortijdig schoolverlaten door de (partieel) leerplichtigen wordt geregistreerd op basis van meldingen van scholen. Wanneer een leerling een maand niet meer naar school gaat, wordt hij als vsv-er beschouwd. Daarnaast worden leerplichtigen die niet staan ingeschreven bij een school opgespoord. Absoluut verzuimers worden beschouwd als vsv-ers.

Tabel 5-22: Voortijdige schoolverlaters in 2001-2002 en 2002-2003 naar leerplichtcategorie ¹

	volledig leerplichtig		partieel leerplichtig		niet leerplichtig		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
2001-2002	187	2,7	182	12,5	721	5,7	1090	5,1
2002-2003	120	1,7	128	8,3	843	6,3	1091	5,0

¹ Bij de berekening van de percentages zijn de volledig leerplichtige vsv-ers gerelateerd aan de 12-15 jarigen + ½ 16 jarigen, de partieel leerplichtigen aan de ½ 16 jarigen + ½ 17 jarigen en de niet-leerplichtigen aan de ½ 17 jarigen + 18-22 jarigen

Registratie van voortijdig schoolverlaten door 18-22 jarigen gebeurt in Nijmegen op basis van administratiegegevens van onderwijsinstellingen en voorzover dit niet toereikend is op basis van enquêtes onder jongeren. Niet alle jongeren reageren op het verzoek om gegevens te verstrekken. Van het totaal aantal Nijmeegse jongeren van 18-22 is van 15% niet bekend of zij al dan niet in bezit zijn van een startkwalificatie. Jongeren van 18-22 jaar zijn niet verplicht om aan te geven of zij wel of geen startkwalificatie hebben. Dit betekent dat bij de huidige werkwijze het niet mogelijk is om een volledig en betrouwbaar overzicht van voortijdig schoolverlaten op te stellen. Van de 1091 geregistreerde vsv-ers heeft 41% als laatste opleiding voortgezet onderwijs gevolgd, waarvan ruim de helft vmbo. Een percentage van 48% heeft mbo en 1% educatie als laatste opleiding gevolgd. Van 10% is de laatst gevolgde opleiding niet bekend.

6 Middelbaar beroepsonderwijs en Educatie

6.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt het huidige middelbaar beroepsonderwijs (mbo) en de educatie (voorheen volwasseneneducatie) beschreven. Er wordt een overzicht geboden van de soorten opleidingen mbo, de aantallen mbo leerlingen en de deelname aan het mbo door 17-22 jarigen. Daarnaast wordt een overzicht geboden van het cursus- cq opleidingsaanbod van educatie en de aantallen deelnemers.

6.2 Soorten opleidingen mbo

In Nijmegen zijn twee instellingen voor middelbaar beroepsonderwijs gevestigd:

- Regionaal Opleidingen Centrum Nijmegen (ROC Nijmegen) en
- Helicon Opleidingen MBO Nijmegen.

Het mbo van het ROC zit op meer locaties in Nijmegen en daarnaast op een locatie in Boxmeer.

De mbo opleidingen zijn te clusteren in sectoren.

Het ROC kent de sectoren administratie, handel en dienstverlening, techniek en zorg en welzijn. De Helicon Opleidingen vallen alle in de sector landbouw.

Binnen het mbo zijn twee leerwegen mogelijk:

- de beroepsbegeleidende leerweg (BBL) waarbij het percentage beroepspraktijkvorming (stage) meer dan 60 procent van de totale opleidingsduur bedraagt.
- de beroepsopleidende leerweg (BOL) waarbij de omvang van de beroepspraktijkvorming tussen de 20 en 60 procent van de totale opleidingsduur ligt.

De kwalificatiestructuur onderscheidt vijf opleidingstypen op vier opklimmende niveaus:

- niveau 1: assistenopleidingen met een duur van een half tot één jaar;
- niveau 2: basisberoepsopleidingen met een duur van twee tot drie jaar;
- niveau 3: vakopleidingen met een duur van twee tot vier jaar;
- niveau 4: middenkaderopleidingen met een duur van drie tot vier jaar;
- niveau 4: specialistenopleidingen met een duur van één tot twee jaar.

De twee laagste niveaus zijn drempelloos, dat wil zeggen ook toegankelijk voor leerlingen zonder vbo/mavo- of vmbo-diploma. Er wordt voor niveau 2 wel gelet op de vakken die men gevolgd heeft. Voor niveau 3 en niveau 4 (middenkaderopleiding) is de vereiste vooropleiding vbo/mavo- of vmbo-diploma of overgangsbewijs van 3 naar 4 havo of vwo. Om toegelaten te worden tot een specialistenopleiding is een vakopleiding voor een zelfde beroep of beroepencategorie vereist.

Een havo- of vwo-diploma dan wel een diploma op tenminste het niveau basisberoepsopleiding (niveau 2), is een vereiste voor een startkwalificatie voor de arbeidsmarkt.

6.3 Aantallen leerlingen mbo en deelname aan mbo door 17-22 jarigen

Het ROC telt per 1 oktober 2002 8144 mbo leerlingen waarvan 4862 de beroepsopleidende leerweg en 3282 de beroepsbegeleidende leerweg volgen. Van het totaal aantal leerlingen zijn 2422 leerlingen (30 %) binnenleerling ,dat wil zeggen woonachtig in Nijmegen.

De Helicon Opleidingen mbo telt 512 leerlingen waarvan 382 de beroepsopleidende leerweg en 130 de beroepsbegeleidende leerweg volgen. Van het totaal aantal leerlingen zijn 67 leerlingen (13 %) binnenleerling ,dat wil zeggen woonachtig in Nijmegen.

Tabel 6-1: Mbo leerlingen naar sector, niveau, leerweg en percentage binnenleerlingen (2002-2003) ¹

Sector	Niveau	aantal bol	waarvan Nijm. II	aantal bbl	waarvan Nijm. II
Administratie	Assistent	88	47%	21	10%
	Basisopleiding	392	52%	60	43%
	Vakopleiding	460	36%	50	30%
	Middenkader/Specialisten	421	30%		
Handel	Assistent	81	60%	6	50%
	Basisopleiding	196	38%	173	24%
	Vakopleiding	53	30%	222	30%
	Middenkader	645	26%	73	29%
Techniek	Assistent	116	59%	142	26%
	Basisopleiding	112	38%	918	24%
	Vakopleiding	8	0%	548	21%
	Middenkader/Specialisten	477	21%	109	17%
Zorg en Welzijn	Assistent	24	67%		
	Basisopleiding	259	34%	276	36%
	Vakopleiding	518	31%	368	28%
	Middenkader/Specialisten	1012	25%	316	28%
Landbouw	Assistent			1	0%
	Basisopleiding	26	31%	68	18%
	Vakopleiding	151	18%	44	7%
	Middenkader/Specialisten	205	8%	17	0%
totaal		5244	31%	3412	26%

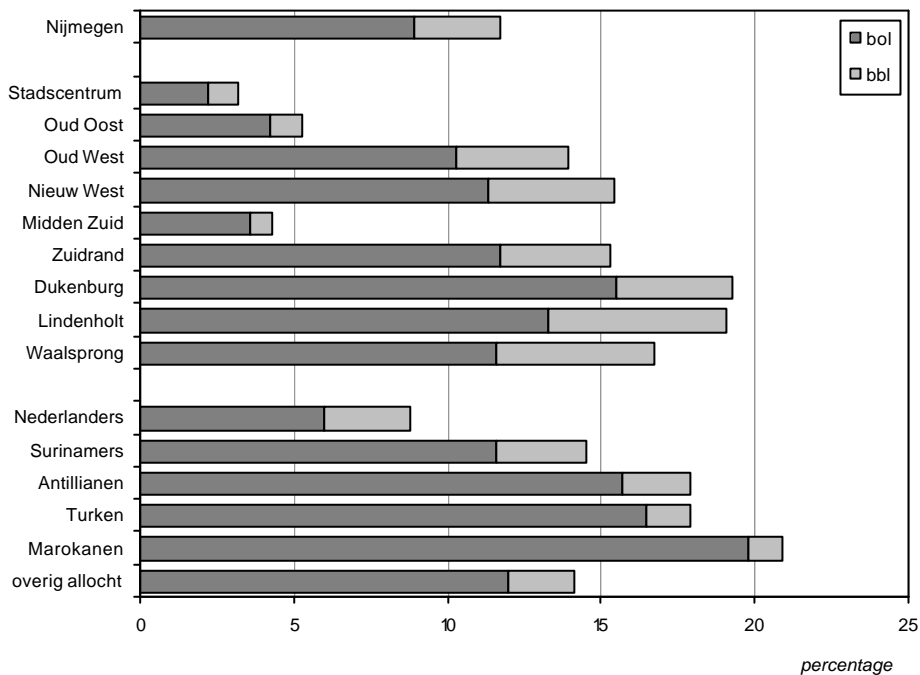
¹ Aantallen zijn inclusief leerlingen van de locatie van ROC in Boxmeer.

Van het totaal aantal mbo leerlingen volgt 61% een beroepsopleidende leerweg. Opvallend veel bbl leerlingen volgen de basisopleiding en de vakopleiding van de sector techniek en opvallend veel bol leerlingen volgen de middenkader/specialisten opleiding van de sector zorg en welzijn.

Tabel 6-2: Nijmeegse mbo-leerlingen (binnenleerlingen) naar leerweg en stadsdeel en het deelname % door 17-22 jarigen naar leerweg en stadsdeel (2002-2003)

	aantal		verdeling		deelname %	
	bol	bbl	17-22 jr	17-22jr		
Centrum	38	24	2	3%	1	
Oud Oost	155	75	4	9%	1	
Oud West	216	109	10	12%	4	
Nieuw West	195	105	11	12%	4	
Midden Zuid	85	48	4	5%	1	
Zuidrand	267	153	12	18%	4	
Dukenburg	316	162	16	19%	4	
Lindenholt	260	161	13	18%	6	
Waalsprong	41	26	12	3%	5	
stadsdeel onbekend	43	10		1%		
Nijmegen	1616	873	9	100%	3	

Figuur 6.1 Deelname percentages 17-22-jarigen MBO naar stadsdeel en etniciteit (02-03)

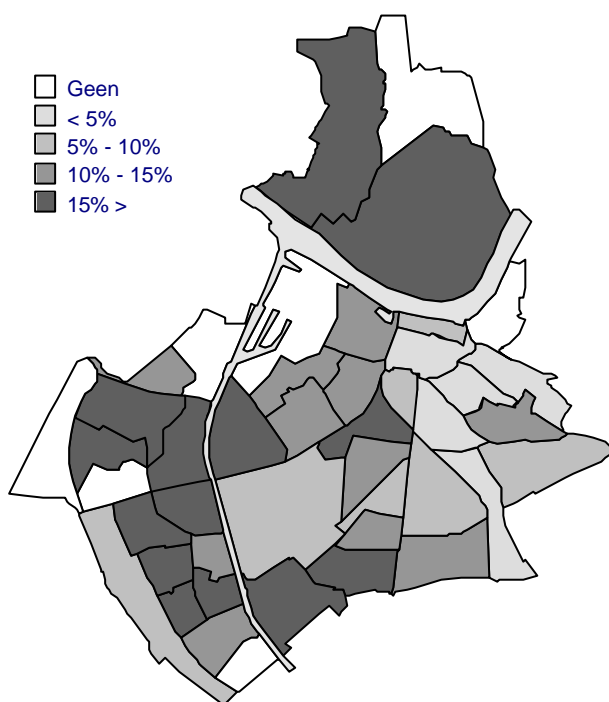
De hoogste aantallen leerlingen komen uit de stadsdelen Dukenburg, Lindenholt en Zuidrand. Van de 2489 binnenleerlingen is 53 % afkomstig uit één van deze stadsdelen.

Wanneer gekeken wordt naar de deelname door 17-22 jarigen aan het mbo per stadsdeel blijkt dat de deelname in de stadsdelen Oud West, Nieuw West, Zuidrand, Dukenburg en Lindenholt hoger is dan in de andere stadsdelen. Deze stadsdelen blijken in het hoofdstuk voortgezet onderwijs relatief veel vmbo leerlingen te tellen. Een aanzienlijk deel van de mbo-leerlingen is afkomstig zijn uit het vmbo. Het stadsdeel Oud West heeft relatief veel vmbo-leerlingen terwijl de deelname aan mbo door 17-22 jarigen weinig hoger is dan de gemiddelde deelname door 17-22 jarigen.

Bijlage 1 (tabel 10) geeft een overzicht van mbo leerlingen per wijk. Daaruit blijkt dat het MBO veel leerlingen trekt uit de volgende wijken: Hengstdal, Nije Veld, Hatertse Hei, Wolfskuil, Biezen, Grootstal, Hatert, Heseveld, Neerbosch Oost, Tolhuis, Zwanenveld, Meijhorst, Aldenhof, Malvert, 't Acker, De Kamp en 't Broek.

Wijken waar een bovengemiddeld aantal 17-22 jarigen deelneemt aan het mbo zijn: Nije Veld, Hatertse Hei, Grootstal, Hatert, Biezen, Wolfskuil, Hees, Heseveld, Neerbosch Oost, Tolhuis, Zwanenveld, Meijhorst, Lankforst, Aldenhof, Malvert, 't Acker, De Kamp en 't Broek, Oosterhout en Lent.

Kaart 6.1 Deelnamepercentages 17-22-jarigen aan mbo (2002-2003)

Tabel 6-3: Nijmeegse mbo-leerlingen (binnenleerlingen) naar leerweg en etnische groep (2002-2003)

	aantal bol	verdeling	deelname % 17-22-jarigen	aantal bbl	verdeling	deelname % 17-22 jarigen
nederlands ¹	896	55%	6	655	75%	3
surinaams	34	2%	12	20	2%	3
antilliaans	59	4%	16	17	2%	2
turks	99	6%	16	24	3%	1
marokkaans	88	5%	20	18	2%	1
ov. allochtonen	236	15%	12	70	8%	2
onbekend	204	13%		69	8%	
Totaal	1616	100%	9	873	100%	3

¹ nederlanders + westerse allochtonen

Van 16 % van de binnenleerlingen is de etniciteit niet bepaald waardoor de cijfers met betrekking tot de etniciteit niet volledig betrouwbaar zijn..

Van de 2489 binnenleerlingen is 39 % niet-westers allochtoon (32 % bij de bol en 17 % bij de bbl). Wanneer gekeken wordt naar de deelname door 17-22 jarigen aan het mbo per etnische groep blijkt dat de deelname door niet-westerse allochtone groepen aan met name de beroepsopleidende leerweg aanzienlijk hoger is dan bij de Nederlanders. Opvallend is de hoge deelname door Marokkanen aan de beroepsopleidende leerweg (20 %).

De niet-westerse allochtone leerlingen nemen in het voortgezet onderwijs relatief veel deel aan het vmbo.

De niet-westerse allochtone leerlingen zijn oververtegenwoordigd in de lagere niveaus van het mbo.

Tabel 6-4: Nijmeegse mbo-leerlingen (binnenleerlingen) naar niveau en etnische groep, percentages (02-03)

	niveau 1	niveau 2	niveau 3	niveau 4	totaal
nederlands ¹	4	31	31	34	100
surinaams	11	37	20	31	100
antilliaans	8	38	24	30	100
turks	11	42	21	26	100
marokkaans	12	51	22	15	100
ov. allochtonen	25	30	18	26	100
onbekend	15	30	22	32	100
Totaal	9	33	27	32	100

¹ nederlanders + westerse allochtonen

De niet-westerse allochtonen nemen aanzienlijk meer deel aan mbo op niveau 1 dan de autochtonen en westers-allochtonen, die naar verhouding weinig deelnemen aan mbo op niveau 1. De groep overig allochtonen neemt opvallend veel deel aan mbo op niveau 1. De niet-westerse allochtone deelnemers, uitgezonderd de groep overige allochtonen, volgen naar verhouding vaak mbo op niveau 2.

6.4 Educatie

Het ROC kent naast de mbo opleidingen, verdeeld over vier sectoren, een sector Educatie (voorheen volwasseneneducatie). De sector Educatie verzorgt cursussen en opleidingen voor volwassenen, zowel voor Nederlandstaligen als voor anderstaligen. Met uitzondering van één opleiding zijn alle cursussen en opleidingen in deeltijd.

De kwalificatiestructuur educatie (KSE) kent zes opklimmende niveaus:

Kwalificatie	Niveau	Omschrijving
Redzaamheid	1	Vaardigheden voor personen met weinig of geen basisonderwijs
Drempel	2	Vaardigheden die nodig zijn voor functietrainingen op een laag niveau, voor de assistentenopleiding in het mbo of voor trajecten die daarmee vergelijkbaar zijn
Basis	3	Vaardigheden die toegang geven tot de basisberoepsopleiding in het mbo
Start-1	4	Geeft toegang tot de opleiding vakfunctionaris in het mbo
Start-2	5	Geeft toegang tot een middenkaderopleiding en een specialistenopleiding in het mbo en het hbo
Voortgezet	6	Geeft toegang tot de universiteit

Het cursus- cq opleidingsaanbod omvat basiseducatie (KSE 1-3), mavo/havo/vwo (KSE 4-6) en Nederlands als tweede taal (op alle zes KSE-niveaus).

6.5 Aantallen deelnemers educatie

Het ROC telt per 1 oktober 2003 1071 deelnemers aan educatie. Het betreft deelnemers aan educatie op locaties in Nijmegen. Van de deelnemers is 57 % woonachtig in Nijmegen.

Tabel 6-5: In Nijmegen woonachtige deelnemers aan educatie naar niveau en naar stadsdeel, percentages (2003-2004)

	KSE 1	KSE 2	KSE 3	KSE 4	KSE 5	KSE 6	N
Centrum	7	41	14	14	10	14	29
Oud Oost	8	31	14	13	16	18	77
Oud West	32	32	22	5	5	3	91
Nieuw West	21	36	21	7	9	7	91
Midden Zuid	5	27	29	2	7	29	41
Zuidrand	17	45	17	10	4	7	71
Dukenburg	37	30	20	5	5	3	123
Lindenholt	34	22	16	13	9	6	77
Waalsprong	0	29	36	14	7	14	14
Nijmegen	23	32	19	8	8	9	614

De verdeling van de deelnemers over de diverse cursussen is van dit schooljaar niet beschikbaar.

Tabel 6-6: In Nijmegen woonachtige deelnemers aan educatie naar etnische groep (2002-2003)

	absoluut	percentage
nederlands	157	29%
surinaams	3	1%
antilliaans	8	0%
turks	109	15%
marokkaans	65	16%
ov. allochtonen	112	37%
onbekend	285	2%
Totaal	739	100%

Ruim 2/3 deel van de deelnemers aan educatie is niet-westers allochtoon.

6.6 Voortijdig schoolverlaten

Van de 1091 geregistreerde voortijdige schoolverlaters in schooljaar 2002-2003 heeft 48% mbo en 1% educatie als laatste opleiding gevolgd.

6.7 Wensen en verbeter suggesties

Hieronder worden enkele gegevens genoemd die mogelijk in de toekomst ook opgenomen kunnen worden in een onderwijsmonitor:

- Slaagresultaten
- Uitgebreidere gegevens met betrekking tot het voortijdig schoolverlaten
- Cijfers van deelnemers aan Educatie op jaarbasis.
Nu zijn alleen cijfers met 1 oktober 2003 als peildatum opgenomen.

7 Hoger beroepsonderwijs en universiteit

7.1 Inleiding

De maatschappelijke betekenis van het hbo en de universiteit voor de stad Nijmegen is zeer groot. Hierbij moet gedacht worden aan de economische, sociaal-culturele en demografische effecten die uit de aanwezigheid van deze onderwijsinstellingen voortkomen en, vervolgens, van invloed zijn op de ontwikkeling van de stad. De aanwezigheid van het hoger onderwijs zorgt ook voor een relatief hoog opleidingsniveau.

In deze onderwijsmonitor vormt het onderdeel over het hoger beroepsonderwijs (hbo) en universitair onderwijs toch het kortste hoofdstuk. De reden hiervoor is dat het gemeentelijk onderwijsbeleid niet op deze onderwijssoorten is gericht. Het hoofdstuk biedt een overzicht van de aantallen studenten en de spreiding van de in Nijmegen woonachtige studenten over de stad. Een interessante maar onbeantwoorde vraag is in welke mate door doelgroepen van het GOA-beleid wordt deelgenomen aan het hoger onderwijs.

De Radboud Universiteit Nijmegen (voorheen Katholieke Universiteit Nijmegen) is een brede universiteit met ruim zestig opleidingen, verdeeld over acht faculteiten. Met de naam Radboud wordt de verbondenheid bevestigd van de universiteit en het Universitair Medisch Centrum St Radboud.

De Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN) verzorgt het hoger beroepsonderwijs in Arnhem en in Nijmegen. De HAN heeft vier faculteiten: Gezondheid, Gedrag en Maatschappij, Economie, Educatie en Techniek. Verder kent de HAN een bijzonder instituut: Informatica Communicatie Academie.

De HAN heeft vestigingen in Arnhem en in Nijmegen. De in dit hoofdstuk weergegeven tabellen over het hbo hebben betrekking op alleen de vestigingen in Nijmegen. De HAN werkt samen met de Radboud Universiteit met betrekking tot ondermeer het Instituut voor Leraar en School.

7.2 Aantallen studenten

Het aantal studerende aan de HAN in Nijmegen in het studiejaar 2002-2003 bedraagt 8909 waarvan 74% voltijd en 26% deeltijd. Het aantal hbo studenten is in de afgelopen vier jaar gegroeid. Er is vooral een groei opgetreden bij het deeltijdonderwijs. Het aantal studenten aan de Radboud Universiteit bedraagt 15045 in het studiejaar 2002-2003 en 16086 in het studiejaar 2003-2004. Het aantal studenten is in de afgelopen vijf jaar maar met name in de laatste drie jaar sterk toegenomen. Van het totaal aantal studenten aan Nederlandse universiteiten in het studiejaar 2003-2004 studeert 8,6 % aan de Radboud Universiteit.

Zowel voor het hbo als voor de universiteit geldt dat het aantal studenten en de man/vrouw verhouding sterk varieert per faculteit.

Er studeren in Nijmegen aanzienlijk meer vrouwen dan mannen aan het hbo en de universiteit. Bij het hbo is bijna driekwart van de studenten vrouw. Van de studenten aan de Radboud Universiteit is 71% vrouw.

Vrouwen zijn sterk vertegenwoordigd in de hbo faculteiten Gezondheid, Gedrag en Maatschappij en Educatie en in de universiteitsfaculteiten Letteren, Medische Wetenschappen, Sociale Wetenschappen, Rechten en Instituut voor Leraar en School.

Tabel 7-1: Hbo studenten naar faculteit en geslacht (2002-2003)

faculteit	studenten	verh. m-v
Gezondheid, gedrag en maatschappij	5037	20-80
Economie	489	72-28
Educatie	3002	25-75
Techniek	381	51-49
totaal	8909	26-74

Tabel 7-2: Radboud Universiteit studenten naar faculteit en geslacht (2002-2003)

faculteit	studenten	verh. m-v
Godgeleerheid	197	46-54
Letteren	2215	29-71
Managementwetenschappen	2810	65-35
Medische wetenschappen	2332	35-65
Natuurwetenschappen, WisRadboud Universiteitde en Informatica	962	68-32
Sociale Wetenschappen	4159	20-80
Wijsbegeerte	163	58-42
Rechten	2124	42-58
Instituut voor Leraar en School	83	35-65
totaal	15045	39-71

7.3 Spreiding van studenten over de stad

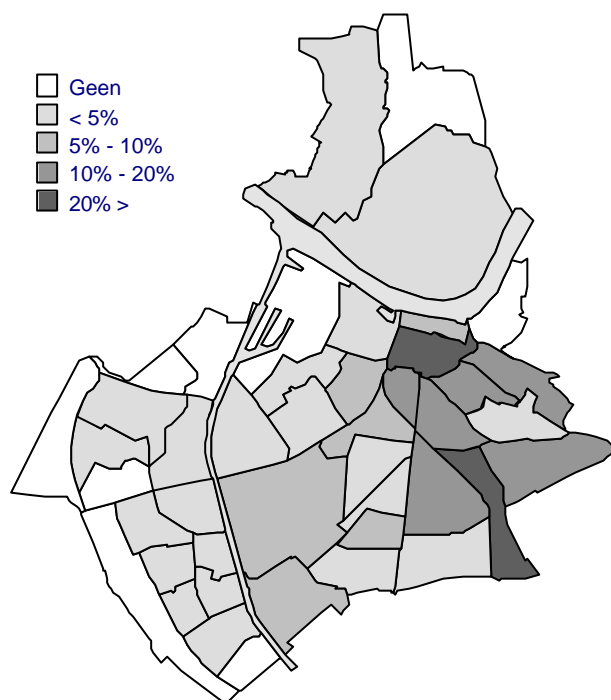
In met name de stadsdelen Centrum, Oud Oost en Midden Zuid wonen veel studenten. Van de hbo studenten woont de helft in een van deze drie stadsdelen en van de studenten aan de universiteit 69%.

Tabel 7-3: Nijmeegse HBO- en Radboud Universiteit studenten naar stadsdeel (2002-2003)

stadsdeel	stud. HBO	verdeling	stud. Radboud Universiteit	verdeling
Centrum	209	11%	1184	16%
Oud Oost	505	26%	2626	35%
Oud West	208	11%	751	10%
Nieuw West	162	8%	444	6%
Midden Zuid	276	14%	1424	19%
Zuidrand	220	11%	726	10%
Dukenburg	171	9%	225	3%
Lindenholt	145	7%	118	2%
Waalsprong	45	2%	54	1%
Stadsdeel onbekend	40	2%	3	0%
Nijmegen	1981	100%	7555	100%

De studenten wonen niet gelijkmatig verdeeld over de wijken. Wijken waar verhoudingsgewijs veel studenten wonen zijn: Centrum, Bottendaal, Altrade, Galgenveld, Hunnerberg, Kwakkenberg, Groenewoud en Heijendaal (zie kaart 7.1 en tabel 8 in de bijlage).

Kaart 7.1 Aandeel studenten HBO en Radboud Universiteit per wijk (2002-2003)

Van de Nijmeegse bevolking studeert 6 % aan een HAN vestiging in Nijmegen of aan de Radboud Universiteit.

8 Bijlage 1: Tabellen

Tabel 1 : Kerncijfers kinderdagverblijven naar wijk (week 6 van 2004)

Stadsdeel	Wijk	0-3 jr. populatie	aantal kdv	aantal plaatsen ¹	percentage plaatsbare 0-3 jr in eigen wijk	0-3 jr. in opvang ²	percentage gebruikers	in eigen wijk naar kdv
Centrum	Centrum	87	3	201	518,0	26	29,9	57,7
	Benedenstad	87				30	34,5	
Oud Oost	Bottendaal	145				74	51,0	
	Altrade	236	1	72	68,4	134	56,8	32,2
	Galgenveld	193	1	48	55,8	107	55,4	10,3
	Hunnerberg	94	2	84	200,4	53	56,4	26,4
	Hengstdal	320	2	78	54,7	129	40,3	52,7
Oud West	Nije Veld	286	1	76	59,6	66	23,1	19,7
	Wolfskuil	278	2	108	87,1	58	20,9	67,2
	Biezen	308				88	28,6	
Midden Zuid	Kwakkenberg	25				12	48,0	
	Groenewoud	51	1	36	158,3	33	64,7	15,2
	Hazenkamp	271	1	48	39,7	149	55,0	31,5
	Goffert	99	2	78	176,7	28	28,3	32,1
	St. Anna	141				65	46,1	
	Heijendaal	47	1	168	801,5	34	72,3	14,7
Zuidrand	Hatertse Hei	191	1	60	70,4	74	38,7	52,7
	Grootstal	243	3	107	98,7	45	18,5	*
	Hatert	324	1	25	17,3	35	10,8	*
	Brakkenstein	125	1	30	53,8	42	33,6	*
Nieuw West	Hees	112				47	42,0	
	Heseveld	313				88	28,1	
	Neerbosch Oost	296	1	12	9,1	46	15,5	13,0
Dukenburg	Tolhuis	173				25	14,5	
	Zwanenveld	199				22	11,1	
	Meijhorst	183				14	7,7	
	Lankforst	109	1	16	32,9	24	22,0	29,2
	Aldenhof	148				20	13,5	
	Malvert	110	1	48	97,8	17	15,5	58,8
	Weezenhof	164	1	48	65,6	54	32,9	74,1
Lindenholt	t Acker	333	2 ³	71	47,8	54	16,2	46,3
	de Kamp	304	1	12	8,9	50	16,4	22,0
	t Broek	210	1	36	38,4	45	21,4	55,6
Waalsprong	Oosterhout	378	1	42	24,9	105	27,8	85,7
	Lent	262	2	48	41,1	92	35,1	85,9
Onbekend						9		
Nijmegen		6872	34	1552	50,6	2002	29,1	30,5

¹ Uitgegaan is van kindplaatsen: een kindplaats is opvang van 1 kind gedurende 48 weken gedurende 5 dagen per week.

² Van vijf kinderdagverblijven zijn de gegevens niet opgenomen. Volgens een raming vangen zij 262 kinderen op.

³ Van deze kinderdagverblijven is één gevestigd in de aangrenzende wijk Neerbosch-West.

* Aantallen deelnemers aan kinderdagverblijf zijn onvolledig waardoor geen geschikt percentage kinderen dat in eigen wijk naar kinderdagverblijf gaat, berekend kan worden.

Tabel 2 : Kerncijfers peuterspeelzalen naar wijk (week 6 van 2004) ¹

Stadsdeel	Wijk	2-3 jarigen populatie	aantal plaatsen ²	percentage plaatsbare peuters in eigen wijk ³	aantal gebruikers psz	percentage gebruik door 2-3 jr.	percentage gebruikers psz in eigen wijk
Centrum	Centrum	32			15	46,9	
	Benedenstad	48	44	91,7	22	45,8	90,9
Oud Oost	Bottendaal	63	44	69,8	29	46,0	96,6
	Altrade	108	88	81,5	36	33,3	58,3
	Galgenveld	104	79	76,0	38	36,5	55,3
	Hunnerberg	51	44	86,3	4	7,8	0
	Hengstdal	169	44	26,0	77	45,6	45,5
Oud West	Nije Veld	141	63	44,7	80	56,7	57,5
	Wolfskuil	126	63	50,0	78	61,9	47,4
	Biezen	145	71	49,0	88	60,7	54,5
Midden Zuid	Kwakkenberg	14			2	14,3	
	Groenewoud	28			10	35,7	
	Hazenkamp	141	44	31,2	36	25,5	33,3
	Goffert	50	31	62,0	24	48,0	20,8
	St. Anna	75	44	58,7	33	44,0	54,5
	Heijendaal	29			6	20,7	
Zuidrand	Hatertse Hei	82	75	91,5	33	40,2	60,6
	Grootstal	123	44	35,8	71	57,7	49,9
	Hatert	150	94	62,7	85	56,7	77,6
	Brakkenstein	66	44	66,7	27	40,9	85,2
Nieuw West	Hees	57	138	241,1	25	43,9	92,0
	Heseveld	146	33	22,6	72	49,3	37,5
	Neerbosch Oost	152	94	61,8	86	56,6	70,9
Dukenburg	Tolhuis	75	62	82,7	52	69,3	84,6
	Zwanenveld	98	62	63,3	67	68,4	74,6
	Meijhorst	102	75	73,5	61	59,8	72,1
	Lankforst	57			26	45,6	
	Aldenhof	81	31	38,3	45	55,6	40,0
	Malvert	50	75	150,0	28	56,0	78,6
	Weezenhof	85	44	51,8	42	49,4	90,5
Lindholt	t Acker	161	197	122,4	100	62,1	93,0
	de Kamp	154	87	56,5	97	63,0	83,5
	t Broek	112	75	67,0	83	74,1	74,7
Waalsprong	Oosterhout	158	50	31,6	61	38,6	96,7
	Lent	123	63	51,2	58	47,2	100
Onbekend					6		
Nijmegen		3368	2002	59,4	1706	50,7	65,5

¹ Betreft uitsluitend de Kion-peuterspeelzalen. Nijmegen heeft één peuterspeelzaal in wijk Hunnerberg die niet tot Kion behoort

² Betreft het aantal plaatsen wanneer de kinderen 2,4 dagdelen per week naar de peuterspeelzaal gaan.

³ Betreft het percentage kinderen dat in de eigen wijk 2,4 dagdelen een peuterspeelzaal kan bezoeken.

Tabel 3 : Deelname door kinderen van 2-3 jaar aan kdv en/of psz, percentages (week 6 van 2004)

Stadsdeel	Wijk	2-3 jarigen populatie	percentage gebruikers alleen kdv	percentage gebruikers kdv +psz	percentage gebruikers alleen psz	percentage gebruikers kdv en/of psz
Centrum	Centrum	32	18,8	0,0	46,9	65,6
	Benedenstad	48	31,3	4,2	41,7	77,1
Oud Oost	Bottendaal	63	44,4	7,9	38,1	90,5
	Altrade	108	52,8	2,8	30,6	86,1
	Galgenveld	104	51,9	5,8	30,8	88,5
	Hunnerberg	51	49,0	2,0	5,9	56,9
	Hengstdal	169	38,5	1,2	44,4	84,0
Oud West	Nije Veld	141	17,7	0,7	56,0	74,5
	Wolfskuil	126	18,3	0,8	61,1	80,2
	Biezen	145	29,0	0,7	60,0	89,7
Midden Zuid	Kwakkenberg	14	57,1	7,1	7,1	71,4
	Groenewoud	28	53,6	3,6	32,1	89,3
	Hazenkamp	141	58,9	0,7	24,8	84,4
	Goffert	50	30,0	2,0	46,0	78,0
	St. Anna	75	45,3	4,0	40,0	89,3
	Heijendaal	29	69,0	0,0	20,7	89,7
Zuidrand	Hatertse Hei	82	34,4	4,9	35,4	75,6
	Grootstal	123	19,5	3,3	54,5	77,2
	Hatert	150	10,7	0,7	56,0	67,3
	Brakkenstein	66	31,8	1,5	39,4	72,7
Nieuw West	Hees	57	40,4	0,0	43,9	84,2
	Heseveld	146	26,0	0,7	48,6	75,3
	Neerbosch Oost	152	12,5	2,0	54,6	69,1
Dukenburg	Tolhuis	75	16,0	0,0	69,3	85,3
	Zwanenveld	98	9,2	1,0	67,3	77,6
	Meijhorst	102	9,8	1,0	58,8	69,6
	Lankforst	57	28,1	1,8	43,9	73,7
	Aldenhof	81	13,6	1,2	54,3	69,1
	Malvert	50	18,0	0,0	56,0	74,0
	Weezenhof	85	34,1	2,4	47,1	83,5
Lindenholt	t Acker	161	15,5	1,2	60,9	77,6
	de Kamp	154	15,6	1,9	61,0	78,6
	t Broek	112	14,3	1,8	72,3	88,4
Waalsprong	Oosterhout	158	24,1	2,5	36,1	62,7
	Lent	123	31,7	4,1	43,1	78,1
Onbekend						
Totaal		3368	27,5	2,0	48,7	78,3

Tabel 4 : Kerncijfers buitenschoolse opvang naar wijk (week 6 van 2004)

Stadsdeel	Wijk	4-12 jarigen populatie	aantal plaatsen ¹	percentage plaatsbare 4-12 jarigen in eigen wijk ²	aantal gebruikers bso	percentage gebruik door 4-12 jr.	percentage gebruikers bso in eigen wijk
Centrum	Centrum	67			11	16,4	
	Benedenstad	178			12	6,7	
Oud Oost	Bottendaal	217	54	24,9	25	11,5	68,0
	Altrade	490	297	60,6	68	13,9	60,3
	Galgenveld	424			54	12,7	
	Hunnerberg	283	108	38,2	20	7,1	20,0
	Hengstdal	656	135	20,6	99	15,1	40,4
Oud West	Nije Veld	493			26	5,3	
	Wolfskuil	591	86	14,6	21	3,6	0
	Biezen	601			24	4,0	
Midden Zuid	Kwakkenberg	75			1	1,3	
	Groenewoud	142			24	16,9	
	Hazenkamp	665	378	56,8	118	17,7	89,8
	Goffert	304	81	26,6	41	13,5	36,6
	St. Anna	253			20	7,9	
	Heijendaal	163			23	14,1	
Zuidrand	Hatertse Hei	320			29	9,1	
	Grootstal	522			51	9,8	
	Hatert	787	43	5,5	51	6,5	54,9
	Brakkenstein	456	32	7,0	47	10,3	55,3
Nieuw West	Hees	242	135	55,8	21	8,7	81,0
	Heseveld	509			46	9,0	
	Neerbosch Oost	713	54	7,6	51	7,2	64,7
Dukenburg	Tolhuis	334			4	1,2	
	Zwanenveld	408			6	1,5	
	Meijhorst	381			6	1,6	
	Lankforst	187			3	1,6	
	Aldenhof	307			4	1,3	
	Malvert	291			6	2,1	
	Weezenhof	415	108	26,0	28	6,7	92,9
Lindholt	t Acker	724	216	29,8	40	5,5	92,5
	de Kamp	635	32	5,0	37	5,8	18,9
	t Broek	699			33	4,7	
Waalsprong	Oosterhout	315	81	25,7	48	15,2	95,7
	Lent	431	157	36,4	54	12,5	98,1
Onbekend		7					
Totaal		14352	2000	13,9	1153	8,0	42,9

¹ Betreft het aantal plaatsen wanneer de kinderen 1,85 middagen per week naar de bso gaan.

² Betreft het percentage kinderen dat in de eigen wijk 1,85 middagen per week naar de bso kan..

Tabel 5: Basisscholen, geordend naar wijk, en leerlingen

Stadsdeel	wijk	school	leerlingen ¹		% uit eigen wijk		% allocht. ²		% leerling-gewicht	
			00-01	02-03	00-01	02-03	00-01	02-03	00-01	02-03
Centrum	Benedenstad	Petrus Canisius	224	237	50	46	16	18	33	22
Oud Oost	Bottendaal	De Driemaster	204	230	70	68	29	29	26	30
		Galgenveld	Klein Heijendaal	475	483	30	30	8	9	0
		Montessorischool	263	264	26	29	9	9	2	4
		Vrije School Nijmegen	349	357	3	2	6	8	0	0
	Altrade	Abibakr	80	58	4	2	100	98	88	91
	Hunnerberg	De Buut	526	441	13	13	13	13	1	1
		De Klokkenberg	309	308	29	25	15	15	10	13
	De Sterredans	437	481	18	18	12	11	12	7	
	Hengstdal	De Muze	363	329	66	62	16	20	17	19
Oud West	Nije Veld	Groot Nije Veld	235	228	87	85	62	65	93	91
		Aquamarijn	393	387	50	76	32	36	88	84
	Wolfskuil	Michiel de Ruyterschool	187	179	82	76	54	61	94	93
		De Wieken	190	188	83	74	62	72	100	100
Nieuw West	Hees	De Lanteerne	569	551	25	29	16	14	17	14
	Heseveld	De Zonnewende	263	259	52	55	42	41	66	64
	Neerbosch Oost	Het Octaaf	401	385	97	96	51	55	67	65
Midden Zuid	Hazenkamp	De Hazesprong	435	472	45	48	16	15	17	12
		NSV II	513	512	60	58	5	6	0	0
	Goffert	Sint Nicolaasschool	257	253	35	34	7	7	20	17
	St. Anna	De Akker	275	318	30	28	10	14	10	12
Zuidrand	Grootstal	De Kleine Wereld	262	269	72	76	36	33	46	39
	Hatert	De Klumpert	258	250	94	95	58	61	98	96
		Vossenburcht	306	315	89	87	32	37	58	50
	Brakkenstein	Katholieke basisschool Br.	287	304	89	89	4	7	0	8
Dukenburg	Tolhuis	De Dukendonck	249	267	72	71	30	32	47	45
	Zwanenveld	Prins Mauritschool	195	208	91	92	29	34	57	62
	Meijhorst	Daltonschool De Meiboom	248	264	86	85	65	70	72	72
	Lankforst	Nutsschool Lankforst	390	353	45	35	38	42	50	47
	Aldenhof	De Aldenhove	197	187	82	79	52	46	72	65
	Malvert	Montessorischool Dukenb.	273	289	22	23	25	27	0	0
	Weezenhof	Prins Clausschool	390	414	72	67	17	18	0	2
Lindenholt	t Acker	De Bloemberg	222	162	62	73	33	38	50	54
		De Lindenhoeve	240	241	63	66	19	26	34	39
	de Kamp	Kampus	206	181	82	82	39	45	31	36
		De Luithorst	382	393	81	79	27	31	21	21
	t Broek	Montessorischool Lindenh.	325	362	58	56	15	17	10	4
		De Wingerd	434	408	65	62	10	12	35	32
Waalsprong	Oosterhout	de Oversteek	100	247	97	97	6	15	6	8
	Lent	de Geldershof	327	323	95	96	16	6	8	6
		Het Talent			38		95		9	0
Totaal			12.239	12395	56	57	25	26	31	29

¹ aantallen ontleend aan *Integrale Leerlingtellingen (ILT)* en zijn inclusief buitenleerlingen

² niet-westerse allochtonen

Tabel 6: Aantal leerlingen, aandeel allochtonen en aandeel in eigen wijk naar basisschool (2002-2003)

Stadsdeel	Wijk	aantal leerlingen	allochtone leerlingen	in eigen wijk naar school	in eigen wijk naar school autochtoon ¹	in eigen wijk naar school allochtoon ²
Centrum	Centrum	43	20			
	Benedenstad	149	25	74	75	73
Oud Oost	Bottendaal	186	18	84	82	92
	Altrade	435	9	0	0	2
	Galgenveld	362	8	64	65	53
	Hunnerberg	241	7	91	92	83
	Hengstdal	524	23	39	39	40
Oud West	Nije Veld	419	50	46	31	62
	Wolfskuil	505	52	55	34	74
	Biezen	494	27	60	55	74
Midden Zuid	Kwakkenberg	56	11			
	Groenewoud	115	10			
	Hazenkamp	588	7	89	91	73
	Goffert	251	18	34	39	15
	St. Anna	234	9	38	38	30
	Heijendaal	144	3			
Zuidrand	Hatertse Hei	270	15			
	Grootstal	436	25	47	43	58
	Hatert	663	43	77	69	88
	Brakkenstein	376	6	72	71	76
Nieuw West	Hees	211	8	76	79	46
	Heseveld	429	34	33	25	49
	Neerbosch Oost	566	46	65	55	78
Dukenburg	Tolhuis	258	22	73	71	84
	Zwanenveld	334	32	57	54	65
	Meijhorst	331	63	68	49	78
	Lankforst	167	32	75	71	83
	Aldenhof	257	38	58	50	70
	Malvert	236	59	28	28	28
	Weezenhof	337	15	82	81	86
Lindholt	t Acker	621	26	45	41	55
	de Kamp	515	34	89	88	92
	t Broek	604	15	76	79	58
Waalsprong	Oosterhout	242	16	99	100	95
	Lent	362	9	96	97	88
Nijmegen		12011	26	59	56	66

¹ inclusief westerse allochtonen

² niet-westers

Tabel 7: Cito-scores naar stadsdelen en groepen leerlingen van Nijmegen, in schooljaren 00-01, 01-02 en 02-03

	aantal leerlingen groep 8			aantal deelnemers cito ¹			gemiddelde citoscores			gemiddeld over drie schooljaren
	00-01	01-02	02-03	00-01	01-02	02-03	00-01	01-02	02-03	
Centrum	27	26	16	23	23	12	538,7	537,0	539,5	538,2
Oud Oost	208	203	207	170	164	153	539,2	539,9	540,3	539,8
Oud West	167	164	184	162	146	177	529,0	530,1	528,5	529,1
Nieuw West	102	149	127	97	137	118	534,7	534,6	533,9	534,4
Midden Zuid	125	129	154	120	127	143	542,2	541,4	540,8	541,4
Zuidrand	151	188	197	142	168	184	531,6	534,1	533,1	533,0
Dukenburg	257	199	213	249	172	203	534,2	532,6	532,2	533,1
Lindenholt	194	203	166	192	157	163	535,1	534,2	534,8	534,7
Waalsprong	40	41	52	39	40	48	539,4	539,9	537,4	538,8
onbekend	31	19	3	31	16	2	538,4	535,9	524,5	537,0
Totaal	1302	1321	1319	1225	1150	1203	535,2	535,4	534,6	535,1
nederlands	1037	976	969	972	845	872	536,7	536,7	536,4	536,6
surinaams	18	19	19	17	18	19	530,3	527,9	531,1	529,8
antilliaans	17	30	23	17	26	23	531,2	534,3	535,7	534,0
turks	63	82	93	61	73	90	525,7	529,7	528,0	527,9
marokkaans	50	67	71	48	61	67	525,8	526,0	524,3	525,3
ov. allocht.	115	128	141	108	111	130	532,6	535,3	533,3	533,7
onbekend	2	19	3	2	16	2	542,0	534,6	528,5	534,7
Totaal	1302	1321	1319	1225	1150	1203	535,2	535,4	534,6	535,1
gewicht 1,00	846	751	605	813	692	718	539,2	539,1	538,8	539,0
gewicht 1,25	200	203	134	199	188	202	527,1	528	527,7	527,6
gewicht 1,90	192	213	165	185	214	229	527,7	528,5	527,4	527,9
gewicht onb.	53	103	408	18		47	528,1		537,3	534,8
Totaal	1291	1321	1319	1215	1150	1203	535,2	535,4	534,6	535,0
jongens ned.	497	492	484	461	426	431	536,8	536,9	537,0	536,9
jongens allocht.	133	152	167	127	134	161	529,6	531,6	530,2	530,5
jongens totaal	630	644	652	588	560	592	535,3	535,8	535,1	535,4
meisjes ned.	508	484	485	479	419	441	536,5	536,6	535,8	536,3
meisjes allocht.	127	174	180	121	155	169	528,9	531,2	530,0	530,1
meisjes totaal	635	658	667	600	574	611	535,0	535,1	533,7	534,6
Totaal	1265	1302	1319	1188	1134	1203	535,2	535,4	534,6	535,1

¹ In schooljaar 2000-2001 is op één school geen cito-eindtoets afgenomen. Van één school die wel de toets heeft afgenomen ontbreken de gegevens.
 In schooljaar 2001-2002 hebben twee scholen geen cito-eindtoets afgenomen. In dit schooljaar ontbreken van twee scholen die wel de toets hebben afgenomen, de gegevens.
 In schooljaar 2002-2003 hebben drie scholen geen cito-eindtoets afgenomen. Van alle scholen, die de toets wel hebben afgenomen, zijn de citogegevens beschikbaar.

Tabel 8: Schooladviezen naar stadsdelen en groepen leerlingen van Nijmegen, in schooljaren 00-01, 01-02 en 02-03

	aantal leerlingen groep 8			% advies <vmbo-t/havo			gemiddeld over drie schooljaren
	00-01	01-02	02-03	00-01	01-02	02-03	
Centrum	27	26	16	40,0	36,0	25,0	35,0
Oud Oost	208	203	205	22,1	27,5	20,5	23,3
Oud West	167	164	177	65,4	64,4	70,1	66,7
Nieuw West	102	149	127	52,1	45,6	51,2	49,2
Midden Zuid	125	129	151	15,7	19,4	21,2	18,9
Zuidrand	151	188	187	56,0	45,8	49,7	50,1
Dukenburg	257	199	211	55,3	60,9	56,4	57,3
Lindenholt	194	203	165	49,2	52,2	49,1	50,3
Waalsprong	40	41	52	23,1	26,8	38,5	30,3
onbekend	31	19	2	29,0	52,6	100,0	40,4
Totaal	1302	1321	1293	45,0	44,9	45,0	45,0
nederlands	1037	976	954	40,6	40,3	37,9	39,6
surinaams	18	19	19	64,7	63,2	52,6	60,0
antilliaans	17	30	23	66,7	44,4	52,2	52,4
turks	63	82	92	73,3	62,5	77,2	71,1
marokkaans	50	67	65	65,2	81,5	89,2	79,8
ov. allochtonen	115	128	138	53,7	45,4	49,3	49,3
onbekend	2	19	2		52,6	50,0	47,8
Totaal	1302	1321	1293	45,0	44,9	45,0	45,0
gewicht 1,00	846	751	778	29,9	29,5	29,0	29,5
gewicht 1,25	200	203	204	79,2	77,5	74,5	77,1
gewicht 1,90	192	213	232	67,2	70,1	77,2	71,8
gewicht onbekend	53	103	72	64,7	25,0	27,8	35,1
Totaal	1291	1321	1293	45,0	44,9	45,0	45,0
jongens ned.	497	492	475	39,0	39,4	36,6	38,4
jongens allocht.	133	152	160	63,7	57,2	63,8	61,5
jongens totaal	630	644	635	44,4	45,5	43,5	44,4
meisjes ned.	508	484	479	42,5	37,6	39,2	39,8
meisjes allocht.	127	174	178	61,3	54,0	65,7	60,3
meisjes totaal	635	658	658	46,4	44,2	46,5	45,7
Totaal	1265	1302	1293	45,4	44,9	45,0	45,0

Tabel 9: Leerlingen woonachtig in Nijmegen in het derde leerjaar vo en vso naar onderwijstype en wijk (2002-2003) ¹

Stadsdeel	Wijk	aantal ll	% vso	% pro	% vmbo, excl. vmbo-t	% vmbo-t	% havo	% vwo
Centrum	Centrum	6	0	0	17	33	17	33
	Benedenstad	14	0	14	7	14	29	36
Oud Oost	Bottendaal	18	0	0	28	11	17	44
	Altrade	37	0	0	11	8	32	49
	Galgenveld	47	4	2	4	9	28	53
	Hunnerberg	40	0	0	0	18	25	58
	Hengstdal	86	1	1	23	29	14	31
Oud West	Nije Veld	60	7	3	52	12	13	13
	Wolfskuil	66	6	8	42	12	23	9
	Biezen	63	3	2	51	14	17	13
Midden Zuid	Kwakkenberg	18	6	0	6	6	33	50
	Groenewoud	13	0	0	8	23	31	38
	Hazenkamp	61	0	0	13	13	31	43
	Goffert	26	4	4	38	19	15	19
	St. Anna	15	0	0	7	20	13	60
	Heijendaal	15	0	0	7	7	27	60
Zuidrand	Hatertse Hei	27	0	0	15	33	19	33
	Grootstal	47	0	0	40	30	6	23
	Hatert	110	5	3	46	21	15	10
	Brakkenstein	51	0	2	10	27	18	43
Nieuw West	Hees	19	0	0	16	26	21	37
	Heseveld	59	3	3	24	24	22	24
	Neerbosch Oost	88	3	1	39	20	19	17
Dukenburg	Tolhuis	47	2	0	51	6	21	19
	Zwanenveld	57	4	0	53	16	19	9
	Meijhorst	37	5	0	46	19	16	14
	Lankforst	19	0	0	11	16	26	47
	Aldenhof	35	0	0	63	20	14	3
	Malvert	36	6	0	53	31	11	0
	Weezenhof	51	2	0	14	14	27	43
Lindenholt	t Acker	102	2	2	47	22	13	15
	de Kamp	98	2	1	30	16	28	23
	t Broek	60	3	0	25	17	35	20
Waalsprong	Oosterhout	12	8	0	17	25	25	25
	Lent	50	0	2	20	20	26	32
Onbekend		10	0	20	40	30	10	0
Nijmegen		1615	3	2	32	18	20	25

¹ Bij het voortgezet speciaal onderwijs en ook bij het praktijkonderwijs is uitgegaan van de 15- jarigen.

Tabel 10 Nijmeegse mbo-leerlingen (binnenleerlingen) naar wijk (02-03)

Stadsdeel	Wijk	aantal	verdeling	deelname %	aantal	verdeling	deelname %
		bol		17-22 jr	bbl		17-22 jr
Centrum	Centrum	23	1%	1	19	2%	1
	Benedenstad	13	1%	6	7	1%	2
Oud Oost	Bottendaal	35	2%	5	10	1%	1
	Altrade	27	2%	3	22	2%	2
	Galgenveld	25	2%	2	6	1%	0
	Hunnerberg	12	1%	3	4	0%	1
	Hengstdal	53	3%	10	35	4%	3
Oud West	Nije Veld	76	5%	13	34	4%	3
	Wolfskuil	75	5%	10	41	5%	4
	Biezen	57	4%	7	42	5%	5
Midden Zuid	Kwakkenberg	8	1%	6	1	0%	0
	Groenewoud	12	1%	1	3	0%	0
	Hazenkamp	29	2%	8	26	3%	3
	Goffert	17	1%	4	11	1%	0
	St. Anna	7	0%	4	8	1%	1
	Heijendaal	8	1%	4	3	0%	1
Zuidrand	Hatertse Hei	39	2%	10	24	3%	4
	Grootstal	56	4%	14	35	4%	6
	Hatert	130	8%	11	79	9%	4
	Brakkenstein	37	2%	10	20	2%	2
Nieuw West	Hees	22	1%	11	6	1%	3
	Heseveld	66	4%	10	37	4%	3
	Neerbosch Oost	108	7%	13	58	6%	5
Dukenburg	Tolhuis	46	3%	14	33	4%	6
	Zwanenveld	62	4%	15	48	5%	6
	Meijhorst	54	3%	17	21	2%	3
	Lankforst	29	2%	12	17	2%	2
	Aldenhof	47	3%	20	16	2%	2
	Malvert	48	3%	19	27	3%	5
	Weezenhof	19	1%	8	8	1%	2
Lindenholt	t Acker	101	6%	13	78	9%	7
	de Kamp	99	6%	15	48	5%	5
	t Broek	53	3%	9	34	4%	5
Waalsprong	Oosterhout	12	1%	13	7	1%	7
	Lent	27	2%	10	19	2%	4
Onbekend		42	3%		11	1%	
Nijmegen		1579	100%	9	910	100%	3

Tabel 11: Nijmeegse HAN- en Radboud Universiteit-studenten naar wijk (02-03)

Stadsdeel	Wijk	HAN	Radboud Universiteit	aantal studenten HAN+Radboud Universiteit als % van de bevolking
Centrum	Centrum	180	1078	20
	Benedenstad	29	106	5
Oud Oost	Bottendaal	107	601	17
	Altrade	134	672	13
	Galgenveld	122	839	15
	Hunnerberg	55	323	10
	Hengstdal	87	179	4
Oud West	Nije Veld	50	297	7
	Wolfskuil	79	255	5
	Biezen	79	199	4
Midden Zuid	Kwakkenberg	20	122	13
	Groenewoud	126	734	29
	Hazenkamp	53	129	4
	Goffert	26	107	5
	St. Anna	33	79	4
	Heijendaal	18	253	15
Zuidrand	Hatertse Hei	40	150	5
	Grootstal	32	86	2
	Hatert	106	389	5
	Brakkenstein	42	101	4
Nieuw West	Hees	13	53	2
	Heseveld	77	190	4
	Neerbosch Oost	64	198	4
Dukenburg	Tolhuis	26	37	2
	Zwanenveld	27	38	1
	Meijhorst	29	31	2
	Lankforst	28	38	3
	Aldenhof	16	24	1
	Malvert	13	15	1
	Weezenhof	32	42	2
Lindenholt	t Acker	44	34	1
	De Kamp	67	59	2
	t Broek	32	24	1
Waalsprong	Oosterhout	9	7	1
	Lent	36	47	2
Onbekend		40	3	
Nijmegen		1981	7555	6

9 Bijlage 2: Kaart Stadsdelen en Wijken Nijmegen

Kaart Stadsdelen en Wijken Nijmegen

